

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' תרומה • כה שבט - ד אד"ר
תשפ"ד • שנה כ"ד • גליון כ (אלף רי"ח)

שליט"א. בפארענצ'עס שעמדו במזרח ובמערבה של היכל, כמו גם בקומת עזרת-הנשים, עמדו המוני תלמידי הישיבות הקדושות.

זמן רב לפני השעה היעודה, כבר התמלא היכל רוזנברג כולו מפה אל פה. הכיסופים והערגה לשאוב ממעייני הישועה בכינוס הכללי, ניכרו אצל כל אנשי שלומנו שהקדימו ובאו מכל רחבי ארץ הקודש. שיעורי התורה הקבועים בבתי מדרשנו די בכל אתר ואתר בשעות אחה"צ והערב הוקדמו לשעות מוקדמות יותר, וחלק מהשיעורים נמסרו באוטובוס בדרך לקרית צאנז.

על השולחנות היה מונח כיבוד עשיר לאורך כל הכינוס. ובלובי ההיכל עמדו לרשות הציבור עמדות של שתייה חמה וקרה ומנות חמות.

צוות של חמישים סדרנים, אברכים חשובים מטובי חצר קדשנו, עמדו בשערי ההיכל ובסמוך למתחמי הישיבה, וכיוונו במאור פנים את האלפים אל מקומותיהם, כל אחד לפי כבודו הראוי לו. בתוך דקות כבר לא היה אפילו כסא ריק אחד, והמוני צעירים כיבדו את המבוגרים, ונתנו להם את מקומותיהם, כאשר הצעירים נעמדים על רגליהם סביב ההיכל. צוות נוסף של מחלקים מילאו במיומנות את תפקידם לחלק כיבוד נוסף למתכנסים. משרבו הבאים, אף רוקנו כמה מתחמים משולחנות, כדי להכיל את המון-האדם שצבא על ההיכל וביקש להיכנס.

בשעה 7:40 בדיוק, בשעה היעודה, התחילו להתפלל ערבית, כאשר לפני העמוד התפלל - הרה"ג רבי יחזקאל שרגא דוד היילפרין שליט"א דומ"צ בית מדרשנו בשכונת רמות בירושלים ומראשי הישיבה לצעירים 'שפע חיים' בעיה"ק ירושלים.

מיד לאחר תפילת ערבית ברוב עם, התיישבו קהל האלפים במקומותיהם, ומקהלת 'אזמרה' דחסידי צאנז בניצוחו של הר"ר יקותיאל יהודה דייטש הי"ו,

יום ראשון פר' משפטים כ"ה שבט

בין הנכנסים לקו"פ היה הרה"ג רבי דוד מרדכי וינברג שליט"א מירושלים בן כ"ק האדמו"ר מטאלנא שליט"א, יחד עם מחותנו הנגיד הרה"ח ר' מנחם מענדל רייך הי"ו מעמודי התוף של מוסדותינו הק', בן הרה"ג רבי בן ציון שליט"א נאמן בית רבוה"ק, ובנו החתן החבר יחזקאל נ"י, לרגל שמחת התקשרות השידוכין ביניהם. מרן שליט"א שוחח עמו אודות עניני נישואין הנלמדים מפרשיות מתן תורה, וכן אודות אבותיו הק' הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, וצדיקי בית טאלנא וטשערנאביל.

יום שני פר' משפטים כ"ו שבט

בערבו של יום עלו והתאספו מכל קצווי הארץ, כלל אנשי שלומנו בארץ הקודש, כולם כאחד יחד, למעמד שטרם נראה כמותו בחצר קדשנו, ואשר רשם פרק היסטורי לשעה ולדורות בחצר קדשנו.

לכינוס הכללי שכותרתו היה 'רצוננו לעשות רצונך' ואשר בראשו עמד כ"ק מרן שליט"א, הגיעו קהל אלפים שהכריזו על עצמם 'חבר אני לכל אשר יראוך', מתוך מטרה להתחזק, להתרומם ולהתעלות, ולעמוד איתן בניסיונות הזמן.

זכו הקהל לשעות גדושות של אוצר רוחני, כשבמרכזו דבר הקודש, אשר השאיר רושם עז בלבם של כל המייחלים לה'.

בשעות אחר הצהריים המאוחרות התמלאו רחובות קרית צאנז בהמון אדם, אנ"ש שנהרו מהאוטובוסים ומבתיהם אל 'היכל רוזנברג' שהוכן בעמל רב על ידי העסקנים באופן שיקלוט ככל האפשר את האלפים המתכנסים. שורות של שולחנות וכיסאות הוכנו על פני כל אורכו של ההיכל. בצפונו של ההיכל, הוכנה בימה גבוהה בה ישב כ"ק מרן שליט"א. ממול הוכן שולחן הרבנים והדיינים

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמזאל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

רגעים רוויים בהתרגשות שבלתי ניתנים לתיאור ורוח אלקים ריחפה על פני ההמונים, בשעה שהגה"ח רבי מרדכי שבתי אייזנברגר שליט"א ניגש לפני העמוד והחל לומר את תפילת השל"ה על ילדים טובים, כשהוא אומרם בקול חנוק מדמעות.

נהרות של דמעות נשפכו מעיני ההמונים בשעה שקולו של רבי שבתי נסדק ונשבר במהלך התפילה, בנוסח הסליחות של הימים הנוראים, וכולם כאחד עמדו להתחנן על נפש צאצאיהם: "כי על כן באתי לבקש ולחנן מלפניך שיהא זרעי וזרע זרעי עד עולם זרע כשר, ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם שום פסול ושמץ, אך שלום ואמת וטוב וישר בעיני אלוקים ובעיני אדם, ויהיו בעלי תורה, מארי מקרא, מארי משנה, מארי תלמוד, מארי רזא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות תרומיות, ויעבדוך באהבה וביראה פנימית".

בסיום התפילה, פצחו המקהלה וההמונים בניגון המעורר ויהיו זרעי וזרע זרעי, והניגון 'הרחמן הוא יזכנו לראות בנים', כאשר בראש יושב כ"ק מרן שליט"א בדביקות עילאה, וכולם כאחד יחד עומדים בתחתית ההר, בהתעוררות כבירה שלא ניתן לתאר.

את המשא המרכזי נשא האורח החשוב הרה"ג רבי בערל הלוי טאובר שליט"א, ראש ישיבת אור תורה במאנסי, מחנכם של אלפי בחורי ישיבות, שהגיע לשעות אחדות אל ארץ ישראל, לישא מדברותיו בתחום זה שבו נחשב בארה"ב, לאחד הגדולים והבכירים שבהם.

במתק שפתיים ובפיו המפיק מרגליות תיאר בפני האלפים את המערכה הכבירה שיש בניסיון הטכנולוגיה כאשר הבעיה השורשית אינן דווקא המראות הפסולות והחשיפה לכל הרפש והזוהמה של העולם, אלא איבוד הלב היהודי וצלם-אנוש.

תחילה הטיב לבאר שמדובר במלחמת-מצוה מסוד כבשוננו של עולם ואין הדברים פשוטים כלל. השומעים כולם נרעשו מהדברים הפלאיים שהשמיע והביא מצדיקי הדורות הקודמים. בין הדברים הביא מ"ש רבי שמעון מזעליחוב זצ"ל בספרו נהרי אש אודות מלחמת נפוליאון, שהיה אז כמה דעות בין צדיקי הדור במי לצדד בניצחון המלחמה, והרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע סבר שעדיף שנפוליאון ינצח במלחמה, כאשר המהלך שלו היה שיהיה הכל ליברלי. מאידך רוב הצדיקים סברו שאין זה טוב.

ומביא שם בנהרי אש, שבשנת תקע"ה, שנת הסתלקותו, נאנח הרה"ק הרבי ר' מענדל על כך שלא עלתה בידו שנפוליאון ינצח במלחמה מחמת שרוב

יחד עם בעל המנגן מוה"ר אברהם מושקוביץ הי"ו ובליויי כלי הזמר הר"ר עמרם גרין הי"ו - כולם בעלי מנגנים על טהרת הקודש השמורים ללא כלים אסורים - החלו במחרוזת של ניגוני תורה וטהרה שרוממו את נפשם של ההמונים.

מחזה נאדר בקודש היה במרכזו של ההיכל, שם ישבו עשרות הרבנים והדיינים שליט"א של חצר קדשנו. כולם עזבו את עיסוקיהם הדחופים ובאו לכינוס בראש קהלם, אל מול פני המנורה הטהורה. בראש המתחם הזה, ישבו, כ"ק אדמו"ר מסטראפקוב שליט"א, הרבנים הגאונים הצדיקים, חתני דבי נשיאה כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע הגה"צ כ"ק גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, והגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בב"ב שליט"א, ובני כ"ק מרן שליט"א.

את הכינוס פתח בטוב טעם ודעת המנחה, הרה"ג ר' צבי אלימלך לייפער שליט"א מנהל רוחני דישיבתנו הק' מתיבתא דברי יציב בחיפה, שהציג בדברים אחדים את מהות הכינוס הכללי, ואחר כיבד בדברי פתיחה את הרה"ג רבי אלימלך שימון שליט"א, ממשפיעי קהילתנו הק' בבני ברק.

בקול חנוק מהתרגשות, שיתף הגר"א שימון שליט"א את קהל ההמונים, כי בדרך לכאן נכנס אל האוהל הק' שם חלקת מחוקק ספון, ציונו הק' של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, ונטל את הורמנא דמלכא לפני בואו לדבר לפני קהל.

"בעומדי על יד הציון הק' חשבתי לעצמי כי בוודאי משמי שמי מרום יורד אלינו היום רבינו הק' זי"ע, הוא הגבר עליו נאמר 'ואני שכולה וגלמודה' שאיבד בשואה הארורה את כל אשר לו ובכוחות שמימיים התרומם ורומם יחד עימו את כל סובביו מתוך השבר הגדול והתנער, ועתה הנה הוא זוכה לראות את הפירות, הדור המפואר שיצאו מאותו קומץ קטן של שבורי גוף וטהורי נשמה, בוודאי הוא עומד משתומם ואומר: מי ילד לי את אלה.

על כולנו מוטלת האחריות של הדור הבא, על ידי שנזכה אנו לעמוד בניסיונות של הדור הזה, על ידי שנזכה לילך לאור הדרכותיו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, ומתוך שמחה על הניסיון שהקב"ה נתן לנו, ואשר בוודאי נוכל לעמוד בו".

באמצע משאו המרתק, קיבל קהל האלפים בחרדת קודש את פני כ"ק מרן שליט"א, שהקדים לבוא הרבה יותר מוקדם מהצפוי לשבת בראש קהל עדתו במשך כל שעות הכינוס הכללי.

כשלאחר הופעת קדשו של כ"ק מרן שליט"א המשיך הגר"א שימון שליט"א בדבריו המרגשים עד לסיומם.

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ד נתן אריה לייב בן מוה"ד אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

בשמחה ובטוב לבב.

רגעי הוד-קדומים שררו בהיכל, כאשר נשמעה קול דממה דקה, בטרם דברות הקודש. עיני כל היו נשואות אל פני הקודש, וההר בוער כאש.

כ"ק מרן שליט"א הורה לזמר את השיר 'הורני ה' דרך אהלך באמיתך יחד לבבי ליראה שמך', וההיכל כולו הפך לקלחת רותחין של נהרי-דמעות והתעוררות, כאשר הלבבות כולם המו בקדושה ובטהרה: "יחד לבבי ליראה שמך", ומלכנו בראשנו, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, יושב בדביקות עילאה, בעד הנפש חנינה, מבקש על קהל עדת צאן מרעיתו, שיינצלו מחבלי משיח הרוחניים, וכל הלבבות יתאחדו ליראת ה', לאהבה אותו ולדבקה בו, וכך נמשכה השירה והזמרה ברוב התעוררות קרוב לעשרים דק'. היו אלו רגעים היסטוריים ומקודשים שנחרטו בלבבות לשנים ארוכות.

עם סיום השירה נעמד כ"ק מרן שליט"א על מקומו, ופתח במשא הקודש משך למעלה משעה, [באמצע בעת שדיבר כ"ק מרן שליט"א אודות כמה עניינים מפגעי ונזקי הטכנולוגיה, הופסקה מערכת ההגברה לפעול (בעוד שכל מערכת החשמל בהיכל הגדול נשאר דולק), ומרן שליט"א התבטא על זה אז כי בכך ניכר יותר בחוש שענין האסיפה כאן היא מלחמת ה', מלחמה לה' בעמלק מדור דור, ואכן אין אנו נותנים יד ומתייאשים, כי אם אדרבה אנן בדידן נמשיך להלחם בכל עוז וכוח]. (את דברות הקודש כמו גם את הכינוס הכללי כולו, ניתן לשמוע עם חלוקה לנאומים ושירים, בקול צאנז, שלוחה 4-5). וזהו תוכן דברות הקודש:

העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' 'נעשה', וכן בפרשת יתרו כתוב (יט, ח) ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' 'נעשה', ולמה אחר כך הוסיפו ואמרו 'נעשה ונשמע', וכתבו בזה המפרשים כמה רמזים.

נראה לבאר, בהקדם מה שכתב בספה"ק תפארת שלמה (מאמרים לחג השבועות) על הכתוב קודם מתן תורה (שמות יט, יב-יג) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו וגו', ופירש רש"י, לאמר הגבול אומר להם, השמרו מעלות מכאן והלאה, ואתה תזהירם על כך, ע"כ. ויש להבין לאיזה צורך נעשה גם זה שההר עצמו דיבר והזהיר את ישראל שישמרו מלעלות להר, הלא כבר הזהיר אותם משה באזהרה חמורה שלא לעלות, לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה וגו', וישראל קדושים בוודאי ישמעו לקולו של משה רבינו גם בלי גם זה שההר עצמו ידבר.

הצדיקים לא סברו כמותו. באותו מעמד שאלו אותו מה יהיה עם מכתבו של הרב מליאדי שכתב שאם ינצח נפוליאון, אמנם יהיו שפע והרחבה גדולה בישראל אך מאידך הדבר יגרום לאפיקורסות ופריקות עול. והשיב הרבי ר' מענדלי, אני גם יודע זאת, וזה אמת, אבל משיח לא יוכל לבוא לפני שכלל ישראל יעבור את הניסיון האחרון והקשה ביותר, ועדיף שזה יהיה כבר עכשיו, ואם זה לא יהיה עכשיו, זה ידחה לעוד 'מאה וחמישים שנה'.

ולפלא שבשנת תשכ"ה, בדיוק מאה וחמישים שנה לאחר מכן, עבר בארה"ב חוק מכריע שכל מהותו ליברליות וחיי הפקר. ובאותה שנה החלה התפתחות הטכנולוגיה שבתחילה הייתה לשימוש שלטונות ארה"ב והצבא, ואט אט התפשטה לעולם כולו.

בדבריו האריך עוד בגורלם המר של ילדים קטנים, פעוטות ממש, שלא זוכים לגדול על מצע של רגשי אבהות ואמהיות בגלל שההורים שקועים למעלה מראש במכשירים שלהם. הוא הדגים את המתרחש במשפחות השלמות שלא זוכות לראות רגש במצוות, כי הרגש הזה כבר במעמקי שאול הטכנולוגיה.

במשך שעה תמימה דיבר על ה"לב היהודי", די יידישע הארץ, שעליו עברה המסורת הק' של היידישקייט מדור לדור, ועתה, במלחמה כבירה זו, ההמשך של הדורות עומד לפני סכנה עם אובדן הלב וההתעוררות, ואשרינו שצדיקי הדור, והרועה הנאמן כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, עומדים בראשנו ומצילים אותנו מכל הפגעים, וכך צריך להתחזק

מורי ורבותי, יהודים יקרים! יודע אני בעצמי שאיני ראוי לדבר ולעורר אחרים, דמלבד מה שהזהירו חז"ל קשופ עצמך תחילה וכו', גם כוחי אין עמדי בעווה"ר, לפיכך חשבתי תחילה אולי לא אשא דברים כלל, אולם שוב אמרתי אל לבי שלא עת לחשות במעמד כזה כאשר יהודים מתכנסים כאיש אחד בלב אחד במטרה לקבל עול מלכות שמים.

*

- כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע -

פתח דברינו יאירו בדברי תורה מענייני הזמן באלה מקראי קודש בפרשיות קבלת התורה, יתרו ומשפטים. בפרשת השבוע נאמר (שמות כד, ז) ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, וכבר עמדו המפרשים על שינוי הלשון, שלמעלה כתוב (פסוק ג) ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים ויען כל

- דבר אלקינו יקום לעולם -

מבאר שם התפארת שלמה, ונרחיב את דבריו קצת כדי להבינם. הנה יסוד ידוע הובא בהרבה ספרים קדושים, ומקורו בכתבי האר"י הקדוש ותלמידיו, כי הכתוב אומר (ישעיהו מ, ח) דבר אלקינו יקום לעולם, שפירושו שכל דיבור היוצא מפי הגבורה הוא ניצב וקיים לעולם, ועל זה נאמר (תהלים קיט, פט) לעולם ה' דברך נצב בשמים, וכל העולמות עומדים ומתקיימים על ידי עשרה המאמרות שבהם נברא העולם (אבות ה, א), כי אצל הבורא כל עולמים הדיבור הוא כמעשה. כך גם כל כח קיומו של אדם הוא רק על ידי הכח האלקי המחיה אותו, כמו שנאמר (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם, ולכן על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה (ב"ר יד, ט), כי אין מציאות שאדם יעמוד ויתקיים וינשום נשימה רק אם האור אין סוף מחיה אותו בכל רגע ורגע, ולולי כן היה בטל ומבוטל כאפס ואין.

הנה כי כן, יש להתבונן ולתמוה תמיהה גדולה, איך יתכן שיש בעולם מציאות של אדם העובר עבירה נגד ציווי הבורא יתברך שמו, והרי אחרי שכל קיום העולם ומלואה תבל ויושבי בה הם רק על ידי דיבורו של הקב"ה, והוא גזר ואמר שאסור לעשות כך וכך, מעתה הדבר מוכרח שכך אכן יהיה, ואיך שייך שאדם יהיה יכול לעשות איזה דבר המנוגד לציווי של הבורא, והלא כל דבר הסותר את ציווי הבורא הוא סתירה לעצם מהות הקיום של אותו דבר.

- סוד הצמצום, כדי שתהיה בחירה בין רע לטוב, וכך יזכו לשכר על העמל -

אכן, כתבו בספרים הקדושים (ראה עץ חיים שער א' ענף ב) דדבר זה הוא בכלל 'סוד הצמצום', ואמנם ענין זה טעון ביאור רחב ועמוק להבינו על בוריו, אך נקודת הענין על רגל אחת, שתחילה טרם ברא אלקים את השמים ואת הארץ, היה האור אין סוף ממלא את הכל ולא היה שום מקום פנוי, וכאשר עלה ברצונו של מקום לברוא את העולם צמצם כביכול את האור אין סוף ונשאר

מקום פנוי, ואז היה אפשר לברוא את כל העולמות. אם כי בוודאי גם אחרי הצמצום עדיין מלא כל הארץ כבודו (ישעיהו ו, ג), ולית אתר פנוי מיניה (תקוני זוהר דף צ"א ע"ב) והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין (שם דף ו' ע"ב).

סיבת הצמצום היא, לפי שגם קודם בריאת העולם היו נשמות תחת כנפי השכינה, שם נהנו וקיבלו שפע תמידי, אולם אז היה הכל במתנת חינם ולא בשכר עמלם, ואין זו התכלית הרצויה, שהרי מצינו (ירושלמי ערלה, פ"א, ה"ג; הובא בתוס' קידושין דף ל"ו ע"ב ד"ה כל) 'האי מאן דאכיל מחבריה בהית לאיסתכולי ביה' [האוכל לחם חינם שאינו שלו, מתבייש להביט בפני הנותן], על כן, הבורא ב"ה ברוב חסדו, אשר חסד ה' מעולם ועד עולם, הוריד את הנשמות לעולם הזה, כדי שיקבלו עליהם עול מלכות שמים ויעבדו את ה' מתוך עמל וגיעה, ואזי יהיה שכרם הרבה מאד על פי פעלם בדין ובמשפט, ולא במתנת חינם, כאמור (תהלים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך.

כדי שאכן יוכלו בני אדם לקבל שכר על מצוה מתוך יגיעה, בהכרח שתהיה לאדם בחירה בין רע לטוב, אבל אם אין אפשרות לבחור ברע שוב אין מקום לקבלת שכר, כפי שיהיה לעתיד לבוא אשר יהיה ומלאה הארץ דעה את ה', והכל יראו עין בעין כי יש אלקים שופטים בארץ, ולא תהיה שום מציאות לעשות דבר נגד רצונו יתברך שמו, ואז אכן לא יקבלו שכר על המצוות. אשר על כן בעולם הזה כביכול צמצם הקב"ה את אור השכינה, כדי ששוב תהיה אפשרות ומציאות של בחירה לעשות מעשה כנגד רצונו ית', וגם את זה לעומת זה עשה האלקים (קהלת ז, יד), ולכן אף שדיבורו של הקב"ה הוא כמעשה, מכל מקום מחמת סוד הצמצום יש אפשרות לאדם לעבור את פי ה'.

זהו הביאור במה ששנו חכמים (אבות ה, א) בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את

שאחרי שהיתה התגלות כבוד ה' אזי כל הברואים ואפילו הדוממים נעשו מלאים קדושה, כפי שמצינו (שבת דף פ"ח ע"א) שההר התרומם ופרח באוויר מרוב קדושה (וראה אוהחה"ק פר' יתרו, שמות יט, כ), ורצו רק לעשות רצונו של מקום, וההר עצמו צעק והזהיר שלא יעברו את הגבול.

הנה כי כן, רצה משה רבינו שגילוי האור הזה יישאר קיים תמיד, והתורה תינתן לישראל באופן שיהיו מוכרחים לקיים את מצות ה' בלי אפשרות לעבור עליה בשום אופן. אולם לא כן עלתה במחשבה לפני השי"ת, כי לא עבור תכלית זו נברא העולם, שהרי בשמים ממעל רבו כמו רבו מלאכים העושים באימה רצון קונם בלי אפשרות של בחירה, ועיקר תכלית בריאת האדם בעולם השפל והגשמי הוא דווקא באופן שיהא לו אפשרות של בחירה חופשית ועצמית בין טוב לרע, וברצונו העצמי יבחר לקבל עליו עול מלכות שמים.

לפיכך חזר הקב"ה וציווה שנית למשה (פסוק כא) 'רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב', אף על פי שכבר הוזהרו תחילה על כך והגבול אמר להם שלא לעלות, כי תחילה היה זה באופן של הכרח בלי בחירה חופשית, ובאופן כזה אין זה בגדר קבלת עול מלכות שמים, לכן הוזהרו בעוד אוהרה, שאפילו כאשר תהיה להם בחירה חופשית וברצונם יוכלו לעבור את הגבול, כי הבא לטמא פותחין לו (יומא דף ל"ח ע"ב), בכל זאת יקבלו עליהם ברצון שלא לעבור את פי ה'. עכתוד"ק ועיי"ש שהרחיב בזה בפירושי הכתובים.

- נעשה ונשמע - לא בהכרח וכפייה אלא ברצון ובחירה עצמית -

על פי הדברים האלה יבוארו היטב הכתובים, כי תחילה אמרו בני ישראל רק 'כל אשר דבר ה' נעשה', דהיינו שעמדו אז במדרגה גדולה של גילוי אלוקות, עד שהרגישו שהם מוכרחים לקיים ולעשות את כל אשר דיבר ה', הן כל דבר שהוא בקום ועשה והן כל דבר שהוא בשב ואל תעשה, ואין להם שום אפשרות בשום אופן לעבור את פי ה' לעשות קטנה או גדולה, על כך אמרו כל אשר

העולם שנברא בעשרה מאמרות, ע"כ. ולכאורה איך יתכן מציאות כזאת שהרשעים מאבדים את העולם, אחרי שהקב"ה בראו בעשרה מאמרות אשר דבר אלקיני יקום לעולם, אלא שזה חלק מסוד הצמצום, שברא את עולמו באופן שינתן כח לרשעים ולכוחות הטומאה לאבד את העולם, ואף שבאמת לא יעלה ביד הרשעים לאבד ממש את העולם, שזה נגד רצונו של מקום אשר לא תהו בראה לשבת יצרה (ישעיהו מה, יח), אבל סוף סוף יש להם אפשרות להוריד לעולם חשכות ולהביא לידי אבדון וחורבן ח"ו.

כאמור ענין זה הוא תורה שלימה בספרי קדמונים, וכן האריך בזה בספה"ק תניא (פרק כא ופרק לח; שער היחוד והאמונה פרק ד-ז) ששם הוי"ה מורה על האור אין סוף ברוך הוא באתגליא, ואם היה העולם נברא בשם הוי"ה לא היה אפשרות כלל לעשות דבר נגד רצונו של מקום, לכן בראשית ברא 'אלקים' את השמים ואת הארץ, בשם אלקים אשר הוא בחינת אתכסיא, שיהיה נדמה לבני אדם שעולם כמנהגו נוהג, וכך תהיה להם בחירה בין רע לטוב, עיי"ש.

- עיקר קבלת עול מלכות שמים כשיש בחירה חופשית -

על פי הקדמה זו מבאר שם בתפארת שלמה, כי הנה במתן תורה היתה התגלות גדולה של אור השכינה ונסתלק בחינת הצמצום, לכן כאשר הזהיר אותם משה בשם ה' 'השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו', שוב לא היה במציאות לעבור את פי ה', ועל כך נאמר (יט, כג) ויאמר משה אל ה' לא יוכל העם לעלות אל הר סיני כי אתה העדתה בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו, דהיינו שלא היו יכולים במציאות לעלות אל ההר נגד רצון ה' [ועל דרך זה פירשו בספה"ק את הכתוב (דברים יב, יז) וראה ברש"י שם) לא תוכל לאכול בשעריך וגו', ועוד כמה פסוקים כיוצא בזה].

זו הכוונה בדברי רש"י שהגבול עצמו אומר להם השמרו מעלות מכאן והלאה, דהיינו שכיון שראו את הגבול לא היה במציאות שיעברו אותו, ועוד

בעת אשר יבואו ימים שהחושך תכסה ארץ, ויהיה הסתר פנים גדול, כאשר יראו צדיק ורע לו רשע וטוב לו, אלה רשעים ושלוו עולם השגו חיל ואהי נגוע כל היום, ויהיה נדמה שחם ושלום העולם הפקר ואין מנהיג לבירה, אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה, ובכל זאת יתגברו ישראל בגבורה גדולה להישאר קרובים אל ה', ולא יטבעו בטיט היוון של העולם הטמא, זהו עיקר תכלית קבלת התורה וקבלת עול מלכות שמים.

- כל הצדיקים ויראי ה' בכל הדורות צמחו והתעלו מתוך עמל ונסיונות קשים -

זהו הלימוד לדורות עולם, שעיקר קבלת עול מלכות שמים אינה בימים כימי דוד ושלמה כאשר ישראל יושבים על מי מנוחות, ועל דרך שאמרו בגמ' (יבמות דף כ"ד ע"ב) אין מקבלין גרים לא לימות המשיח ולא בימי דוד ושלמה שלא יאמרו משום שלחן מלכים גייר, ואין הדברים אמורים רק לגבי קבלת גרים, אלא זהו נוגע לכל אדם מישראל, שעיקר השלימות שהוא צריך לסגל לעצמו, והדרך להשיג את המדרגות ולעלות מעלה בסולם העולה בית א-ל, אינו בזמנים שעסק התורה והעבודה בין אדם למקום ובין אדם לחבירו עולים לו יפה בנקל בלי שום נסיונות וקשיים, כי זהו מדרגה קטנה, אלא הדבר ברור מפי ספרים וסופרים שהקב"ה נתן לנו את תורתו במטרה שהאדם ישלים את נפשו באופן של 'גייע כפיך'.

כל הצדיקים גדולי עולם ויראי ה' בכל דור דור, עלו והתעלו במדרגותיהם דווקא מתוך יגיעה ועמל, וחרף כל מיני נסיונות וקשיים אשר עברו עליהם, בפרט בדור האחרון אחרי שואת יהדות אירופה, כפי שהזכיר תחילה מע"כ הרב טאובר שליט"א בתוך דבריו, שיהודים נשארו כערער בערבה באין משען ומשענה, אחד מעיר ושנים ממשפחה, רובם צעירים יתומים באין להם אב ואם, חסרי כל ואבודים מכל טובה, ובימים ההם נשבו רוחות זעף של הפקרות באופן שכל אחד היה יכול לבחור לעשות ככל העולה על רוחו, והם במסירות נפשם בנו מחדש את היהדות והחזירו

דבר ה' רצ"ל כיון שהוא ית' דיבר וצוה על כך ממילא דבוודאי כן 'נעשה' - כלומר, מוכרחים אנו לעשות את כל דברי ה', ואין לנו כלל מציאות ואפשרות של ברירה אחרת.

אולם כאמור רצונו של הקב"ה, כי קבלת התורה וקבלת עול מלכות שמים לא יהיו באופן שהאדם אנוס ומוכרח על פי הדיבור, אלא דייקא שיקבלו לשמור ולעשות רצונו ית"ש גם כאשר תהא אפשרות לאדם לעשות כפי רצונו העצמי לטוב או למוטב, כשיעמדו לפניו שתי ברירות לבחור בהם, מצד אחד להיות עבד נאמן להקב"ה ומצד שני להיות ח"ו מורד במלכות שמים, וכאשר אדם ברצונו הפנימי מכניע את היצר ומקיים בעצמו (אבות ה, א) איזהו גבור הכובש את יצרו, לזאת יקרא באמת קבלת עול מלכות שמים.

לזאת, אחרי שלימד אותם משה ענין זה, כשציוה הקב"ה למשה שנית 'רד העד בעם', שכאמור הכוונה שיקבלו על עצמם מתוך בחירה חופשית שלא לעלות להר, אז כשבאו ישראל לידי השגה זו פתחו וענו 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע', כלומר, לא נעשה כן מחמת הכרח וכפייה, אלא נעשה כן אחרי שכל אחד מאתנו ישמע בלבבו ויקבל על עצמו עול מלכות שמים מתוך עמל ויגיעה ומתוך בחירה חופשית.

בזה נראה לתרץ את קושיית התוספות (שבת דף פ"ח ע"א ד"ה כפה) לאיזה צורך כפה עליהם את ההר כנגיית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב וכו', והלא כבר הקדימו ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה, אכן יתבאר - וזה כעין מה שכתב בספה"ק קדושת לוי (קדושה ראשונה לפורים) - שתחילה אמרו ישראל רק כל אשר דבר ה' 'נעשה', וקיבלו עליהם עול מלכות שמים רק כאשר אור השכינה היא בהתגלות והם מוכרחים ואנוסים לקיים את דבר ה', על כן כפה עליהם את ההר כנגיית, שיהיו מכוסים בחושך אפילה מכל צד, להורות שאין תכלית קבלת התורה כאשר כל אחד רואה את האור כי טוב וכשרואים בחוש כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, אלא העיקר הוא דייקא

החסידים ומסתובבים בין אנשים משלנו, אבל תוכם רקוב ומעופש לגמרי ולכם היהודי אינו עמהם, אוי לאוזניים שכך שומעות ואוי לעיניים שכך רואות.

- לא תביא תועבה אל תוך ביתך -

הדבר ברור ופשוט שכלי הטכנולוגיה הטמאים המה כוללים בתוכם עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים יחדיו.

כבר הזכרתי כמה פעמים מה שאמר כ"ק אאדמו"ר זי"ע בדרשה אשר נשא בעיה"ק ירושלים (בהכנסת ספר תורה, ז' באדר תשל"א, וכן בהתכנסות כ"ה ניסן תשל"א; שיעור חומש ורש"י פר' אחרי קדושים תשל"ז: שיעור חומש ורש"י פר' ראה תשל"ח; אמרי יציב מאמר י'), וחלק מהיושבים כאן עדיין זוכרים זאת, כאשר כמה שנים קודם לכן החל הנגף של כלי הטלוויזי"א בארץ ישראל בשפת העברית שלהם, אמר אז אאדמו"ר זי"ע בדרשתו שהוא פוסק להלכה, ומקבל האחריות עליו, שמוטב לאדם להכניס צלם לביתו מלהכניס לביתו את כלי הטלוויזי"א (וראה שבת דף קמ"ז ע"א וספרי מינין וכו' שאפילו אדם רודף אחריו להורגו, ונחש רץ להכישו, נכנס לבית עבודה זרה ואין נכנס לבתיהן של אלו). וביקש אז שיפרסמו הדברים בשמו. ואם כה אמר בימים ההם, אף שבטלוויזי"א ההוא לא היה אפילו אחד מני אלף מהקלקולים שיש בכלים הטמאים של ימינו, מה היה אומר בימינו.

ומלבד העבירות החמורות בכלים אלו, ומלבד מה שהם מטמטמים את המח ואת הלב, הרי הם עוקרים את האדם מהעולם הבא והעולם הזה, העולם הבא - כפשוטו, והעולם הזה - כפי ששמעו כאן בהרחבה בדרשתו של הרב טאובר שליט"א אודות אלו המחזיקים כלים אלו שחייהם אינם חיים.

- חב לנפשיה וחב לאחריני -

זאת ועוד, ידוע הכלל של 'מבשרי אחזה אלו-ה' (איוב י"ט, כו), שכל דבר אשר אנו רואים בגשמיות הריהו השתלשלות מרוחניות. והנה בגשמיות ידוע שהחולה במחלה מדבקת והוא נגוע בחיידקים מסוכנים, הכל מתרחקים ממנו מחשש שמא ידבקו

את עטרת התורה ליושנה, והשיבו לעולם את המציאות של 'כי עם קדוש אתה לה' אלקיך' (דברים ז, ד).

- הנסיונות הקשים בימינו הם הכנה לאור הגדול בימות המשיח -

לעומת זאת בדורנו אנו, אם כי בוודאי אסור לכפור בטובתו של מקום וחייבים אנחנו להודות על כל הטובה, אשר באופן כללי יושבים אנו במנוחה ובשלווה, ואצל רובא רובא של בני ישראל יש כל טוב ואין חסר מאומה, אך כתוצאה מכך צמח והתגדל דור של 'מפונקים' אשר כמעט ואין מרגישים את עול הגלות, ודבר זה מתחיל כבר מימי הילדות כאשר הילדים מקבלים כל מיני מתיקה וכל מיני מעדנים, וכך נמשכים הדברים בכל תהלוכות החיים שאנשים מתרגלים לחיי מנוחה ותענוג בלי עמל ויגיעה.

אך כאמור, לא זהו רצונו של מקום בתכלית בריאת העולם, ובאופן כזה אי אפשר לאדם להשלים את נפשו. על כן נמשך ממסבב הסיבות ית"ש כי בדורנו דור עקבתא דמשיחא, בו בגשמיות אין לנו נסיונות וקשיים גדולים, יבואו לעולם נסיונות קשים ומרים עד מאד ברוחניות, אשר לא היו כמותם מאז היתה יהודה לגוי, ועל ידי שהדור האחרון יעמוד בנסיונות קשים אלו יזכו לקבל את האור האלקי אשר יתגלה בביאת המשיח.

- בניך ובנותיך נתונים לעם אחר -

הן אמת שבכל דור ודור ובכל מקום היו נסיונות וקשיים שונים גם ברוחניות, אבל הנסיונות שיש בימינו לא היו כמותם מעולם. מה נאמר ומה נדבר, הורים רבים מכתים טובים ונאמנים בישראל, נכנסים אלי ושופכים את מר לבם על גודל כאבם בדברים אשר תצילנה אוזן משמוע, כאשר ביום מן הימים הם מגלים שאחד הבנים או הבנות סטה מן הדרך ונפל מדחי לדחי, רחמנא ליצלן.

לדאבון הלב שומעים דברים אשר תסמרנה שערות ראש על זקנים עם נערים, בחורים ואברכים, ואפילו אנשים מבוגרים ובאים בשנים. כלפי חוץ הם לבושים בלבוש יהודי כדרך

- אל תאמין בעצמך עד יום מותך -

הן אמת בטוחני שהציבור החשוב אשר נקבצו ובאו לכינוס זה כולם שמורים מן החטא ויראת ה' נגעה בלבבם, ומי שאינו כן הוא לא הגיע כלל אל הכינוס, אבל בכל זאת החובה לעמוד על המשמר ולעשות משמרת למשמרת, כי כבר שנו חכמים (אבות ב, ד) אל תאמין בעצמך עד יום מותך. בכך הורו לנו חכמינו ז"ל, שלא ידמה אדם בדעתו שהוא רק רוצה להביט קצת בכלים אלו לדעת כל חדש הנעשה תחת השמש, כי הוא חי כאן בעולם הזה והוא מוכרח לדעת את המעשה אשר נעשה, ובפרט כאן בארצנו הקדושה אשר חדשים לבקרים יש מאורעות שונים וקשים. על זאת הזהירו לנו חז"ל שהאדם יודע רק כיצד היא תחילת פריצת הגדר, אבל איך זה יסתיים ולהיכן הוא יגיע - זאת אין הוא יודע.

לפני כמה שנים אירע מעשה, אשר שמעתיו אז מפי אחד העסקנים מאחר והיה לי איזה שייכות אל הנוגעים בדבר, שאברך אחד תלמיד חכם מחבר ספר קנה לעצמו מחשב שיהיה לו לסיוע בעת עריכת הספר, על ידי התוכנות התורניות המצויות כיום, ובאמת היתה כוונתו רצויה רק לעיין בתוכנות אלו ולמצוא מקורות וכדו', אך מאחר ולא חסם את המחשב בחסימה ראויה מפני הפרצות השונות, הגיע עד לפי תהום, ולא עברה אלא מחצית השנה מאז קנה את המחשב עד שנעשה פורק עול ומשומד גמור, ועזב אשתו בגט כשהוא משאיר אחריו בית הרום עם ילדים, ואותו אברך בוודאי לא העלה על לבו בעת שקנה את הכלי שיגיע להיכן שהגיע.

למגינת הלב, כבר אירעו הרבה עובדות כאלו, והצד השווה שבהם שהכלל של 'אל תאמן בעצמך עד יום מותך' הוא שריר וקיים לגבי כל יהודי באשר הוא. כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע היה מספר על רביה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, שפעם אחת נכנסה אשה לביתו כאשר לא היה איש בבית, ומרוב פחדו מפני איסור יחוד התחיל לברוח מחדר לחדר עד שהגיע לחדר האחרון ושם הטמין עצמו תחת

ממנו, ועל כן בדד ישב. כן ראיתי אמש כשביקרתי במרכז הרפואי כאן בקרית צאנו, והראו לי מה שעשו שם 'חדר בידוד' בו מכניסים חולים הנושאים נגיפים מדבקים העלולים להדביק אחרים, או חולים במצב מסוכן העלולים להידבק מאחרים, ולחדר זה יש דלתות כפולות, שכל המבקש להיכנס לחדר הבידוד או לצאת ממנו פותח תחילה דלת אחת ונכנס לחדר הקטן ששם יש מכשיר משוכלל השואב את כל האוויר ומסנן אותו, ובחדר קטן זה הוא רוחץ ומחטא את ידיו ומחליף את בגדיו, ורק אחרי כן נפתחת הדלת השניה.

ואם כך מקפידים בגשמיות שלא יידבקו אחרים מהחולי, הרבה הרבה יותר מזה הוא ברוחניות, שחוטא אחד יאבד טובה הרבה, ומשפיע לרעה גם לאחרים. וכידוע מאמרו של מרן הבעש"ט הק' זיעוכ"י על דברי המשנה (אבות ג, ב) שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה הרי זה מושב לצים, שאם שני אנשים יושבים במקום אחד ואין ביניהם דברי תורה, הסיבה לכך היא לפי שמקום זה היה פעם מושב לצים, והם השאירו רושם של טומאה במקום זה, עד שאי אפשר ללמוד שם תורה, עכד"ק.

הנושא אצלו כלי טמא הריהו מטמא את כל האוויר סביבו, כשכל המקום סביב לו נעשה מקום טמא ומטומא, והוא גורם שגם לאנשים אחרים נכנסים מחשבות זרות והרהורים פסולים.

יש אשר יודעים האמת שכלים אלו הם טמאים ומטמאים, ואין חפצים שהבנים יגעו בכלים אלו שכן יש להם רצון לגדל דורות טובים ויראי ה', ולכן הם מסתירים את הכלי הזה מעיני הילדים, אך המה לא ידעו שגם אם עלתה בידם להסתיר את הכלי, מכל מקום יוצאים מהכלי רוח זהמא שהוא סם המות וכעין 'חיידקים' רוחניים אשר הם נדבקים אל נפש הבנים ומשחיתים את נפשם, והרבה פעמים זו הסיבה לכך שלדאבון הלב שומעים מעשים שבכל יום על ילדים ובחורים מבתים טובים שבפתע פתאום עבר עליו רוח טומאה וכעבור זמן קצר הם יוצאים לגמרי לתרבות רעה ל"ע, כאשר הקולר תלוי בצוואר ההורים.

- לא תעמוד על דם רעך -

הנה בתקופה זו כאשר כולנו מבקשים ומתפללים להציל ולהחזיר את השבויים אשר נמצאים ביד הרוצחים ימ"ש בעיר עזה, שהקב"ה יוציאם מחושך וצלמות ומוסרותיהם ינתק ויוציא למרחב רגלם, עלינו לבקש ולהתפלל גם על השבויים הרוחניים, שהרי מי שיש לו אחד מן הכלים הטמאים שאינו חסום, הרי הוא נמצא בשבי אצל המכשיר הקטן שבידו, והא ראייה - שאין הוא מסוגל להיפרד ממנו ולעזבו. מעתה הדבר ברור בלי ספק שגם בזה שייך ענין של 'מצות פדיון שבויים'.

האחריות של פדיון שבויים זה מוטלת על כולנו כאחד יחד, כל אחד עד מקום שידו מגעת. אם יודעים על אחד המחזיק ברשותו כלי כזה, מוטלת החובה על כל אחד להשתדל למען הציל אותו להשיבו אל אביו שבשמים, והנמנע מכך הרי זה כמו הרואה את חברו טובע בנהר ואינו מצילו, שעובר על (ויקרא יט, טז) לא תעמוד על דם רעך.

האחריות בעניין זה אינה שייכת רק ל'ועדה' כזו או אחרת, או לאיש מסוים, אלא האחריות מוטלת על כל אחד ואחד בפרט וכל הכלל כולו בכלל. כאשר אש בושרת אי אפשר להמתין עד שאנשי כיבוי-האש יבואו ויכבו את הדליקה, שהרי כל מי שיכול להושיט יד ולסייע מבין שהאחריות עליו לרוץ ולסייע, כך גם כשיש רעידת-אדמה ויש נפגעים רבים ל"ע, אין מי שיכול לפטור עצמו שאין זה התפקיד שלו להציל. ביותר וביותר כך הוא בנוגע להצלה רוחנית של כלל ישראל, האחריות והשליחות מוטלת על כל אחד לפעול ולעשות כפי האפשרות שלו.

חכמינו ז"ל אמרו (בבא בתרא דף י"א ע"א) כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, וכ"ק אאדמו"ר זי"ע אמר לי בהזדמנות אחת בשיחתו אודות המרכז הרפואי, שאם חז"ל אמרו 'כאילו קיים עולם מלא' אין זה רק דבר אגדה, אלא זהו גם הלכה למעשה, שלכן מותר לחלל שבת עבור הצלת נפש אחת אפילו לשעה אחת, כי זה

המיטה, ובהזדמנות אחרת שאירע מעשה כזה קפץ מבעד לחלון, וכאשר שאלוהו, רבי, מה לך כי תנום ומפני מה אתם מתיראים כל כך, נענה ואמר: תמה אני על שאלתכם, הרי אנכי בשר ודם. ופעם אחת ענה: אני מתיירא מהמשנה.

כבר נודע מה שאמרו רבנים חשובים, שכשם שיש איסור יחוד עם אשה, כך יש איסור יחוד עם מחשב שאינו חסום, כי גם באיסור יחוד עם אשה אין הכוונה שכל פעם אנו חושדים באדם שבוודאי עכשיו יבוא לידי עבירה, אלא שמאחר ויש אפשרות לבוא לידי חטא שוב יש איסור יחוד, ובוודאי שמחשב שאינו חסום ויש לו איזה שייכות וחיבור אל כל אותם מראות נגעים אשר אפשר לראות בהם, הרי זו סכנה מוחשית.

- לפרוש מכלים אלו במסירות נפש ממש -

לדידי הדבר ברור בלי שום ספק, שכל אלו אשר נלכדו ברשת של טומאת הכלים הללו רח"ל, הרי זו ממש מסירות נפש עבורם לפרוש מהכלים, כי השקוע בכך הוא במצב גרוע יותר משיכור אשר נפשו מכורה לשכרות שנים רבות בלי אפשרות להיגמל מכך. ממש נתקיים בהם מה שאמרו (סוטה דף ג' ע"ב) העובר עבירה אחת בעולם הזה וכו' קשורה בו ככלב, וכן רואים עליהם שתמיד הם אדוקים וקשורים אל כלי הטומאה בקשר כל ינותק, והגיעו הדברים לידי כך, שיש כאלו אשר באמת אין רוצים להיות מחללי שבת, אבל מה יעשה הבן ולא יחטא אחרי שהם אדוקים ומשועבדים לכלים אלו, וכשהם חוזרים מהתפילה בליל שבת קודש וכבר כמה שעות לא הביטו בכלים אלו אין יכולים להתאפק, ולפני שמקדשים על הכוס הם נכנסים לחדר ומסתכלים בכלי, לדעת מה התחדש בעולם בשעות אלו וכדו', כך הם מכורים ומשועבדים כעבדים נרצעים בלי יכולת לעמוד בנסיון זה. אוי מה היה לנו, אוי לנו שכך עלתה בימינו.

יש לדעת שנסיונות אלו אינם נעצרים, והמצב רק נהיה גרוע יותר ויותר מיום ליום, ובלי מסירות נפש אי אפשר לעמוד ולהתקיים במלחמה זו.

המוחלט הם באמת שמורים וגדורים, יראי ה' וחושבי שמו ואפשר להתפאר בהם, אך בעוונותינו הרבים האש אוכלת בקצה המחנה וטומאתה בשוליה במכשלות שונים ומשונים, ועלינו החובה לראות שלא יבוא המשחית לנגוף גם בקצה המחנה.

על כן פונה אני בזאת אל כל קהל עדתנו, את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה, הן כאן בארץ ישראל והן באמריקה ובאירופה, שעל כל אחד ואחד לדעת, אשר מי שמחזיק ברשותו כלי טמא ואינו נכנע לשמור ולעשות ולקיים בשלימות ובמאת האחוזים את הוראות הרבנים הממונים, אין לו חלק ונחלה בקהל עדת הקודש שלנו, ואין לתת לו שום זכות, הן במוסדות והן בבתי המדרש, ואפילו בבית העלמין, איש כזה אין לו חלק ונחלה בינינו ואין לו שום שייכות אלינו כלל.

ואם יש אחד המתחכם וחושב שמאחר והוא עוד אברך צעיר ואין לו עדיין ילדים בתלמוד תורה ובמוסדות, הוא יכול ללכת בשרירות לבו ולעשות ככל העולה על רוחו, כי אי אפשר להפחידו ולאיים עליו, כלפי איש כזה יש לקיים 'גרש לץ ויצא מדון' (משלי כב, י). אין כוונתי שיתקוטטו עמו, שזהו דבר שאין מסור לרבים, אבל יש לשלול ממנו כל זכות בקהילה ולהראות לו שאין לו שום שייכות אל קהל עדתנו.

כמובן שהדברים אמורים על אלו שהתחנכו במוסדות הקודש ונתגדלו בקדושה וכו', שהרי אצלנו בבית המדרש המרכזי בקרית צאנו נכנסים ובאים הרבה יהודים מכל הסוגים והמגזרים המתגוררים בשכונות ובעיר נתניה, והם כשלעצמם יהודים טובים אשר אין יודעים מאומה בעניינים אלו, ולפי המציאות המה יראי השם כפי ידיעתם ומכוונים לכם לאביהם שבשמים, בוודאי כי עמהם צריך להתנהג בהנהגה אחרת כראוי להם. אבל לא כן במי שהתגדל במחננו ובכל זאת הוא פורץ גדול ומקל ראשו אפילו בדבר אחד מהוראות הרבנים, שצריך להזהירו ולהתנהג בו כראוי לו למען ישמעו ויראו. החובה על כולנו לעמוד על המשמר שכל אחד ללא יוצא מן הכלל יקיים את כל ההוראות

נחשב כאילו קיים עולם מלא, עכר"ק. ואם כך אמרו לגבי הצלה גשמית, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, בנוגע להצלה רוחנית של חיי נפש, ובפרט שאין המדובר בהצלה של אדם אחד, אלא דמו ודם זרעיותיו תלויים בו, וכשמצילים אותו היום מצילים בכך משפחה שלימה ודורי דורות.

- מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך -

מאחר שהאחריות והחובה על כל אחד לרחם על איש משועבד לכלים אלו, הרי מלבד מה שצריך להתפלל עליו שיזכה לצאת מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה רוחנית, יש להשתדל בדרכי נועם למשכו בעבותות אהבה לבית המדרש, לקבוע עמו שיעור תורה, ללמוד עמו דברי מוסר ודברי יהדות, אולי נוכל בכך להושיע אותו ולחלצו ממצור, ולהציל בכך נפשות מישראל. ובכלל הדברים ראוי לדעת כמו שלימדונו רבותינו הקדושים וכמה פעמים האריך בזה כ"ק מרן אאדמו"ר זצוקללה"ה, כי בחור או אברך שיושב ולומד שעות רבות, הרי הוא מציל את העולם בכך, כי על ידי קדושת התורה יוצאים מכך ניצוצי קדושה, ניצוצי אור המגינים ומצילים את כל הסביבה. כשאברך או בחור קם לפנות בוקר ולומד תורה בטהרה ועובד את השי"ת, בכך הוא ממשיך שיורד חוט של חסד ורוח טהרה לעולם, ומתקיים על ידו "כשזה קם זה נופל" ונכנע הטומאה.

בכלל האחריות המוטלת על כל אחד, להראות הן כלפי עצמו ובוודאי כלפי בני ביתו את מיאוס ותיעוב אלו הכלים, שיראו ולימדו היאך שאדם כשר אינו יכול לסבול אותם, כאמור (דברים ז, כו) שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו, והגם שאין לעורר מחלוקת ופירוד כי אז יעלה שכרו בהפסדו, אבל כלפי הכלים עצמם צריך לקיים בהם (תהלים קלט, כא) הלוא משנאיך ה' אשנא.

- והיה מחניך קדוש -

אוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר, קשה לומר את הדברים הבאים, אך ההכרח לא יגונה, ויודע אני בעצמי שאלמלי הייתי ראוי והגון לא היה כל פרץ וצווחה ברחובותינו ובקהל עדתינו, כי אמנם רובם

בשלימות בלי שום פשרות.

- בולו קודש לה' -

הנה אמש הביאו לפני את כתבי "קבלות טובות" אשר יחלקו היום למתכנסים בכינוס, ובראותי את הדברים לא הבנתי מדוע הזכירו שם רק קבלות קמנות כאלו, ועל כך ענו לי שאי אפשר בפעם אחת לשנות את כולם מן הקצה אל הקצה, לכן יש להשתדל שכל אחד יהיה לכל הפחות קצת יותר טוב ממה שהיה עד הנה, ויקבל על עצמו איזה קבלה טובה לגדור גדר וסייג חדש.

האמת אגיד ולא אכחד, שלא היתה דעתי נוחה כל כך מדרך זו, כי אף שבוודאי הוא דבר חשוב שכל אחד יהיה לכל הפחות קצת יותר טוב ממה שהיה עד עכשיו, ורק בשמים יכולים לשער ולדעת כמה כל דבר קמץ חשוב ומוסיף זכויות, ושם יודעים מה הקושי והנסיון של כל אחד. אבל סוף סוף לא זו התכלית של כינוס זה, אלא המטרה שלנו היא להביא לידי כך שיתקיים בנו (דברים ז, ו) כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, ודבר זה אינו עולה בקנה אחד עם פשרות וויתורים, כפי שמצינו (קידושין דף ז' ע"א) האומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה, הרי שאין פשרה של קדושה לחצאין, אלא יש שתי ברירות בלבד, או להיות כולו קודש לה' או שלא תתפוס הקדושה כלל.

- ובמושב לצים לא ישב -

בין הדברים בכתב הקבלות טובות ראיתי שזכר שם ענין של התנתקות מקבוצות המכונות 'וואטסאפ' או 'צ'אט', והננו מתבייש שלא ידעתי מה פשר דברים אלו, עד שהסבירו לי שיש אנשים המתאגדים יחד לקבוצה אשר כל אחד יכול בכל רגע לפרסם הודעות ולהעביר כל מיני מרעין בישין לכל חברי הקבוצה.

האמת לא אכחד, שאחרי ששמעתי את אלו הדברים זלגו עיני דמעות ולא מצאתי מנוח לנפשי, בראותי את גודל החוצפה של היצר הרע בימינו. כי הנה בדורות עברו אם היה אחד שלא שלט ביצרו היה מטמין עצמו במסתרים כדי שאיש לא יראה ולא ידע שהוא נפל ברשת היצר,

וקיים בעצמו מה שאמרו (מועד קטן דף י"ז ע"א) אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו, וילבש שחורים ויתעטף שחורים, ויעשה מה שלבו חפץ, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא. אולם בימינו חידש היצר הרע ברוב חוצפתו ענין זה, שיכול אדם לשבת אצלו בבית ולא די בכך שהוא לעצמו חוטא, אלא הוא משתף עמו עוד עשר או עשרים או יותר מחברי הקבוצה, וכולם מתקשרים בקשר של פושעים וחטאים יחדיו, ובכך הוא חוטא ומחטיא את אחרים. ולא עוד אלא שאמרו לי שיש קבוצות הנחשבות ל'חסידישע קבוצה' ו'היימישע קבוצה', אוי לאותה בושה ולאותה כלימה, להיכן הגענו בדורנו.

והיה אם ינסו להצטרף ולומר שאין בקבוצה שלהם שום מראות אסורות ותועבות רח"ל, אף אם נאמין שאכן כן הוא, אבל זה ברור שקבוצות אלו מלאים בלשון הרע ורכילות וליצנות, ובוודאי שהוא בכלל 'מושב לצים'.

בזה הבנתי את כוונת הכתוב אשר אמר נעים זמירות ישראל בתחילת ספר התהלים 'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב', ובגמרא (עבודה זרה דף י"ח ע"ב) הקשו על כך, וכי מאחר שלא הלך היכן עמד, ומאחר שלא עמד היכן ישב, ומאחר שלא ישב היכן לץ, עיי"ש מה שתירצו.

אכן כששומעים את הנעשה בקבוצות אלו הרי הוא כמבואר, כי הנה יש לך אדם שאינו יכול למשול ברוחו ולכן הוא הולך בעצת רשעים ועומד בדרך חטאים, דהיינו שהולך להסתובב בין פורקי עול ואינשי דלא מעלי, ועל כך נאמר 'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד'. אולם לעומת זאת יש אדם שאינו חפץ לצאת מביתו וללכת ברגליו בין הרשעים, אלא נשאר בביתו ובכל זאת הוא יושב במושב לצים, גם בלי לצאת מהבית ובלי ללכת אל דרך החטאים, הוא נשאר סגור בביתו ובחדרו ושם הוא חוטא ומחטיא יחד עם כל כת הלצים אשר בקבוצה שלו.

- דוחק רגלי השכינה -

זאת אפילו באופן שאכן לא היה בכלים תועבות ומראות אסורות רק ליצנות בלבד, - ובפרט כי האמת היא שהאומרים שאין נכשלים במראות אסורות, שקר ענה בפיהם, כי המציאות שאי אפשר להיזהר מכך, ומי שאדוק בכלים אלו בוודאי יבוא לידי מראות תועבה, וממילא יבוא גם לידי עבירות במעשה רח"ל, ואיך יתכן שיהודים האומרים כמה פעמים בכל יום את הפסוק (במדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, אשר פירש רש"י 'העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות' - לא ישליכו מידם כלים אלו.

הגע בעצמך, איך יכולה השכינה לשרות בבית אשר יש בו כלי כזה, ושוב אין פלא שהילדים בבית זה גדלים בלי יראת שמים ואהבת התורה, וגם כשאין הדבר ניכר מיד, מכל מקום ברור כי ארס הטומאה מחלחל בהם, ולפעמים רק לאחר עשר או עשרים שנה בפתע פתאום הם נופלים לבאר שחת. זאת לפי שגדלו בבית שסילקו משם את השכינה הקדושה.

- מומר לדבר אחד - מומר לכל התורה -

רגיל היה כ"ק אאדמו"ר זי"ע להביא מה שמצינו (עירובין דף ס"ט ע"א; חולין דף ד' ע"ב) שיש אומרים שמומר לדבר אחד הרי הוא מומר לכל התורה כולה, ופירש רבינו יונה בספרו שערי תשובה (שער א, אות ו; שער ג, אות קמג) שגם מי שנזהר מכל העבירות שבתורה, אלא שפורק מעליו עול מצוה אחת בלבד באופן תמידי, הריהו בגדר מומר לדבר אחד שהוא מומר לכל התורה כולה, עיי"ש. כי אמנם איסור לא תעשה כשעוברים אותו פעם אחת אינו חמור כמו איסור כרת וכדו', אבל העובר בקביעות על איסור לא תעשה, דינו כמומר לדבר אחד והוא מומר לכל התורה כולה ואינו בכלל יהודי, ובכלל זה העובר בקביעות ובשאת נפש על איסור ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

- עת צרה היא ליעקב -

בושה היא שצריך לעורר ולהזהיר על כל עניינים

אלו, אבל אין לנו ברירה אחרת, וחובתנו לחזק ולהתחזק בעת הזאת. הן כל עין רואה בדורנו ריבוי של אסונות וצרות רבות ורעות, וגם בקרב קהל עדתנו הק' שומעים חדשים לבקרים בשורות קשות, אם במחלה הקשה והנוראה ה"י, כאשר אנשים אשר הבדיקות הרפואיות אינן מבשרות טוב מלאים פחד וחשש על העתיד, או חולים הרתוקים למיטת חוליים וסובלים יסורי שאול, צעירים ומבוגרים, אברכים חשובים ואמהות לילדים. ועוד רבים הם הזקוקים לפקודת ישועה ורחמים בכמה וכמה עניינים, רבים הם אשר לבבם נשבר ונדכה מפני תלאות ומצוקות שונות, ואין להם לא יום ולא לילה, ואנו זקוקים לרחמי שמים מרובים.

ועל כולנה, צרת הכלל של העם היושב בציון, אשר על פי דרך הטבע אין לנו שום תקוה ועתיד כאן בארץ, ומי שעדיין טועה להאמין בשוקי האיש ובגבורת הסוס, אך לחסר דעה ייחשב. קצת מזה היה אפשר לראות ממה שאירע ביום שמחת תורה האחרון, לולי ה' שהיה לנו אזי חיים בלעוננו, ורק משמים חסו עלינו לומר למלאך המשחית הרף ושהכל יהיה במידה ובמשורה, והכניסו בלב הרוצחים ימ"ש שלא ימשיכו בדרכם, ואיני רוצה להוציא מפי מה היה יכול להיות לולי רחמי ה' עלינו. ובל נשטה את עצמינו לחשוב שמאז השתנה דבר מה אצל אנשי השלטון כולם מהקטן עד הגדול, אשר התברר לעין כל שכולם נחשבים להבל וריק ואין בהם מועיל.

אין רצוני לזרוע פחד ובהלה בלב השומעים על כן לא אגיד ברבים מה שמנהלי מרכז הרפואי כאן אמרו לי, כי קיבלו מאנשי 'פיקוד העורף' דברים שהמרכז הרפואי צריך להכין למצב חירום ח"ו, שאי אפשר לדעת מה יולד יום, והזהירו כי כל מה שהיה עד עכשיו בארץ הוא כמשחק ילדים לעומת מה שיש לגוים בצפון הארץ כלי משחית רבים ועצומים, ה' ישמרנו ויציילנו. אין אלו דברי גוזמא או הלצה, אלא על פי דרך הטבע הם אכן צודקים שכך יכול להיות, חלילה וחלילה. ונוסף גם הוא על שונאנו מלך פרס ימ"ש"ו, יחד עם כל גויי הארצות מקצה העולם ועד

קצהו נשאו ראשו לעמוד עלינו לכלותינו, ורוצחים הללו מתחמשים בכלי מלחמה לאין מספר, כששנאת ישראל מתגברת מיום ליום בכל העולם.

כשאמרו חז"ל (סוטה דף מ"ט ע"ב) שבעקבות משיחא על מה יש לנו להשען - על אבינו שבשמים, הכוונה אך ורק על אבינו שבשמים בלבד, ולא על שום דבר חוץ מזה. רק שומר ישראל הוא שומר שארית ישראל, בורא עולמים והשכינה הק' מסוככים ומשגיחים על בני ישראל.

אולם כדי לזכות לשמירה משמים שיתקיים (דברים כג, טו) 'כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויביך לפניך', יש תנאי בהמשך הכתוב - 'והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריד'. על כן, אין לנו עצה אחרת אלא מוכרחים אנו כולנו כאחד לקבל עלינו עול מלכות שמים ולהיטיב את המעשים לגמרי, כדי שנוכה לשמירה לכלל ולפרט.

- מסירות נפש כפרה על הכל -

כבר הבאנו כמה פעמים מה שכתבו בספרים הקדושים ומקורו בזהר הק' (פר' במדבר, דף קכ"א ע"א; והובא בבני יששכר, מאמרי תשרי, מאמר ב, אות כו) שעל ידי קבלת מסירות נפש בפועל זוכים למחילת עונות וכפרה על כל החטאים, אפילו על עבירות כאלו שאין מועיל להם תשובה.

וכפי שכבר מילתנו אמורה למעלה, הרי לדידי הדבר ברור ופשוט שבדור הזה מי שמשוקע בזהמא זו של הכלים הטמאים, והוא מתגבר על יצרו לפרוש ולהתנתק מהם, הרי זה נחשב בבחי' של מסירות נפש, ובכך הוא זוכה לכפרה ומחילה על כל עוונותיו. זאת מלבד מה שכתב בספה"ק ישמח משה (ח"ג דף י"ח) שאם כל ימיו עשה עבירה ונשתקע בה, אין לך תשובת המשקל גדול מזה שזוכה יצרו כל פעם ומחשב לו הצער נגד ההנאה, ועל כזה נאמר כולו הפך לבן טהור הוא, ושוב אין צריך לסיגופים לכפרת עון.

- והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו -

עומדים אנו בעיצומם של שבועות השוכבי"ם

בהם מכריזים בשמים ממעל 'שובו בנים שובבים', כי רוצה ה' בעמו וכביכול אבינו שבשמים מתגעגע אחרי בניו שהתרחקו מעל שלחן אביהם, והשכינה הק' בוכה ומצטערת כי היא כבר חפצה לראות את הסוף וקץ לכל צרותינו, אבל לשם כך צריכים תחילה לעבור את הנסיון האחרון הזה של הבחירה החופשית בין טוב לרע, כפי שהזכיר כאן הרב מאובר שליט"א בשם הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע.

לפני ביאת המשיח יהיה ברור בין השייכים לצד הקדושה או לצד השני, כפי שהנביא דניאל אומר (דניאל יב, ב-י) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם וגו' יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים וגו', וצדיקים פירשו את התפילה 'הושע נא שלש שעות', שלפני ביאת המשיח יבואו זמנים קשים שיהיו זקוקים לרחמי שמים מרובים להישאר אז, אכן מקרא מלא דיבר הכתוב (ישעיהו ד, ג) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם, והוא דבר נורא שרק האיש אשר קדוש יאמר לו הוא ישאר בחיים בעת ההוא, ומכלל הן אתה שומע לאו. ועל כן נלחמת הטומאה בכל כוחה, כאשר המלחמה והנסיונות כבדים וקשים מאד להסיר את קדושת ישראל.

אולם הבורא ברוב רחמיו אינו חפץ שח"ו יחסר נפש מישראל, ועל כן מתעכבת הגאולה עוד ועוד, על מנת שעוד יהודים יתעוררו לשוב בתשובה ולהיות בכלל 'קדוש יאמר לו', ולכל הפחות ישתדלו שלא לתת יד לטומאה, ויגלו דעת שהם חפצים להילחם ביצרם ואין מחזיקים ברשותם כלי טמא כדי שלא לבוא לידי מכשולות, ובכך הם לכל הפחות עושים מחאה כנגד יצרם המתגבר עליהם, ובורא עולמים היודע תעלומות ובוהן כליות ולב יודע ורואה כי רצונם לעשות רצונו וגם הם בכלל קדוש יאמר לו, אבל מי שמחזיק ברשותו כלי כזה - הרי ידיעת ההפכים בשווה, חס ושלום.

- בדורנו התשובה מתקבלת ברגע אחד כמו מלגרף -

אסיים את דברי בדבר טוב, לחזק ברכיים

ומתקבלת תשובתו.

על משקל דברים אלו נראה לי להוסיף, שאמנם בימים ההם היה בעולם רק מלגראף, אשר עכ"פ היו צריכים לשהות איזה זמן עד שכתבו ושלחו, אבל בימינו השתכללו הדברים יותר שברגע קטן אפשר לשלוח דברים לכל העולם, ולא רק כאן בעולם אלא אפשר אפילו לשלוח דברים מחוץ לחלל העולם, וגם זה הוא רמז חיזוק לדורנו, וכל פעל ה' למענהו, ומה שברא השי"ת כל החכמות הוא ללמוד מכך ענין בעבודת השי"ת, ורצו להורות לנו כי כהיום עם ירידת הדורות, כשאנו בדורות חלשים עד מאד, ברגע קטן ממש אפשר להתהפך לטובה ולשוב בתשובה. אין דורשים מאתנו לא תעניות, לא גלגולי שלג, לא גלות, ולא להלקות הגוף בעשב שורף הידוע הנקרא 'בריעכ"ץ', ולא סיגופים שעשו צדיקי עליון, אלא מצפים רק דבר אחד - הלכוף כאגמון ראשו (ישעיהו נח, ה), שיקבל יהודי על עצמו קבלה טובה באמת ובלב שלם, מאי דהוה הוה מכאן ולהלן חושבנא, שיתוודה בבכי לפני הבוכ"ע ויאמר, מתחרט ומתבייש אני על כל מה שעשיתי, ואיני רוצה עוד לחטוא, ואני מקבל על עצמי שלא לחטוא עוד. ואם הוא עושה כן, אזי בדורנו ברגע אחד כזה של החלטה במסירות נפש הוא מתקבל בתשובה שלימה באהבה וברצון לפני מלך מוחל וסולח לעוונותינו ומעביר אשמותנו.

- במעלת האברכים העוסקים בתורה שעות רציפות ונבחני משתמרת -

בהזדמנות זו הנה מקום אתי להזכיר לטובה דבר גדול עד מאד אשר הרבה אברכים חשובים מהיכלי הכוללים ובחורים חשובים מהישיבות משגרים אלי כל שבוע פתקאות של שעות רצופות שלמדו תורה בתענית הדיבור, והמראה הגדול הזה גורם לי הרהור תשובה. אני מאמין באמת שבזכותם ובזכות תורתם עומד העולם והם עומדים למגן על הכלל, 'אין לנו שיור רק התורה הזאת' - כפשוטו ממש, אין לנו עצה אחרת להנצל מחבלי משיח, ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש,

כושלות וידיים רפות, מה שראיתי בספר 'תורות בית דינוב', אשר מחברו היה ספרא רבא של הרה"ק בעל צמח דוד מדינוב זי"ע, ובליקוטים שבסוף הספר (דף קל"ז מדה"ס) מביא מהרה"ק משינאווא זי"ע בשם אביו רביה"ק בעל דברי חיים זי"ע, שאמר בעת שנתגלה חכמת הטליגראף, שהשי"ת רמז לנו בחכמה זו לטובת הדורות החלשים אשר אין בכוחם לעשות תשובת המשקל, ונרמז לנו בחכמת הטליגראף, אשר תיכף כאשר יעשה האדם תשובה ויתוודה ויתמרמר על מעשיו, הריהו כמו טליגראף שיתעוררו בגובהי מרומים ותקבל תשובתו כדמיון הטליגראף, ע"כ. קרוב לזה ראיתי מובא בשם כ"ק האדמו"ר מוהר"י מפשעווארסק זצ"ל, שהסתופף עוד אצל רביה"ק משינאווא, ששמע מהרה"ק מצעשינוב זי"ע, שאמר בלשון קדשו: "היינט גייט אלעס עלעקטריש, תשובה איז אויך עלעקטריש, און אז א איד זאגט 'איך וועל שוין זיין גוט' תיכף ומיד נסלח לו" [היום הכל הוא אלקטורני, גם תשובה היא אלקטרונית, כשיהודי רק אומר 'כבר אהיה טוב', תיכף ומיד נסלח לו], עכ"ד, וזה עולה בקנה אחד עם מה שאמר הרה"ק משינאווא זי"ע בשם אביו מרנא הדברי חיים זי"ע.

אם יתבונן אדם בספרים הקדושים ובכתבי האר"י הקדוש ויראה את תיקוני תשובת המשקל שיש לעשות, ובפרט בימי השוכבי"ם, לתקן את החטאים, יכול לבוא לידי ייאוש, כי לב יודע מרת נפשו מה שהרבה לפשוע, ומי יוכל בדורנו לעמוד בכל אלה התיקונים והסיגופים, ועלול אדם לחשוב כי אפסה תקוותו, על כן גילה לנו רביה"ק מצאנו זי"ע, אשר תורתו תורה מן השמים, שהמצאת הטליגראף באה להורות לנו ברמז משמים, שבדורנו דור עקבתא דמשיחא אין צריך לעשות את כל התיקונים והסיגופים לתשובת המשקל, אלא קיצרו לנו את דרך התשובה הארוכה והקשה, ותיכף ומיד כאשר מתוודה האדם על חטאו ומתחרט באמת על מעשיו הרעים ודרכיו המקולקלים, נעשה התעוררות בגבהי מרומים

במטרה של טובת הנאה גשמית, בזכות זה יעזור השי"ת ויראה בעני עמו, אין עני אלא בדעת, אשר באמת אנו עניים בדעת ואין מי שירומם אותנו, ואין לנו שיור רק התורה הזאת, וישלח הקב"ה רוח מזהרה משמי שמי מרום, רוח תשובה שנוכל באמת להיות דבוקים בבוכ"ע, ויתקיים בנו 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום', שנוכה לקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, שנוכל לגדל דורות כשרים ובריאים ברוחניות ובגשמיות, ולראות בנים ונכדים ובני נינים, זרע ברך ה', ובקרוב יתקיים מקרא שכתוב והיה לך ה' לאור עולם בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

רק על ידי עסק התורה הק', כמו שאמרו חז"ל (קידושין דף ל' ע"ב) בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, וכן יש עוד הרבה מאמרי חז"ל בענין זה וכמקובל מפי ספרים וסופרים כידוע.

עוד זאת אזכיר לטובה את מאות האברכים, שאינם אברכי כולל, והם לומדים ונבחנו תמידין כסדרן במסגרת מפעל 'משתמרת', אשר באמת הוא דבר חשוב מאוד, אמנם דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וצריך לחזק דבר זה עוד ועוד, להוסיף להגדיל פעלים ולהגדיל תורה ולהאדירה.

יעזרנו ה' אלקינו, בזכות התכנסות זו לשם שמים, אשר כל אלו אשר נקבצו ובאו לכאן באו אך ורק במחשבה טובה ורצון טוב לשפר המעשים ולקבל עול מלכות שמים, ואף אחד לא הגיע

בשביל לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם. וינועו אמות הסיפים בקול רעש גדול אדיר וחזק של שירה וזמרה. בגמר הריקודים, נשמעו דברי חרוזים מעוררים ומרגשים ע"י אומן החרוזים הנודע מוה"ר בן ציון ברכר הי"ו, ששיתף את הקהל לראשונה בחייו אודות סיפורו האישי, כאשר שהה בחג הפסח בדד בניכר בגלל מצב בריאותי סבוך של אחד מילדיו, ובמה שהגיע למסקנה כי יהודי צריך ללמוד לחיות לעשות רצון ה' ולא לחיות בשביל השני, כמו החיים שמאפיינים את אומות העולם המחוברות לטכנולוגיה וסוגדות לו.

במשך שעה ארוכה עוד נחתמו הטפסים, ואלו הובאו כעבור ימים אחדים אל הקודש פנימה, אל הרועה הנאמן כ"ק מרן שליט"א, שעבר על חלק מהטפסים והביע את קורת רוחו העצומה מטפסי רצוננו למעשה. כך גם הופצו הטפסים בקרב כל קהילותינו הק' ברחבי ארץ ישראל, כאשר נערים וזקנים, מבוגרים וצעירים, אברכים ובחורים, חותמים בכל לב ונפש.

על רקע הכינוס הכללי, הוקמה ומוסדה מחדש הוועדה של חצר קדשנו לשמירת טהרת בתי החינוך העומדים בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, כאשר המטרה היא לעזור ולסייע לכל מי שרוצה לסור מרע ולעשות טוב, ולדאוג להם להשתמש בפרנסתם בלי מכשולות ואיסורים.

יום שלישי פר' משפטים ז"ך שבט

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה דוד יואל נ"י בן הרה"ח ר' רפאל בלוך מפעיה"ק (ח"ר חיים אריה לוינשטיין מפעיה"ק).

בסיום דברות הקודש הכריז המנחה על רצוננו למעשה! בין הקהל הופצו טפסים של קבלות טובות רצוננו למעשה, בהן חתמו אלפי האברכים ובחורים על הטפסים, והעירו את האהבה עד שתחפץ - כידוע מדברי הרמב"ן - על ידי עשיית כלים להתעוררות העצומה שהייתה נחלת הכלל.

החתימות נחתמו בכובד ראש, לאור מה שכ"ק מרן שליט"א גילה את אוזני הקהל בדברותיו הקדושים, כי בליל אמש עבר על הנוסח של רצוננו למעשה' וביטא את בקשתו שלא יסתפקו בקבלה אחת, אלא בכמה וכמה סעיפים, ובכך להגדיל את האחריות והמחויבות של כל אחד ואחד לנוכח ניסיונות הדור והתקופה.

ברגעים נעלים אלו, כאשר המוני יהודים חותמים באש שחורה על גבי אש לבנה, על רצוננו למעשה' לבטא את קבלת עול מלכות שמים שלהם ואת היותם עבדי ה' הם ובניהם אחריהם עד סוף כל הדורות, כיבד כ"ק מרן שליט"א את כ"ק האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א בקבלת עול מלכות שמים.

כ"ק האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א פתח בקול גדול וסדוק מהתרגשות באמירת 'שמע ישראל', ה' מלך' ו-ה' הוא האלקים (ז"פ), וכל הקהל מחרה-מחזיק אחריו בהתרגשות עילאית.

ותעל הרינה במחנה. מקהלת המשוררים החלה בניגוני שמחה והודיה להשי"ת, כאשר כל העם משתאה לראות את כ"ק מרן שליט"א יורד מהבימה אל תוך הקהל, ופוצח במחול לצדיקים במעגל עם כל הרבנים הגאונים שליט"א, ותרב השמחה עד לב השמים, כי חג ה' לנו, לבננו ולבנותינו, כאשר יחד כולם כאיש אחד בלב אחד הניחו הכל בצד לכמה שעות ארוכות, והתייחדו עם אהבת ה' ויראתו, רק

עוד אבנך ונבנית - מעמד חנוכת בנין בית מדרשנו השלישי 'בית רוזנברג' בביתר עילית

בשעות אחה"צ אחר תפילת מנחה יצא מרן שליט"א לעיר ביתר עילית לפאר את מעמד חנוכת בנין בית מדרשנו החדש אשר נבנה בהשקעה עצומה ובשימת לב רבה, כשבמשך שנתיים ימים שקדו העוסקים במלאכה ודקדקו בכל פרט ופרט, הושלמה בניית הבניין, אשר ביופיו הרי הוא אחד מבתי המדרשות המפוארים בעיר ביתר עילית, וכל הנקלע אליו עומד משתומם ואומר ברקאי.

פרוייקט הבנין כמו גם שאר מפעלות הקודש בעיר מנווטים ביד אומן ע"י מנהל המוסדות הרה"ח ר' מנחם מנדל שווארץ הי"ו, חבר הנהלת העיר ביתר עילית, ששמו יצא לתהילה בדאגתו לכל פונה באשר יהיה בכלל, ובמסירותו המיוחדת לקהל חסידי צאנז בעיר בפרט. ואתו עמו מזכ"ל המוסדות הרה"ח ר' משה אהרן שלזינגר הי"ו, אשר השקיע את כל כוחו ומרצו בהקמת הבית הגדול ברוב כבוד ופאר עד שיצא דבר נאה מתחת ידיו.

בית מדרשנו זה השלישי במנין בעיר, מהווה כבר כעת מוקד משיכה לעובדי ה' אשר מבקשים להחיות נפשם בתפילה נלהבת בין כתליו, ולשוחרי תורה המגיעים להרות צימאונם בהיכל התורה המפואר ובאוצר הספרים הנרחב אשר הוקם בו. כל זאת לצד חדרי שירות וספח נאים ומהודרים, כיאות לבית ה'.

המעמד החל בהתוועדות מיוחדת 'שמעה תפילתי' בנושא כח התפילה, ואת פני הבאים קידם פה מפיק מרגליות בנש"ק הרה"צ רבי חיים יצחק קאפ שליט"א בדברים ערבים המתובלים באמרי שפר ששולבו בטוב טעם עם פרקי זמר ושיר, יחד עם מקהלת 'אזמרה' ובעל המנגן ר' אברהם מושקוביץ אשר הנעימו את המעמד כולו בקול ערב.

מנחה המעמד ראש העיר הרב מאיר רובינשטיין הי"ו, אשר מלווה במסירות את בני הקהילה בכל עת, הלהיב בכשרון רב את קהל החוגגים בזכות הגדולה אשר נפלה בחלקם עם בואו של כ"ק מרן שליט"א לפאר את המעמד בנוכחותו.

פרק מיוחד בדבריו הקדיש כדי לציין את היותה של קהילת חסידי צאנז בביתר עילית אבן הראשה בין קהילות הקודש בעיר. בדבריו שיבח את הדומו"צ דקהילתינו הק' וחבר הבד"ץ דביתר עילית הגאון רבי אברהם שרגא שטיגליץ שליט"א, כמו גם את עסקני הקהילה, ובראשם ידידו הקרוב הרה"ח ר' מנחם מענדל שווארץ הי"ו.

בסיום דבריו הזמין המנחה את הנה"ח הר"ר יעקב סגל הי"ו שפיזר מהונו ותרם את 'היכל התורה' המפואר בבית המדרש. בדברים נרגשים הודה לבני הקהילה על הזכייה ליטול חלק בבניין הבית הנכבד לעילוי נשמת אביו הרה"ג רבי שמעון זצ"ל אשר כל ימיו שקד על דלתי התורה ושימש כמרבץ תורה נערץ בישיבתינו הק' בירושלים ועוד ישיבות, וודאי

כי הקמת מקום התורה לבני קהילת צאנז אשר שמם יצא בזכות התמדתם ויגיעתם המיוחדת בתורה - תעמוד לו לזכות בעולם הבא.

אחר הכריז המנחה את שמות האברכים בני הקהילה אשר נטלו חלק מיוחד בבניית בית המדרש, ואלו עברו בסך לפני הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א לקבל מידיו שי מיוחד לאות הוקרה והערכה.

התרגשות מיוחדת אחזה באלפי הנאספים כאשר המנחה הכריז כי בעוד שעה קלה יגיע אל היכל בית המדרש כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א לפאר את המעמד, והמקהלה החלה לעורר את הציבור בניגוני הכנה, כאשר רבים מבני העיר נדחקים אל ההיכל, מצפים לבוא פני הקודש.

עם הופעתו של כ"ק מרן שליט"א ניגש תחילה לקבוע את המזוזה בשערי בית המדרש, בעוד קהל הקודש מביט וצופה מתוך היכל בית המדרש ועונה אמן אחר ברכת המצווה. תיכף לאחר קביעת המזוזה פנה כ"ק מרן שליט"א אל היכל בית המדרש כשהקהל מפזז ומרקד לקבלת פני הקודש.

ראש העיר הרב מאיר רובינשטיין עלה לקדם את פני הקודש, וציין כי ביאת צדיק עושה רושם על העיר כולה. בדבריו העלה זיכרונות מתחילת ימי הקמת בית המדרש, וסיפר כאשר שטח הבניין היה כולו אדמת טרשים, נאספו העוסקים במלאכה לריקוד של מצווה לכבוד תחילת עבודת הבניין, והנגיד הנכבד מוה"ר מיכל ראזנבערג הי"ו שאלו אז אם רואה הוא בעיני רוחו איך יעמוד בזה המקום בית רם ונישא לתפארת. עניתי לו, תיאר הרב רובינשטיין נוכח כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, כי חזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידיו דבר שאינו מתוקן, וכי סמוך ובטוח אני שכמעשהו בראשונה, בבניית בית המדרש המפואר בשכונה, כך וודאי יהיה מעשהו בשנייה בהקמת בית המדרש הזה לכבוד ולתפארת. ועיננו הרואות, כולו נאה וכולו יאה.

ילדי תלמוד התורה הגישו בפני כ"ק מרן שליט"א כתב התחייבות מיוחד בו קיבלו על עצמם לקרוא קריאת שמע שעל המיטה מתוך הכתב, כפי רצונו הטהור ולאור דברות קודשו במעמד המיוחד 'פירותיך מתוקים' לאלפי תלמידי רשת תלמודי תורה דרכי אבות בארה"ק.

כך גם הגישו ראשי כולל האברכים קובץ תורני מיוחד בשם 'צוותא' ובו חידושים ופולפולים פרי עטם של חברי ורבני הכולל.

אחר התכבד מרא דאתרא דביתר עילית ותלמידו חביבו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע הגאון רבי חיים וייס שליט"א לשאת מדברותיו, ושיבח את בני הקהילה אשר טוהר פניהם ונעימות הליכותיהם משפיעים לטובה על כל בני העיר. בדבריו הפליג רב העיר במעלת בניין בית המדרש אשר הוא מעין הקמת בית המקדש לעתיד לבוא, ובירך שיהיה אכן מקום

פרט ולא חסר בו מאומה, בשונה מהנפוץ בבניית בתי כנסת אחרים, למען לא יחסר המזג. תורם הבניין הנגיד הנכבד ר' יחיאל מיכל ראזנבערג הי"ו נשא דברי ברכה, והביע שבח והודיה על הזכייה הגדולה שנפלה בחיקו עם הקמת הבית המפואר לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' אברהם ישי ז"ל ואמו מרת פיגא ע"ה, ובפרט בקהילה טהורה וגדושה באהבת חברים זו. כאן פתח כ"ק מרן שליט"א במשא הקודש, וזהו תוכנם:

ידי כן יכולים לזכות למידה זו של תורה לקנין תורה וכתרה של תורה, ועל מנת שיזכה האדם לאמיתות התורה ולאוקמי גירסא הוא רק על ידי סייעתא דשמיא (מגילה דף ו' ע"ב), והרבה דמעות יש לשפוך לפני הבורא ב"ה ולבקש מלפניו 'והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפינו', ויהיו זרענו וזרע זרענו לומדי תורתך לשמה.

לזה יסדו תלמידי הבעל שם טוב הק' זי"ע לבנות השטיבלעך ובתי מדרש, ולא כפי שמצינו בדורות הקודמים יותר שהיה להם בית הכנסת המיוחד לתפילה אשר קדושתו חמורה, וכאשר מצינו בשולחן ערוך (אורח חיים, סי' קנא) כמה וכמה פרטי דינים בקדושת בית הכנסת והאיסור לעשות בו צרכי חול. והקפידו לבנות בתי מדרש אשר ישלבו בו תורה ותפילה יחדיו, ושיהיה מרכז החיים של כל אחד ואחד בבית המדרש דייקא, כי בירידת הדורות הכירו צדיקי עליון כי בהכרח הוא שיהיה מקום שיוכלו לשלב בו תורה ותפילה יחדיו, והקפידו לסדר תפילתם דייקא במקום זה, כי כאמור הא בלא הא לא אזלי, ורק על ידי כן יזכו ותעלה התפילה למעלה למעלה ותתקבל לפני כסא הכבוד.

ויורמו בפסוק 'שפכי כמים לבך נוכח פני ה', דהנה אמרו חז"ל (ב"ק דף י"ז ע"א) אין מים אלא תורה, ונמשלה התורה למים, מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך אף דברי תורה כן, ואין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה (תענית דף ז' ע"א). ועבודת התפילה נקראת בלשון 'לב', וכמו שדרשו חז"ל (שם דף ב' ע"א) בפסוק (דברים יא, יג) ולעבדו בכל לבבכם, איזהו עבודה שבלב הוי אומר זו תפילה. וזהו שפכי כמים רצ"ל כפי ערך לימוד ועסק התורה, כן יוכל להיות לבך נוכח פני ה', כי כפי ערך ה'מים' היינו עסק התורה, כן יזכה האדם ויהיה 'לבך נוכח פני ה', ויזכה לשפוך שיח נפשו מתוך כוונה טהורה לפני הקב"ה.

שמגדלים בו תורה ותפילה לתפארת בית צאנז. אחריו נשא דברים הדומו"צ הגאון רבי אברהם שרגא שטיגליץ שליט"א אשר הרחיב בזכות הגדולה שנפלה בחלקם של בני הקהילה אשר זכו לעסקנים חדורי להט אשר מסרו ליבם ונפשם להקמת הבית הגדול אשר כולו אומר הוד, כמאמר הכתוב 'זה קלי ואנווהו'. לשבח מיוחד ציין הגרא"ש שליט"א את העובדה הבלתי-מצויה כשבני הקהילה זכו לחנוך ולהיכנס בשערי בית המדרש בהיותו כבר מוכן בכל

בתוה"ק בפרשתן (שמות כא, א) ואלה המשפטים אשר תשים לפנים וגו', וברש"י, למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח. ולהבין בעי איזה שייכות וקשר יש בין הסנהדרין למזבח, והלא ביהמ"ק הוא עמוד העבודה, שם היה מקום מיוחד לכהנים בעבודתם את עבודת הקודש, משא"כ תפקיד הסנהדרין היה שישבו שם כל יודעי דת ודין לפסוק שאלות ומשם תצא הוראה לישראל, וא"כ מהו הענין בכך שתשים סנהדרין אצל המזבח.

הנה כשנכנסתי הנה, וראיתי כי קירות בית המדרש מסובבים בארונות ספרים, וביותר ששמעתי שקבעו ויסדו כאן מיד מקום תורה, שבו יוכלו לישב ולעסוק בתורה שעות רבות ולקבוע עתים לתורה, הנאני הדבר עד מאוד. כי הנה מרן אאדמו"ר זי"ע האריך עד מאוד בדברות קדשו אודות הענין שאי אפשר לתפילה בלא תורה, ואי אפשר לתורה בלא תפילה. לתפילה בלא תורה אי אפשר וכמו שנא' (משלי כה, ט) מסיר אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה. ועל מנת שיזכה האדם לכוון מעט בתפילתו, ושתהיה התפילה בבחי' הכתוב (איכה ב, יט) שפכי כמים לבך נוכח פני ה', הקפידו צדיקים שיעסקו בתורה לפני שיגשו להתפלל, ובכך להכין למהר ולזכך הלב והמוח שרק אז יוכלו לזכות לכוון בתפילתם, ולא יהיו המחשבות משוטטות הנה והנה. ולתורה בלא תפילה נמי אי אפשר, שלא יתכן שיזכה האדם שיפתחו בפניו שערי חכמה ומדע אם לא יתפלל ויעתיר ויבקש על כך. וכאשר נודע עבודת קדשו ויגיעתו בקודש של כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע שאין מן הצורך כלל לספר ולתאר בפני ציבור קדוש זה סדר עבודתו משך שעות ארוכות בהשתפכות הנפש הן בימות החול והן בשבת קודש, שהיה עומד שעות ע"ג שעות בעבודת התפילה, כי כאמור רק על

שכל אחד חפץ שואף ומשתוקק לגדל דורות יראים ושלמים זרע ברך ה', ולחנך צאצאיו ובניו אחריו שילכו בדרך ה' כראוי, על כך צריך לשמירה גדולה עד מאוד מפני הסט"א היוורד ומסמין לכלבל דעת האדם בנסיונות הזמן.

והנה רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בבני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר יב, והוא מאמר חותם מלא בענין יום הושע"ר) האריך בענין כי השמירה צריכה שתהא בבחי' חותם בתוך חותם, וכדקי"ל (ע"ז דף ל"א ע"א) לגבי מגע נכרי בדבר החשוב בעיני חותם בתוך חותם, יעו"ש שהאריך בזה שכן הדבר גם כלפי היצר הרע וכוחות הטומאה אשר חפצים לבוא ולהיות להם שייכות עם האיש הישראלי, הרי שהשמירה כנגדם הוא על ידי שיהיה לו לאיש הישראלי 'חותם בתוך חותם'. ולזכות לשמירה זו הוא רק על ידי שילוב תורה ותפילה יחדיו, שיתפלל ויבקש מלפניו לזכות לשמירה דלעילא, ואף עוסק בתורה הק' כראוי, זה יהווה עבור האדם כחותם בתוך חותם ויהיה לו שמירה דלעילא לבל יוכלו להזיקו כלל וכלל ברוחניות ובגשמיות, ויהיה ביתו שמור מבית ומבחוץ בכל העניינים.

*

כאשר כבר נשאו כאן דברים הרבנים הגאונים שליט"א ה"ה המרא דאתרא הגר"ח וייס שליט"א, אשר הוא זכה להיות תלמיד נאמן אצל מרן אאדמו"ר זי"ע וינק הימנו מתורתו עבודתו והנהגתו, וכן הדיין הגרא"ש שטיינגליץ שליט"א, הרי ששניהם יחדיו מהווים כעין חותם בתוך חותם, ותהילה להשי"ת אפשר שבזכות כן מקום קדוש זה מלבלב ופורח למעלה למעלה עוד ועוד.

ואחר ששמעו דבריהם, הרי שאין מן הצורך להאריך עוד בדיבורים כי כל המוסף גורע, ומה גם שאין אני בקי בחכמה זו של הדרשנים לפאר ולשבח לאנשים על מעשיהם הכבירים וכו', אכן עכ"פ אין זה פוטר אותנו מלהכיר טובה באמת לכל העוסקים במלאכת הקודש וכל אלו שכבר נמנו שמותם מקודם. ואיתא (ראה בסידור כתר נהורא, ועוד) שבשעה שנכנס האדם לבית המדרש יאמר הפסוק (בראשית כה, יז) מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים. ובכניסתי הנה עלה בדעתי ע"ד הרמז, דכשרואה האדם כי 'מה נורא המקום

וזה כביר אמרתי לפרש עפי"ז מאמר חז"ל במדרש (ראה ויק"ר לו, א) והובא ברש"י עה"פ (שמות ו, כו) הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם וגו', יש מקומות שמקדים אהרן למשה, ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לך ששקולין כאחד, ולהנ"ל יבואר, כי הנה משה הוא עמוד התורה וכאמרם ז"ל (אבות א, א) משה קיבל תורה מסיני, ואהרן הכהן הוא היה עמוד העבודה עמוד התפילה, וכדתרגם בתיוב"ע (במדבר כ, כט) אהרן עמוד צלותהון דישראל. והורו לנו חז"ל כי שקולין כאחד היו בכ' מדותיהם יחד, להורות שתפילה ללא תורה ותורה ללא תפילה לא יתקיימו ביד האדם, ודוקא כשב' העניינים משולבות תהיינה אז יחדיו יהיו תמים לעבודת השי"ת ויזכה האדם להשכיל בדברי תורה, ואף תפילתו תתקבל לרצון לפני השי"ת.

וביותר הדברים אמורים בזמנים אלו אשר בני ישראל זקוקים לרחמי שמים מרובים, ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, אשר שומר ישראל הוא ישמור שארית ישראל, ורק אליו ציפייתנו וקיווי שלנו שיעמוד להושיענו, והעצה לזכות לכך הוא דייקא על ידי שילוב תורה ותפילה, כי בכח עסק התורה הרי שבחכמה פותח שערים, שהתורה היא בחי' חכמה, ובכוחה לפתוח שערי שמים שיכנסו התפילות בעדם ויתקבלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל. ואף בעת אשר חלילה נסתתמו שערי שמים הרי שעל ידי כח התורה בחכמה פותח שערים.

וזהו שרמזו חז"ל בסמיכות פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח, כי עבודת הקרבנות ועבודת התפילה אחד הוא, דהא תפילות כנגד קרבנות תקנום (ברכות דף כ"ו ע"ב), והורו בזה שזהו עיקר עבודת האדם לשלב תמיד תורה ותפילה יחדיו, שרק על ידי כן יתקיימו שניהם בידו.

והנה בזמנים אלו הרי זקוק כל אחד ואחד לשמירה דלעילא וגדולה עד מאוד, הן בענייני גשמיות כפשוט לכל, שצריך האיש הישראלי שמירה בכל רגע ורגע, בכל מקום שהולך ועומד שמה, להיות משומר מכל מיני מכשול ותקלה, וביותר מן הגויים הרוצחים ימש"ו העומדים על כל יחיד ויחיד מישראל וחפצים להרע לו ולהזיקו חלילה, וביותר מזה צריך כל אחד לשמירה ברוחניות, באשר נסיונות ומדווי הדור קשים ומרים הם עד מאוד, וכיון

ושיבה. וב"ה הולך ר' מענדל הי"ו מחיל אל חיל, ותמיד הוא בבחי' מוסיף והולך עוד ועוד, ואמנם עדיין עומד הוא בתחילת דרכו, ועוד רבות בשנים יזכה לפעול ולעשות.

*

והנאני הדבר עד מאוד כשהכריזו כאן מקודם על הקמת ובניית בית מדרש נוסף בעיר, שזהו סימן לכל דבר שבקדושה, אשר מצוה גוררת מצוה (אבות ד, ב), וכשחפצים לדעת על ענין מסויים שפעלו אם הוא דבר טוב והגון, הרי שהסימן לכך הוא כשיוצא מתוך כך עוד דברים טובים. דבר זה הוה מרגלא בפומיה דמרן אאדמו"ר זי"ע היאך אדע אם פעלתי ועשיתי כהגון, כשרואה אני שיש לזה עוד המשך, ולולי זאת חוששני שמא תחת לפעול ולתקן קלקלתי במעשי.

וכדוגמא לדבר אזכיר ב' פעמים שנתמלא שמחה בענין זה, כאשר דברו על הקמת ביה"ח בבני ברק, היו שחששו שזה יפריע לבית החולים אצלנו [שבאמת לאנשים מן החוץ שאינם יודעים ומכירים אין להם כל השגה בעול הכספי הכבד והמסירות נפש המרובה שצריך להחזקת מקום קדוש זה, שהוא עולה בדמים מרובים מידי חודש בחודשו באופן כל ישוער], ואמר להם מרן אאדמו"ר זי"ע, כאשר אני מקים איזה דבר ואני רואה שאין מחקים אותי, אזי חוששני שלא עשיתי דבר טוב, אבל כאשר אחרים עושים כמעשיי, הרי זה סימן שפעלתי דבר טוב. והנה בוודאי אין חסר ממון בעולם, וכל שכן להבורא ית"ש אשר הרבה שלוחים למקום להזמין כל המצטרך. ואדרבה כעת שהקימו עוד בית חולים של חרדים, יתחילו להבין שזה באמת דבר נחוץ, ועל ידי זה יתרכו החסדים בעולם. ואכן דווקא אז החלו עוד כמה גבירים לתת תרומות למוסדות כאלו.

כן היה גם כשהרב עזריאל טאובר ז"ל יסד את ארגון 'ושננתם' שבו נבחנו על דפי גפ"ת, שמרן אאדמו"ר זי"ע עמד על גביו ודחפו להמשיך בפעילות ברוכה זו, ושמה עד מאוד בפועלו, ולא חשש שיזיק הדבר לארגון הקדוש מפעל הש"ס. וכן הוא הדבר בכל ענין ודבר שבקדושה, כי כשרואים שאחרים מחקים הדרכים ופועלים כמו כן, וכן נמי כשמחינוך בית מדרש זה יוצא שהולכים לייסד עוד בית מדרש ואין נעצרים ומסתפקים כמה שעשו עד עתה, הרי זה אות וסימן ברור כי הוא דבר טוב ונכון.

הזה, כשנבנה בית המדרש בתכלית ההידור והשלימות, ידע נכונה כי 'אין זה כי אם בית אלוקים' ורק על ידי סיעתא דשמיא זכו להגיע עד הלום.

הכרת הטוב גדולה יש לי לר' מיכל (רוזנברג) הי"ו אשר חלקו גדול בבית הזה אשר בלא זה לא היו יכולים להביאו לידי מעשה ולידי גמר. וזכיה מיוחדת זכה ר' מיכל הי"ו, שבימים ספורים אלו שהוא שוהה כאן בארצנו הק' כבר זכה לפעול ולקחת שותפות בג' עמודי העולם, בתורה עבודה וגמילות חסדים ובוודאי זכות גדולה הוא זו.

ומן המותר להאריך בשבח אביו מוה"ר אברהם ישי ז"ל, אשר היה כחייל נאמן אצל מרן אאדמו"ר זי"ע עוד משנות בחרותו על אדמת אמריקה. ואף לברכת העשירות זכה בהודמנות כשהיה עת רצון מיוחד אצל כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע שהאציל עליו מברכתו. וזכה ר' ישי כי מעולם לא סתם חלונו בציפויי כסף, אלא תמיד היה עוסק בגמילות חסדים ופיזר מהונו לתורה ולצדקה. וב"ה זכה והשאיר בנין וחתנין רבנין, אשר כולם שותפים הם בעניני צדקה גדולים ונשגבים, כשכל זה בוודאי אף נזקף לזכותו.

כן יש להזכיר לשבח את הר"ר יעקב סגל הי"ו שנדב את הקמת 'היכל תורה' כאן לעילוי נשמת אביו הרה"ג רבי שמעון זצ"ל, שהיה גברא רבא ובר אוריין תלמיד חכם ומרביץ תורה. ותורה מחזרת על אכסניה שלה להחזיר ולשלם כגמול הטוב עוד כהנה וכהנה.

יש מן הצורך גם להזכיר את ראש העיר ר' מאיר רובינשטיין הי"ו, שבעומדו על הדוכן הזכיר שמות והודה לאנשים רבים, ואילו על עצמו לא דיבר, אכן כנודע יש לו חלק גדול במה שנתהווה עיר זה כעיר התורה והחסידות, והיהדות והחסידות פורח ומלבלב בעיר זו, כשהכל הוא מכח הכח והאון הרב שמחדיר בעשייתו בעיר, כן יעזרהו השי"ת עוד רבות בשנים מתוך סיעתא דשמיא.

אחרון אחרון חביב, ואין מן הצורך להרחיב בשבחו של האי"ש ה"ה את ר' מענדל (שווארץ) הי"ו, ומה גם שאינו אוהב שמדברים בשבחו, אכן כבר הזכירו מקודם אשר גם הוא קיבל כוחו מאביו (הרה"ג רבי נפתלי צבי שווארץ זצ"ל), שהיה איש תם וישר וירא אלוקים, איש חסיד היה במלא מובן המשמעות, ומופלא היה בהתמדת ולימוד התורה, ואף הוא זכה להדבק אל מרן אאדמו"ר זי"ע עוד בבחרותו עד זקנה

שאף כאשר בביהמ"ד אחד ישונו בתשובה זוכו כל בני ישראל לביאת המשיח. וכהיום הלא רבבות רבבות מישראל המה יראים ושלמים ועובדים את בוראם ב"ה מתוך מסירות נפש, וכל מהותם צועק וזועק כי חפצים הם להיות עבדים נאמנים לפני הבוכ"ע, ובוודאי זהו זכות גדול העומדת לבני ישראל באשר הם, כי אין לנו כל זכות אחר להיות ולחיות בארץ ישראל, כי אם בזכות התורה והתפילה וגמילות חסדים שקיים בהם בישראל קדושים. כי כנגד כל אלו העניינים המביאים להיפוך קידוש שם שמים בעולם, רק הכח של קידוש שמו ית' בעולם ע"י תורה ותפילה ועבודה בזה יוכלו לבטל כוחות הטומאה, וזה גופא יעמוד לנו למליץ יושר על בני ישראל, ומהוה שמירה מעולה על כלל ישראל.

יעזור השי"ת ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, שנזכה לקדש שם שמים, ויהא שם שמים מתאהב על ידינו, ונזכה להרביץ תורה לאחרים ואף ללמוד בעצמנו ולהגדיל תורה ולהאדירה.

יחוס השי"ת וירחם על בני ישראל וישמור על כל אחד ואחד בכל מקום שהם בכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר, שלא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, וכל אחד ואחד יזכה לראות בישועת ה' ויתגדל ויתקדש שמה רבא, ונזכה בקרוב ממש לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

ובפרט שכלל גדול הוא ביהדות להיות תמיד מוסיף והולך ולא לעצור חלילה, ואפשר שעל זה אמרו בני ישראל (שמות כד, ז) 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', רצ"ל היאך נדע כי 'ונעשה' שאנו עושים ופועלים הדבר הנכון והראוי, על ידי מה ש'ונשמע' מה שאנו שומעים שמוסיפים עוד לעשות והולכים מחיל אל חיל, הרי שבוזה יהיה לנו אות וסימן ברור כי פעלו דבר טוב.

*

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, כי נזכה לקבל עלינו עול מלכות שמים, ודרכו בקודש של מרן אדמו"ר זי"ע אשר דרש מאתנו תמיד ללמוד וללמד בד בכד עם לשמור ולקיים, עמוד התורה יחד עם עמוד העבודה, שנוכל להמשיך ולעשות הלאה את שלחותיהו דקמאי, ולהחדיר הדברים בבנינו ובצאצאינו עד עולם.

מאמין אני באמונה שלימה כי עומדים אנו בסמיכות ממש ליום ה' בביאת משיח צדקנו, כי ככל שמתגברים הקשיים יותר ויותר, ורואים כי הסט"א מתגברת ומנסה בכל כוחה למנוע ולדחות שוב את עת ביאת משיחנו, אחר שכבר נדחו פעמי הגאולה שוב ושוב, עד אשר כבר כשל כח הסבל ואין בנו עוד הכח לסבול עול הגלות. ואמנם נודע מ"ד בזה"ק (זוה"ח, מדרש הנעלם, דף כ"ג ע"ב) דאף בי כנישתא חדא אי עברו תשובה בזכותם יתכנשו כל גלותא, והיינו

שראו את בניין בית המדרש עומד ביופיו. בצאת כ"ק מרן שליט"א מהמעמד ניגש ועלה לבחון את היכל התורה המפואר, והביע את הוקרתו המיוחדת לתורם הנה"ח ר' יעקב סגל הי"ו אשר הוזיל ממיטב הונו להקמת בית הספרים.

יום רביעי פר' משפטים כ"ח שבט

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר יחיאל מיכל ברנט מחיפה (ב"ר אהרן מפעיה"ק, וח"ר מרדכי יצחק ברנדסדורפר מב"ב).

היום בערב הועבר בשידור משא הקודש שנשא כ"ק מרן שליט"א מחדרו שבביתו נאוה קודש, עבור הכינוס האדיר של כלל נשות אנ"ש על ידי ארגון 'נשי צאנז' בראשות הרבנית הצ' תליט"א, שהתקיימה בבני ברק, וזהו תוכן דבה"ק:

בסיום משא הקודש פצח כ"ק מרן שליט"א במחול נלהב לצדיקים כשמאות בני הקהילה ואלפי תושבי העיר מרקדים לעומתו ומשוררים בקול גדול 'אנא עבדא דקודשא בריך הוא'. ילדי התלמוד תורה זימרו בפני כ"ק מרן שליט"א את הניגון 'הורנו השם דרכך' בנעימות, כשמרן שליט"א בחן את תלמידי בית רבן בשירתם המשתפכת בהתרגשות גדולה שניכרה על פניו.

אות הוקרה מיוחד בצורת הדמיה מפוארת מדגם צורת בית המדרש, הוענקה להנגיד הנכבד ר' יחיאל מיכל הי"ו בונה ומקים הבניין הגדול על ידי הרה"ג רבי שלמה צבי גוטמן שליט"א מח"ס דברי שלמה, ואחר ניגשו ראש העיר הרב מאיר רובינשטיין והנה"ח הר"ר יעקב סגל הי"ו מול פני הקודש לקבל מידיו כלי יין מפואר עשוי כסף טהור, מתנת הערכה מאת בני הקהילה.

תעודות שי והוקרה מיוחדות העניקו בני הקהילה לעסקנים החשובים אשר לא נתנו מנוח לנפשם עד

הדברים אשר דבר ה' נעשה וגו', ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. גם כאן ראוי לבאר מה הוסיפו בני ישראל לומר כעת גם 'ונשמע' אחר שכבר קיימו וקיבלו עליהם מתחילה לעשות את כל דברי ה'.

ואפ"ל דרמוז כאן יסוד גדול המבואר בספרים הק' בכמה אופנים, כי אכן בתחילה כשקיבלו עליהם בני ישראל לעשות את כל דבר ה', לא היה כוונתם כי אם על דבריו ית' בלבד, והיינו חלק התורה שבכתב, שאת אשר יצווה בו הוא אשר יקיימו ויעשו, ואילו את חלק התורה שבעל פה זה לא רצו לקבל (ראה מדרש תנחומא, פר' נח).

אכן כלל גדול הוא מה שרמוז בפסוק (תהלים סב, יב) אחת דבר אלוקים שתיים זו שמעתי, כי התורה הק' נתחלקה לב' חלקים, האחד הוא חלק התורה שבכתב הם החמשה חומשי תורה, והשני הוא חלק התורה שבעל פה, וב' החלקים ניתנו לרועה הנאמן משה רבינו ע"ה ולבני ישראל במעמד הר סיני, הן חלק התורה שבכתב, והן כל דברי התורה שבעל פה, וכאמרם ז"ל (ירושלמי פאה פ"ה, ה"ו) כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתנה למשה בסיני. בכלל התורה שבע"פ גם כל ספרי הפוסקים, וכל הספרים הק' בכל הדורות.

וכאשר כבר הרחיב בזה הדיבור רביה"ק הישמח משה זי"ע (פר' תרומה, עה"פ ועשו ארון עצי שטים) ואמר שכל חידוש שמחדש האיש הישראלי בתורה, וכל דבר הלכה שפוסק תלמיד חכם בדורו, כל הדברים הללו רמוזים הם בשני לוחות הברית שהוריד משה עמו בירידתו מן השמים. ולעתיד לבוא אז יקויים בנו יראו עינינו, היינו שאז נוכל לראות כמו עינינו היאך שבלוחות הברית גופא נרמזו כל התורה, הן חלק התורה שבכתב והן כל חידושי התורה שנתחדשו על ידי חכמי התורה החל ממתן תורה עד סוף כל הדורות כולם.

ברור ומוסכם כי אילו לא קיבלו בני ישראל עליהם את חלק התורה שבעל פה, ולא היו מקיימים דברי חכמים שבכל דור ודור, ח"ו כבר היה נשכח התורה לגמרי עד שלא היה נזכר שם

מה נאה הדבר להתאסף לכינוס של דבר מצוה להתחזק בקבלת עול מלכות שמים בימים אלו, אשר בהם עוסקים ולומדים פרשיות קבלת התורה, שעמדו אבותינו למרגלות הר סיני וקיבלו תורה מסיני. ומבואר בספה"ק כי אותה ההתעוררות שהיתה בשעת קבלת התורה, מתעוררת שוב בכל שנה ושנה עת אשר קוראים בתורה פרשיות הללו, שאז מתעורר אותו קול גדול של מתן תורה, וכמו שנא' (דברים ה, יט) 'קול גדול ולא יסף', ותרגם אונקלוס ולא פסק, שאותו הקול אינו מפסיק לעולם, כי הוא קול נצחי ותמידי, קול ה' בכח המדבר לכל יחיד ויחיד מישראל בכל דור ודור, והוא מכריז ואומר לכל אחד 'אנכי ה' אלוקיך'. וביותר לפי המבואר בזה"ק (ראה ח"ב דף פ"ג ע"ב, ח"ג דף ש"ז ע"א) שכל נשמות ישראל מעולם ועד עולם כולם עמדו למרגלות הר סיני לקבל התורה, וזהו גם כן ללמד ולהורות שאותו הקול לא היה רק פעם אחת לבני אותו הדור כי אם לכל בני ישראל בכל דור ודור, שתמיד בכל עת ובכל דור נשפע אור הקדושה וההשפעות הרוחניות של מתן תורה.

*

- כל דברי החכמים שבכל דור ודור נתנו למשה בסיני -

בתורה הק' בסיפור סדר השתלשלות מסירת ונתינת התורה לבני ישראל מצינו כתוב (שמות יט, ח-ט) ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה', ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל ה'. הנה לכאן ראוי לבאר מהו שאמר השי"ת למשה אחר שהביא דברי העם שאמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה', הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם, מה בא להוסיף בזה.

ולהלן בתורה הק' בפרשתן (שמות כד, ג-ז) ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל

ישראל רח"ל, קיומו של עם ישראל מאז ועד עתה אינו אלא על די קיום התורה שבכתב.

- הוזהרו במנהג אבותיכם בידיכם -

בענין זה האריך מרן אאדמו"ר זי"ע הרבה בדברות קדשו כי שורש פריקת העול במשך הדורות היה על ידי שתחילה פקרו ופקפקו בדברי חכמי הדור, וכפי שראו זאת בדור ההשכלה לפני כמאתיים וחמישים שנים, שראשי הכת החלו לערער ולפקפק בדברי חז"ל, כשבתחילה העבירו שבט ביקורת על הוראות חכמי הדור, כאשר טענו שהמה מחמירים יותר מידי, ואין יודעים להתאים עצמם למצב הדור עפ"ל, ועוד כיוצ"ב, ואחר כך כבר הרהיבו עוז בנפשם ללעוז וללעוג על דברי חז"ל בתואנות שוא ומדוחים, כשהסוו מעשיהם בצביעות לומר כי חפצים הם לקיים דברי התורה, אך מאין להם לחכמי התורה לפרש ולהוציא הפסוקים ממשמעותם הפשוטה, וכדרך הצדוקים והקראים בימי קדם, כהנה וכהנה שאין מן הצורך לפרטם. ובהבל וסכלות דעתם דימו לחשוב ולומר שחפצים הם לקיים את התורה שבכתב מבלי "חידושי" התורה שבעל פה, והרשות נתונה לכל אחד לפרש מצוות התורה על פי שיקול דעתו המסולפת, עד שמתוך כך ירדו מטה מטה עד שיצאו לשמד ולא נשאר מהם זכר ושריד בישראל.

יסוד ושורש היהדות הוא אמרם ז"ל (ביצה דף ד' ע"ב) 'היזהרו במנהג אבותיכם בידיכם', היינו לא רק מה שקבעו חכמים הק' ז"ל להלכה, אלא גם מה שהוא מנהג בעלמא, שכן נהגו אבותינו מדור דור, כך נהגו אמותינו וזקנינו, בכל אלו על האדם להזהר בזה לקיימם ולא לשנות אפי' בזיז כל שהוא, כי מי שחלילה פותח בשינוי מועט וקט לא יוכל לידע ולראות אחרית דבר עד אנה עלול הוא להיגרר חלילה מטה מטה.

זהו מה שהזהירו חז"ל (שבת דף ק"ה ע"ב) כך הוא דרכו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה והולך ועובד. והיינו שאין היצר הרע מגיע אל האדם ופותח לפתותו מיד בחמור שבחמורות

לפרוק עול מעל צווארו ולחיות מתוך הפקרות כמשומד בבת אחת, אלא דרכו הוא לפתוח תחילה בדברים הנראים כפעוטים, לבלבל דעת האדם לומר על ענין מסוים כי הוא רק חומרא בעלמא או מנהג שאין מחוייבים לקיימו ולשמרו, ואף בלא קיום מנהג זה עדיין ישאר 'ערליכע איד' וכדו'. ברם על האדם לדעת כי כאשר יטה אזנו לשנות אף בדבר קטן בסוף יאמר לו היצה"ר לך עבוד עבודה זרה ואכן הולך ועובד רח"ל.

עפי"ז יבוארו מקראי קודש שהבאנו בפתח דברנו, דתחילה אמרו בני ישראל כל אשר דבר ה' נעשה, נתכוונו לקבל על עצמם את כל מה שדבר ה' הוא חלק התורה שבכתב, בלא חלק התורה שבעל פה, או אז צוה השי"ת להוסיף להם אמרים, על כן אמר ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע האם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם, והיינו שיוודיעם כי לא סגי במה שיקיימו מה שאנכי מצוה אותם, אלא יש לצרף בזה גם וגם כך יאמינו לעולם, הכוונה במשה שבכל דור ודור, ע"ד הנודע מזה"ק (תיקו"ז, תיקון ס"ט) אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וכן מצינו בחז"ל (שבת דף ק"א ע"ב) משה שפיר קאמרת, שכל תלמיד חכם מרביץ תורה ומורה הוראה בישראל יש בו בחי' משה רבינו (ראה אור החיים הק', פר' תצוה, ד"ה עוד ירמוז לצד; מאור עינים, פר' תצוה). וההוראה בזה לכל אחד ואחד שישכילו לדעת כי לא יתכן קבלת התורה שבכתב בלבד, אלא דיסוד קבלת התורה הוא לציית ולשמוע בקול דברי החכמים אשר דרשו ופירשו בתורה הק', וגם באותם הדברים אשר גזרו ותקנו מדעתם, ואף מה שנראה כחומרא יתירה בעלמא, כי אם לא יאמינו במשה ובחכמי הדור שבכל דור ודור, בסוף יפרקו עול תורה מעל צווארם כליל.

הקב"ה הורה מיד במתן תורה כלל יסודי לקבלת התורה 'וגם כך יאמינו לעולם', כי זולת מה שיקבלו על עצמם לשמוע לקול דברי חכמים לא תתקיים התורה בידם. וכששמעו ישראל כן, מיד ענו ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, היינו

לזכות לבחי' את ה' אלוקיך תירא', שתהיה יראתו ית' קבועה בלבו ובלב צאצאיו אחריו, בהכרח הוא לקיים דרש הפסוק 'לרבות תלמידי חכמים', לקבוע בלבו כי כל הוראת תלמיד חכם ומורה הוראה הוא ציווי הבורא ית"ש, ומינה לא יזוע אף לא בזיו כל שהוא, או אז תהיה היראה חקוקה בלבו לעולם, ויזכה להקים בית של תורה ויראה טהורה ולראות זרע ברך ה'.

אם חפץ האדם בדורות הללו המתמעטים והולכים להעמיד דורות תלמידי חכמים יראי ה' יראים ושלמים, ובפרט כשניכר לעין כל בחוש היאך שהסטרא אחרא הוא היצר הרע מתגבר בכל עוז להסית ולהדיח לב בני ישראל מאביהם שבשמים, וביותר כעת כשעומדים בסמיכות ממש לעת ביאת המשיח, שמתגבר הטומאה עד מאוד בכל מיני אופנים לנתק ולקרוע לכבות בני ישראל מאת הקב"ה, צריך לדעת כי הפתח חטאת רובץ הוא הזלזול בדברי חכמי הדור ואפי' אם רק מזלזלים בדברים הנראים כחומרא בעלמא, מ"מ מתוך כך נכבה היראת שמים מן האדם, ושוב עולה ביד היצר הרע להחטיאו ולהפילו ברשתו.

עינינו הרואות כיום רח"ל שנתרבו האסונות בענין זה, כאשר בתדירות רבה נכנסים אלי הורים בוכיים עם עובדות ומעשיות נוראות, ומבכים מר גורלם על בנם או בתם מחמד נפשם יצא לתרבות רעה ואינם צועדים בדרך הישרה זה בכה וזה בכה. והאמת אגיד שפעמים רבות ניכר בחוש כי הוא בבחי' הכתוב (ירמ' לא, כח) אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה, וכיון שאין האדם רואה בנגעי עצמו (נגעים פ"ב מ"ב), הרי שלא יוכל להבחין ולדעת כי בגינו הדבר, כשכל זה נסתבב מאחר שבביתו לא היה נזהר מלהעביר שבט ביקורת על כל מיני דברי הרבנים, ואף אם לבסוף קיימו דבריהם, מכל מקום הוסיפו דיבורי זלזול וליצינות וכדומה, התנהגות זו מחלחלים ללב הצאצאים אשר שמעו דבריהם, וכשנתגדלו הם מחכימים יותר מהוריהם, ומדמים שהם מבינים ויודעים טוב יותר ויכולים לקבוע עתידם בעצמם, ובכך סלולה דרכם לפרוק עול

שמלכד מה שנעשה ונקיים האמור בתורה שבכתב, גם 'ונשמע' בקול דברי החכמים שבכל דור ודור, וקיבלו על עצמם לשמוע ולקיים כל דברי הצדיקים חכמי התורה ומורי ההוראות שבכל דור ודור וככל אשר יצוו ויורו כן יעשו (וראה ישמח משה, בפרשתו, בפסוק זה).

- קיום דברי חכמי הדור הינה הערובה שתהיה יראת ה' קבועה בלבו ובלב בני משפחתו -

על פי האמור יבואר מה שנאמר בפרשת מתן תורה במשנה תורה (פר' ואתחנן, ד, ט) רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך. וראוי לבאר מה שאמר פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, דיותר היה לו לומר פן תשכח את הדברים אשר 'שמעת' אחר שכל אחד ואחד מישראל שמע קול ה' בכח שאמר 'אנכי ה' אלוקיך'.

ולהאמור יבואר, כי הנה בקבלת עול תורה לשמור לעשות ולקיים כל המצוות בפרטיה ודקדוקיה, לא הכל ניתן להיאמר בפה, ולא כל דבר יכולים לפרש ולומר, הגם שעל כל דבר קטן כגדול ישנו טעם והסבר, אכן אין ניתן לפשט ולבאר כל דבר לפרטי פרטים. ועל כן קיבלו בני ישראל את סדר ומסורת התורה מדור לדור, שהיראים והשלמים יודעים כי כן נהגו בדורות עברו, וכן ראו המה אצל בתי הוריהם אבותיו וזקניו וזקנותיו מהדורות הקדמונים, וכפי שעשו הם כן יעשה אף הוא בלא כל שינוי.

על זה דרש התנא האלוקי רבי עקיבא ואמר (פסחים דף כ"ב ע"ב) את ה' אלוקיך תירא (דברים ו, יג) - לרבות תלמידי חכמים, כי אין די במה שמתירא האדם שלא לעבור על מה שכתוב במפורש בתורה, אשר בוודאי לא יעלה על לב האדם לבוא להעביר אש בשבת ולעבור בשאט נפש על דברי התורה, או שאר העבירות המפורשות בתורה, אלא צריך להיזהר ולקיים כל דבר שפסק מורה הוראה שבדורו, או איזה ענין מגזירת חכמים מדורות הקודמים, כי אם חפצים

בימים הללו אשר בעוה"ר דם ישראל נשפך כמים, וכמעט מידי יום מתבשרים בבשורות איוב וצער, כמעט מידי יום ביומו מגישים אלי הזכרות מהורים אשר צאצאיהם נלקחו לצבא, והם בגודל פחדם מה יולד יום אין יכולים ליתן תנומה ושינה לעפעפיהם, ובוכים ומבקשים מלפני השי"ת לשמרם מכל רע, ובאים לבקש ברכה ושיתפללו עבורם.

בל נדמה ונחשוב שכל הדברים הללו נוגעים ושייכים רק למקומות הללו אשר נלחמים שם, אין ברצוני חלילה להרתיע ולהפחיד את הציבור, אולם מוטל עלינו לידע ולא לרמות עצמנו בדבר, שמעתי מהנהלת המרכז הרפואי מה שאמרו להם ראשי הצבא כי צריכים להתכונן ולהיות מוכנים למצבים קשים ביותר, כשהם אומרים כי הכלי זין וכלי המשיח שישנם ביד הגויים ימש"ו בצד דרום המה כמשחק ילדים כלפי אותם כלי זין שישנם לסובבים אותנו בצד צפון. ואילו רק אחד מחמש מאות או אפילו רק אחד מאלף יפול ויפגע עלול להיות חלילה אסונות נוראים רח"ל ה' ישמרנו ויצילנו לנו ולכל בני ישראל.

ולמה זה מספר אני את הדברים הללו, וכי מאי נפקא לנו מכך, כי ההכרח לדעת 'למיבעי רחמי' להתפלל לפני ית"ש להציל ולהושיע את זרע ישראל אוהבו. ובד בבד לדעת כי לא חשיד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא (ברכות דף ה' ע"ב), והצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט (דברים לב, ד).

והגם כי אין אנו יודעים דרכי השי"ת והנהגתו, ברם כבר מבואר בספה"ק שכל זמן שהשכינה הק' שרויה בתוך בני ישראל ונמצאת עמם בגלות הרי שיש להם שמירה דלעילא מן השמים. וכבר מצינו בזוה"ק (ראה הקדמת תיקו"ז, דף ב' ע"ב) שהשכינה הק' היא כאמא החופפת על בניה, וכשם שהאם מסוככת ומסוכבת את בנה לשומרו שלא יאונה לו כל רע ותקלה חלילה, וכשמרגיש הבן בפחד ויראה הריהו רץ לשהות תחת כנפי האם ואוחזה בידה, ולמראה אמו תנוח דעתו באשר הוא יודע כי האם תסוכך עליו שלא יבוא אליו כל מכשול, כן הוא נמי דוגמת השכינה הק' עם בני ישראל.

לגמרי רח"ל. אילו היו יודעים וקובעים לעצמם כי כל דברי חכמים הם דבר ה' ואי אפשר לזוז מכך אפי' לא כמלא נימה, והיה מראים בכל הזדמנות לבני ביתם הכנעה ודרך ארץ לתלמידי חכמים ורבנים, היה נחקק יראת חכמים בבניהם ובבני ביתם, והיה זוכים לגדל דורות יראים ושלמים זרע ברך ה'.

- מתוך שנגביר הקדושה והצניעות נזכה לשמירה ע"י השכינה הק' ובפרט בזמנים הקשים כהיום -

לעת כזאת כאשר בני ישראל זקוקים לרחמי שמים מרובים, וכל אחד ואחד רואה כי זמנים קשים הם, ובפרט כשהראוני מן השמים כי האלילים כרות יכרתון, ומי שעוד דימה בטעות בתחילה כי ניתן לסמוך ולבטוח על דרכי האומות והמלחמות, הרי שכעת נתגלה וראו הכל בחוש כי 'אשור לא יושענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו', ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים. וככל שהגלות מתארכת יותר מתגלה לנו ביותר נבואת קדשם של חכמינו הק' ז"ל, שאמרו דבר זה כי טרם ביאת המשיח ירד העולם מטה מטה ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים (סוטה דף מ"ט ע"א), כי כל אחד ואחד יראה וידע שאין יכולים לסמוך לא על כלי זין וכלי מלחמה, לא על תכסיסי מלחמה חיילות וגיבורי מלחמה וכיוצ"ב, ויראו הכל בחוש ולא ירמו עצמם לדמות שיש ביד כל אלו לעשות מאומה, אדרבה נוכחו לראות עין בעין כי לולי ה' שהיה לנו הרי שח"ו לא היה נשאר שריד ופליט בישראל.

כהיום הזה עומדים עלינו הגויים מסביב בכל פנה ופנה, חרבם שלופה בידם וכוונתם אחת חלילה להשמיד להרוג ולאבד, ואין חשוב אצלם אם יפלו מצדם אף מאה אלף פגרים מתים, בעוד שאצל עם בני ישראל כל נפש מישראל הוא עולם מלא, אשר אין אנו יכולים לשער ולהעריך כלל גודל מעלת הנשמה הישראלית ואין לנו השגה בה כלל וכלל, אשר אף מחללין עליה שבת ויום הכיפורים להצילו.

ישראל לבטלם מן הקדושה העליונה, והיא משתדלת תמיד למצוא דרכים היאך להכשילם ולהפילם ברשתו, ועלינו לחגור עוז לעמוד במלחמה כנגדו להתגבר עליו.

גם יש לנו להזכיר ענין המקובל אצלנו מפי אמותינו אודות חומר הענין של גילוח שערות הראש, אשר כבר בא דברינו בזה באריכות כמה פעמים, זאת מלבד הענין המבואר בזהר הק' (ראה פרשת נשא, ח"ג דף קכ"ה ע"ב) אודות הסכנה הגדולה והאסונות שהדבר יכול להביא.

כדי להגביר את הצניעות והקדושה נגד רוח הפריצות הרוצה לבלע את הקודש רח"ל, צריך לחנך הצאצאים לגאווה דקדושה, שידעו וישמחו כי ברוך הוא אלוקינו אשר בראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת, להחדיר בבנינו ובבנותינו שוב ושוב את השמחה הגדולה על הזכות שעלה בגורלנו להחזיק בדרכי אבות, ולא להגרר אחר הרחוביות וכו'.

- התחזקות בעמידה על המשמר כנגד פגעי המכונולוגיה -

עוד אחת אדבר והאמת שהיה מן הראוי להאריך בזה הרבה אלא שאין רצוני לעכב, אודות הקליפה הגדולה ביותר בדורנו, אשר הרבה כאב ודאבון לב מביא לי ענין זה, והוא הענין של פגעי המכונולוגיה - הכלי משחית, אשר מי שרח"ל נפל לידי כך הטומאה סובב אותו ונאחו בו עד שנעשה קשור ואדוק בשורש הטומאה, כלשון חז"ל (סוטה דף ג' ע"ב) קשורה בו ככלב רח"ל, והיינו דכל כך נקשר לדברים אלו עד שכמעט נמנע אצלו לפרוש מהם, והוא נעשה כשיכור וחסר דעת, אשר יורד ונופל מדחי אל דחי הן בליצנות לשון הרע ורכילות וכו', ובוודאי בראיות אסורות המביאים אותו רח"ל עד לדברים הגרועים ביותר.

הדבר ידוע כי רובא דרובא מאלו שנפלו רח"ל הן כאן בארצנו הק' והן בחוץ לארץ פתח הדבר התחיל באותם כלי משחית. לדאבוננו שומעים על הרבה המגיעים מבתים טובים יראי ה', אשר נפלו לבאר שחת לדיוטא התחתונה רח"ל, כאשר אף

ומעתה כיון שנאמר (דברים כג, טו) ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, נמצא שבכל דבר שהוא מנוגד לדרכי הקדושה והצניעות דוחקים בכך רגלי השכינה אשר היא מסתלקת ועולה מישראל. וצריך לדעת כי 'ערות דבר' אינו רק עבירה חמורה ביותר, כי לא כן הוא, אלא כל דבר ודבר אף בדבר קל וכדוגמת אמרם ז"ל (ברכות דף כ"ד ע"א) שער באשה ערוה, ואף אם נראה בחוץ שערך אחת שוב אין זה מדרכי הצניעות, ועל ידי כן מסתלקת השכינה הק', כי אי אפשר לאור וחושך לשמש בערבוביא. ועל ידי הסתלקות השכינה הק' ממילא מסתלקת גם השמירה, עד שנעשה המקום כהפקר, וניתנה הרשות למזיקים המחבלים ולאומות העולם להזיק לבני ישראל רח"ל.

- התחזקות בחיזוק גדרי הצניעות בעניני הלבוש -
 ב"ה ידעתי גם ידעתי כי רובא דרובא מבתי אנ"ש הן בנות ישראל כשרות, כשתמיד אני מתפעל וביותר בשנים האחרונות למשמע אוזן שנשים צדקניות רבות נתחזקו מאוד בעניני גדרי הצניעות באופן גדול, ופעמים אף בנדרים וסייגים במעלה יתירה על הוריהם, כשקיבלו על עצמן להתחזק בעניינים אלו הן בענייני הלבוש, והן בהסרת הפאה הנכרית לגמרי או שאר דברים, וזכות על ידי כך לקדש שם שמים בעולם, ואשרי להן ואשרי חלקם, ובוודאי זכות גדולה היא להן ולביתם בשמים ממעל, שזכות הן לזכות את ישראל בדור ירוד זה.

וככל דבר שבקדושה שצריך תמיד לחזק, הרי שגם בזה עלינו לעורר להתחזק עוד ועוד, כי לדאבוננו ישנם עוד כאלו שלא השכילו להבין עומק הדברים, ואין משיגים הענין הגדול לכל לילך עם פאה נכרית פרוצה בצורתה וכו' אשר כל חכמי הדור אשר מפיהם אנו חיים, מהם גדולים אשר כבר אינם בארץ החיים ואשר כל פסקיהם מקבלים אנו כפסק גמור על פי תורה והמה פסקו להדיא כי סוג פאה נכרית זו - אשר לא אכנס בזה לפרטי פרטים באופן הסוג והמין וצורת הפאה הנכרית - היא אינה כלל בכלל ההיתר שהתירו. ובהיות והטומאה מחזרת תמיד היאך להחטיא את בני

מבינה ויודעת כמה עליה להזהר שלא יהיה לבעלה כלי פסול ברשותו, כי בהיות לו כדבר הזה לא ימלט שלא יכשל ולא יפול רח"ל. כאשר הפצה היא לרוות נחת מצאצאיה, עליה לעמוד על המשמר מתוך חכמה השכל ובינה. ואם צריכים עצה היאך לפעול ולעשות הדבר אפשר לגשת ולשאול ולהתייעץ.

ובבחי' 'ועשה טוב' - להשפיע על בעלה שיוכל להתפלל במנוחת הדעת וכן שיהיו לו שיעורי תורה קבועים דבר יום ביומו, כי כשיש לו לאדם חוק קבוע ללימודו דבר יום ביומו הרי זה משפיע לטובה לכל היום. וכאן המקום להוקיר ולכרך בברכת יישר כח, כאשר בשבועות אלו של ימי השובבי"ם, משגרים אלי מאות אברכים מקרתא קדישא הדין קרית צאנו ומשאר מקומות 'שעות צעטלעך', כשתמיד אני עומד ומתפעל על ריבוי השעות שהם לומדים, ישנם כאלו שלומדים והוגים בתורה הק' ברציפות חמישים ואף שבעים או שמונים שעות בשבוע, כשזה ברור שלא היו יכולים לעמוד בכך לולי העזר כנגדם בבית מסכימה לכך ומסייעת בידו שיוכל להשקיע את עצמו כל כולו בעבודת השי"ת. כי אם יהיה הבעל צריך להיות טרוד גם בביתו באשר לא יהיה לבני ביתו ערך לתורתו, בוודאי לא יהיה בידו ללמוד שעות הרבה כל כך. ובוודאי זכות גדולה היא להן שיש להן חלק בתורת בעליהם בלימוד התורה ברציפות.

גם אלו הטרודים על המחיה ועל הכלכלה, מאז שנתייסד חבורת הלומדים במסגרת 'משתמרת', אשר בה נבחנים מידי חודש בחודשו מאות רבות של אברכים ב"ה, שבוודאי לא היו יכולים לעמוד בכך, לולי שחזרו ושיננו ולמדו שוב ושוב את דברי הגמרא. וכבר העידו בפני כמה וכמה על שנפתחו לפניהם כעין חיים חדשים, כשהחלו לחוש טעם בלימודם אחר שהיו צריכים לחזור ולהתייגע בלימודם על מנת שתתקיים בידם ויזכרו מה שלמדו. ובוודאי כל זה נזקף גם כן לזכות גדול לבני הבית.

- בזכות ההתאספות להתחזק יחד ממשיכים כל מיני השפעות טובות -
הנה בעת הזאת שהגלות מתארכת עוד ועוד,

הם עצמם לא האמינו כי יבואו לידי נפילה גדולה כזו. פעם שח בפני אחד שנפל לכלים אלו וזכה כהיום לעשות תשובה, ואמר לי ישנם כאלו שמדמים שעל ידי אותם הכלים יהיו חיהם טובים יותר, אכן כל זה אמת רק בפעם הראשונה ושמא גם בפעם השניה שמשתמש בה, ברם לאחמ"כ נעשה מכור לדבר זה ושוב אין לו לאדם הזה לא עולם הבא כמובן, ואף לא עולם הזה, כי הוא נעשה כעבד משועבד לפגע ומשחית רע זה בדמות אותו כלי, עד שבגין כן מאבד את משפחתו ואת ילדיו, ומפסיד ומכלה את עצמו.

וכיון שהטומאה מתגברת בענין זה מדי תקופה בהמצאות חדשות, כשאחת כוונתה להרחיק את בני ישראל מאביהם שבשמים הקב"ה, על כן יש לנו להתחזק בזה תמידין כסדרן להוסיף עוד ועוד חיזוקים בענין זה, ולקיים בעצמנו בחי' הכתוב (דברי הימים-ב ז', ו) ויגבה לבו בדרכי ה'. ולענייננו כאן, שתדע כל בת ישראל שלא אכפת לה כלל היאך יתבוננו ויסתכלו עליה הקרובים והרחוקים ומה יאמרו עליה הבריות בגין מעשיה הטובים, מאחר והיא יודעת כי היא צועדת והולכת בדרך הישרה והנכונה, ואדרבה תתמלא גאות דקדושה להתגאות על שזכתה בעזר הבורא ית"ש להקים בית כזה בישראל.

- חכמות נשים בנתה ביתה -

כאן המקום להוסיף ולחדד עוד ענין, הכתוב אומר (משלי ט, א) חכמות נשים בנתה ביתה, והיינו כי אחריות גדולה מוטלת על האשה לא רק בחינוך ילדיה אלא אף על בעלה, כי בחכמת הנשים והעמידה על המשמר יכולה האשה שתרום את בעלה בכל העניינים, הן בבחי' 'סור מרע' והן בבחי' 'ועשה טוב'.

בבחי' 'סור מרע' - כשם שאם ירצה הבעל להכניס אל ביתו חומר נפץ (כדוגמת רימון) אשר במשיכת הפתיל עלול לכלות כל הבית, שאז תעמוד האשה מנגד ולא תניח לו לעשות כן, כי סכנת חיים יש בדבר, ועלול אחד מבני הבית חלילה באין מודע להביא אסון ה"י, כן הדבר גם שכל אשה ברת דעת

עתה בבני חיי, וכן כל שאר מיני השפעות טובות שפע ברכה ומזוני רויחי וכל מילי דמיטב שצריך לו האישי הישראלי בהאי עלמא.

והאמת כי עצם הדבר שמתכנסים יחד להתחזק במצוות ומעשים טובים בכל העניינים, הן מה שהארכנו בזה בדיבור כאן והן מהדברים אשר אי אפשר לפרשם בפה והמה דברים שראינו כי כן התנהגו אבותינו הק' ואמותינו בכל דור ודור, יש בזה זכות גדול לעורר עלינו רחמי שמים בשמים ממעל, ולהשפיע עלינו שפע ברכה והצלחה.

יעזור השי"ת ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו, וינחם השי"ת את בני ישראל ויתקיים הכתוב (תהלים קיג, ז) מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, וירומם השי"ת את כלל ישראל וינחמם בנחמה גדולה, ולכל בני ישראל יהיה אור במושבותם, ומבואר בספה"ק ד'אור' היינו השכינה הק', וע"ד מה שמצינו במשה רבינו ע"ה שנאמר בו (שמות ב, ב) ותרא אותו כי טוב, ודרשו חז"ל (סוטה דף י"ב ע"א) שנתמלא הבית כולו אורה, ובזוה"ק (ראה זוה"ק פר' שמות, דף י"א ע"ב) שראתה אור השכינה הק' שהיתה חופפת עליו, ונוכה שתשרה השכינה בבתי בני ישראל להיות להם בתים קדושים ומאירים, ואו אז יהיה מנוחה ושמחה אור ליהודים ברוחניות ובגשמיות, וישרור האורה והשמחה בבית כל אחד ואחד, ונוכה תיכף ומיד לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

ואנו צועקים ומבקשים מלפניו ית"ש 'ווי לאנג נאך' עד מתי עוד נסתובב בגלות המר הזוה, הרי שאין לנו עצה אחרת זולת להתקרב אליו ית"ש, - ואמנם לאלו שאין שומעים אותנו בוודאי לא נוכל לפעול מאומה, ברם אותן הנשים הצדקניות החפצות לשמוע ותמיד מחזרות היאך להיטיב דרכיהן, ומסתמא כל אחת ואחת חפצה בכך, הרי שהחובה עליהן להתחזק תמיד הן הן בעצמן והן גם מי שיכולה להשפיע על אחרים מתוך חכמה ודרכי נועם.

ובוודאי בזכות מה שכל אחד ואחד יקבל על עצמו 'כל אשר דבר ה' נעשה' וגם 'ונשמע' היינו כאמור בראש דברינו לשמוע בקול דברי חכמי הדור שבכל דור ודור, וכפי שאמרו חז"ל (ר"ה דף כ"ה ע"ב) יפתח בדורו כשמואל בדורו, ולקיים כל אשר יצוו ויורו הרבנים ומורי ההוראות, אשר כל דבריהם הוא אצלנו כתורה מן השמים, בזכות כן אף הקב"ה יעורר עלינו כל אותן השפעות טובות ואורות הק' של מתן תורה, שאז נשפע לישראל הן השפעות גדולות בענייני רוחניות, והן בענייני גשמיות וכפי שמצינו בחז"ל (במדב"ר ז, א) שבמתן תורה נתרפאו כל המומים, ואף מי שהיה חרש או אלם או שנחסרו מעמו אחד מאיבריו נתרפא והבריא לגמרי, כמו כן נפקדו כולם בדבר ישועה ברחמים בברכת הבנים, וכמו שנא' לאחר קבלת התורה (דברים ה, כז) שובו לכם לאהליכם (ראה שבת דף פ"ט ע"א), ואף מי שלא היה לו בנים נפקד

אנ"ש בתקופה הקרובה.

יום חמישי פר' משפטים כ"ט שבט

אחה"צ נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא, לתפילת מנחה וסדר יוכ"ק (לרגל ער"ח) וסליחות לימי השוכבי"ם. לפני העמוד ניגש הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א בן כ"ק מרן שליט"א, בעליות התכבדו, כהן - הר"ר בנימין שווארץ מפעיה"ק, לוי - הר"ר יעקב טויבער מפעיה"ק מטובי סופרי המלך, שלישי - מרן שליט"א, הגבה - הרב דוד זלמנוביץ משגיח בישיבת היכל התורה פעיה"ק, גלילה - הבה"ח אברהם יחיאל (ב"ר מענדל) הרשקוביץ ממאנסי. מיד לאחר הסליחות התפללו תפילת מעריב, לפני העמוד התפלל - הרב שרגא בלומנטל משגיח בישיבה"ק.

בערב נכנסו לקו"פ רבני ה'ועדה הרוחנית לענייני תקשורת דחסידי צאנז', ה"ה הרה"ג רבי הלל דויטש שליט"א, הרה"ג רבי פרץ טוביה בינדר שליט"א, הרה"ג רבי דניאל אליאס שליט"א, הרה"ג רבי נפתלי ישראל גראס שליט"א, אשר נתמנו על ידי מרן שליט"א אשתקד לשמש כרבני ה'ועדה'. הרבנים שליט"א הכניסו אל הקודש פנימה את פתקי ה'רצוננו למעשה' הם הקבלות הטובות שקיבלו רבבות אלפי אנ"ש על עצמם אחר ההתעוררות הגדולה בעת הכינוס הכללי 'רצוננו לעשות רצונך'. כן מסרו הרבנים שליט"א, כי תגובות רבות נשמעו וכי רבים הם שקיבלו על עצמם להתחזק בגדרים וסייגים שונים. מרן שליט"א מסר בפניהם היסודות וההוראות למעשה בעניינים אלו, כפי אשר יובאו בעז"ה לכלל

אח"כ עלה מרן שליט"א לביתו לאויספאסטין.

יום שישי פר' משפטים א' דר"ח אדר הראשון

בשעה 6.00 לפנות בוקר נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לאמירת כל ספר תהלים כנהוג בחצרות קדשנו בימי השובבי"ם, לפני העמוד עבר הרה"ח ר' אליעזר דיקשטיין מפעיה"ק.

בתפילת שחרית התפלל מרן שליט"א הלל לפני העמוד, ועלה רביעי לתורה.

שב"ק פר' משפטים שבת ר"ח אדר הראשון

בתפילת מנחה כיבד מרן שליט"א את בנו הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א. קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ג רבי מאיר נתן נטע שליט"א נכד כ"ק מרן שליט"א.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרב בנימין יצחק אוורבון מפעיה"ק, מה ידידות - הרה"ח ר' שלמה זלמן וורובל מפעיה"ק. וזמרו תנו שבת.

בעת מאכל ה'פערפיל' עברו קבוצה מובחרת של מצויינים מחו"ר מרכז התורה רשת הכוללים פעיה"ק, שהוסיפו בהתמדתם על סדר יומם בימי השובבי"ם.

בברכת המזון על הכוס התכבד - הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א ראש ישיבת חיי משה וחבר נשיאות מפעל הש"ס.

אחר כוס של ברכה וזמר 'רננו צדיקים', זימרו 'צמאה נפשי' (בשב"ק חל יומא היארצייט של האבן עזרא זי"ע). אח"כ הורה מרן לזמר 'זכור אהבת קדומים' וכו' (מודיץ) ואמר מרן שליט"א:

הנה לכאור' ראוי לבאר, דממה נפשך אם מבקשים אנו 'זכות אבות' הצדיקים מדורות הקודמים, א"כ למאי מבקשים עוד 'והחיה נרדמים' והלא צדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח, א). אלא בהכרח ד'והחיה נרדמים' קאי עלינו שאנו בין החיים, שזכות אבות יעורר אף אותנו לכל נהיה כנרדמים, ועל ידי כן נזכה 'וקרב הימים אשר בן ישי חי'.

אחר כך נערך שמחת השלום זכר לנין כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בן לנכדו הרה"ג רבי מאיר נתן נטע שליט"א מפעיה"ק, בן בנו הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, וחתן הרה"ג רבי אפרים אהרן למברגר שליט"א בן אב"ד מאקאווא ב"ב זצ"ל, וחתן להבח"ח כ"ק האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א.

המשוררים פצחו בניגוני ריקוד ושמחה. והביאו לפני מרן שליט"א אייער-קייען, וכן ארבעס ובונדלעך וקוגל, וחילקו לכל הקהל. כן הביאו לפני מרן שליט"א תרגולים ממולאים כנהוג בחצרות קדשנו.

ואמר מרן שליט"א:

הנה במה שעושים סעודת שלום זכר בליל שב"ק

קודם המילה, מובא בפוסקים (דרישה וט"ז, יור"ד סי' רסה) דהוא כדי לנחם את הרך הנולד. וראוי לבאר ענין זה מה שיש לנחמו, ומחמת איזה דבר הוא כעת דואג ועצב.

ואפ"ל, דהנה אמרו חז"ל (עירובין יג, ב) 'נוח לו לאדם שלא נברא משנברא', וכתב המהרש"א (ח"א שלהי מכות) כי קרוב האדם להפסד מלשכר, דישנם רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה. ועל יום השבת קודש אמרו חז"ל (שמו"ר כה, יב; ירושלמי ברכות פ"א ה"א) שקולה שבת כנגד כל התורה כולה, ונמצא שעל ידי קיום מצות השבת יחשב לו לאדם כאילו קייים כל מצוות התורה.

ומעתה יובן היטב דמנחמים התינוק בסעודה שעורכים בליל שב"ק, ורומזים לו דבאמת אינו קרוב להפסד, כי על ידי שישמר את השבת השקולה כנגד כל התורה כולה בוודאי יהיה נוח לו שנברא.

ועוד י"ל, דהנה נודע מ"ד בש"ס (שבת דף קי"ז ע"ב) שיטת ר' חידקא לעשות ד' סעודות בשבת, והביאו הפוסקים (ראה רעת תורה למהרש"ם הלכות טרפות סי' ל"ה סק"י) שלא יאכלו סעודה רביעית ויאמרו שהוא לשם סעודת דר' חידקא, משום שיש בזה משום חשש מינות, כי נראה שחוששים לחד מאן דאמר בש"ס שלא נפסקה הלכה כמותו, ע"ש. ואמנם עכ"פ האוכל סעודה זו נוהג לפניו משורת הדין.

ונודע מש"כ המפ"ד דהא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין דף ל"ט ע"ב) הוא רק במצוה חיובת, אבל על מצוה שאין האדם חייב בה, והוא מקיימה לפניו משורת הדין, שכרו אתו גם בעולם הזה. ובגמ' קידושין שם מבואר שהמצוה שיש עליה שכר בעולם הזה יש בכוחה להגן על עושיה שלא יבוא לידי חטא. ולזה כשהתינוק יורד להאי עלמא, והוא דואג מאין יהיו לו כל הצטרכותיו, ומה גם שיצטרך גם לעמוד במלחמה כבידה היא מלחמת היצר, והריהו שרוי בצער ובדאגה מפני העתיד.

על כן עורכים סעודה זו בליל שב"ק, שהוא כעין דבר שהוא לפניו משורת הדין, ומורים לו בזה שיהיה לבו שלו ובטוח כי על ידי שיעשה לפניו משורת הדין יעזרהו הבוכ"ע בגשמיות שלא יחסר כל טוב, ויקבל שכרו משלם גם בהאי עלמא הן בגשמיות, והן ברוחניות שלא יבוא לידי חטא.

עוד אמר מרן שליט"א מה ששמע ממרן אדמו"ר זי"ע שהרה"ק משינאווא זי"ע היה דרכו לילך לכל שלום זכר שנערך בעירו, ואמר שהעיקר הוא לנחם הנשמות החדשות והוא מוצא רק נשמות שכבר היו בעולם, ואותם אין צריך לנחם.

כן נערך שמחת השלום זכר לרגל הולדת הבן להר"ר יקותיאל יהודה וינברגר מפעיה"ק (ב"ר נחמן גבאי בית מדרשנו בשכונת האתרוג בביתר עילית, וחה"ר מרדכי ברוך בלומנטל סגן מנהל ת"ת דרכי אבות פעיה"ק). ועברו הקהל לקבל פירות.

תוכן הפלפול שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

רבו מוסר לו שפחה כנענית אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית, ויש לבאר במאי פליגי רבנן ור' אליעזר בן יעקב.

ויל"פ עפימ"ש בתפארת יהונתן לבאר מה שקרא הכתוב את מי שאין לו אשה 'בגפו', כי האשה נבראה מצלעתו של אדם, לכן השרוי בלא אשה איקרי פלג גופא כדאי' בזה"ק (ויקרא דף ז' ע"ב), כי אינו שלם בהיות שחסר חלק מגופו, לכך אם אין לו אשה נקרא 'בגפו' כי הוא חצי גוף, עד"ז מפרש בהמשך מאה"כ אם אדוניו יתן לו אשה וגו' האשה וילדיה תהיה לאדוניה והוא יצא בגפו, רצ"ל דלא נשלם בכך שלקח שפחה כנענית דעל ידה לא נהיה גוף שלם, יען כי האשה וילדיה תהיה לאדוניה ואינם מחוברין אליו, לכך 'והוא יצא בגפו' שעדיין הוא גוף חסר, עי"ש.

והנה דבר זה דמש"ה נחשב האיש כפלג גופא בגין חסרון צלעתו, תליא בפלוגתא דרב ושמואל בגמ' ברכות (דף ס"א ע"א, עירובין דף י"ח ע"א) עה"פ ויבן ה' אלוקים את הצלע, חד אמר פרצוף (פי' שמתחילת ברייתו נברא שני פרצופים זכר מלפנים ונקבה מאחור וחילקו הקב"ה לשנים), וחד אמר זנב (פי' שהיה לו לאדה"ר זנב ונטלו ממנו וברא את חוה), עי"ש, דרק למ"ד פרצוף אחד נברא וחיה נבראת מצלעתו י"ל דבהעדר אשתו שנבראה מחלקו הו"ל גוף שאינו שלם שכן חסר צלעתו ממנו וקרנין ליה בגפו שהוא פלג גופא. אבל למ"ד דו פרצופין נבראו שכבר בתחילת הבריאה היתה חוה פרצוף לעצמה ואדם פרצוף לעצמו, א"כ כבר בתחילה היו כל אחד בפני עצמו וא"א לחשוב את האיש כפלג גופא שהרי אינו חסר מגופו, כי מעיקרא שתי יצירות היו.

וי"ל דבהכי פליגי חכמים ור' אליעזר בן יעקב, דרבנן אית להו דו פרצופים נבראו, וא"כ גם בלי אשה אינו פלג גופא, וא"כ אין לפרש בגפו מלשון פלג גופא, לכך פירשו לענין שאין יוצא בראשי איברים, אבל ר' אליעזר בן יעקב ס"ל דפרצוף אחד נברא ולכן בלי אשה הוי פלג גופא, לכך שפיר דרש בגפו דמי שאין לו אשה אין מוסרין לו שפחה.

והנה בריש קידושין (דף ב' ע"ב), ר' שמעון אומר מפני מה אמרה תורה כי יקח איש אשה ולא כתב

במדרש (הובא בישמח משה בשם מאמר מרדכי, שהביאו בשם מדרש מכילתא) בשעה שאמר הקב"ה אם בגפו יבא בגפו יצא, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה אם כן למה ציות למחות את זכר עמלק, ואם תאמר בדין הוא א"כ למה בא אדה"ר על כל בהמה וחיה, ואם תאמר בדין הוא א"כ למה ציות להביא ביכורים, עכ"ל, והדברים פלאיים. [בהג"ה ביש"מ שם מכת"ק, נתגלה לי בחלום שמצוה גדולה לקרב הרחוקים רצ"ל בביאורים כל הפליאות, והטעם שבוודאי הפנימיות של הפליאות הוא יחוד עמוק, ומאן דמקרב אותם אף בנגלה רק שיהיה לכו לשמים נעשה היחוד למעלה כמו בכל המצוות שעושה אותן בשלימות, וזה הוא הטעם של רז"ל שכתבו הפליאות, כדי שתייחד על ידי חכמי הדור המבוארים כפי שרשן, ודוקא בחידושי חכמה, כי זה הוא החיות, כמ"ש (קהלת ז' יב) והחכמה תחיה בעליה, ולכך בחכמה יסד ארין (משלי ג' יט), ובתיוב"ע על בראשית ברא בחכמה ברא, וכו' ועוד דבודאי הכל יכול לתקן על ידי יחוד אמת הנצרך לאותו ענין, אך מי יודע לכוון, והנה ה' צילך וכשם שהוא מקרב רחוקים, כן השי"ת מקרב מה שצריך לו, אף שרחוק לגמרי מאותו ענין שנתייחד על ידי חדושו, ועוד במדה שאדם מודד וכו' כמו שהוא מקרב רחוקים, כן השי"ת, ונסתלק הבדל עונות, ואז ודאי לא כבדה אזנו משמוע ולא קצרה ידו מהושיע. ועוד קוב"ה חדי בפלפולא, ובאור פני מלך חיים עכ"ל. ועיין מ"ש בזה אאמו"ר וצללה"ה בדרשה לשבת מברכים תשד"מ נדפס בגליון ד"ת ב' אלפים ק"ט. האמנם כי לאיש כמוני יאמר במופלא ממך אל תדרוש, אולם אנקוט בשיפולי גלימא דידהו שהרי פטפוטי דאורייתא טבין אינון.]

ואפ"ל בדרך דרוש, דבגמ' בקידושין (דף כ' ע"א) ת"ר אם בגפו יבוא בגפו יצא נכנס בגופו יצא, רבי אליעזר בן יעקב אומר יחידי נכנס יחידי יוצא, מאי בגופו נכנס בגופו יצא, אמר רבא לומר שאינו יוצא בראשי אברים כעבד וכו', ר' אליעזר בן יעקב אומר יחידי נכנס יחידי יוצא, מאי יחידי נכנס יחידי יצא, אמר רב נחמן בר יצחק ה"ק יש לו אשה ובנים

אומר ויכרך אותם וכו', ובגמ' קבעי מאי טעמא דרבנן דאשה פטורה מפו"ר א"ר אילעא משום ר' אלעזר בר"ש אמר קרא ומלאו את הארץ וכבשוה איש דרכו לכבוש ואין אשה דרכה לכבוש וכו' עי"ש. וכתב בספר לקוטי סופר על המצות (מצות פו"ר) דחכמים ור' יוחנן בן ברוקה פליגי אם דרשי' סמוכין, דטעמייהו דחכמים דאשה פטורה מפו"ר משום דרשי' סמוכין, דמה שנא' וכבשוה קאי לדלעיל מיניה ואתם פרו ורבו וגו', וילפינן דמצות פו"ר נוהג דומיא דוכבשוה, ואשה שאין דרכה לכבוש פטורה, אבל ר' יוחנן בן ברוקה ס"ל דלא דרשינן סמוכין ולא שייך ציווי דפו"ר לוכבשוה עי"ש.

והנה כתבו המפרשים בטעם שבא עמלק להלחם עם ישראל בדרך בצאתם ממצרים, דהנה עשיו ויתר על חלקו בארץ כדי שלא יצטרך להשתעבד תחת המצרים, כפרש"י עה"פ (בראשית לו, ז) וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו וגו' שהלך עשיו מפני שט"ח של גזירת כי גר יהיה זרעך המוטל על זרעו של יצחק אמר אלך לי מכאן אין לי חלק לא במתנה שניתנה לו הארץ ולא בפרעון השטר עי"ש, לכך כאשר ראה עמלק שיצאו ממצרים קודם שנשלם הזמן, וא"כ גם בני יעקב לא פרעו חלקם בשט"ח, אז חזר לתבוע את חלקו של עשיו אבי אביו במתנת הארץ.

ועיין בשמע יעקב למהר"י אלגאזי (פר' יתרו) שהביא מש"כ הבעה"ט עה"פ ויחלוש יהושע את עמלק לפי חרב, חר"ב עולה בגי' רד"ו, כי ביאת עמלק היתה על שיצאו ממצרים ברד"ו שנה ולא השלימו ד' מאות שנה לכך סבר שיוכל עוד לשעבדם, ומשום כך לא היה בכוחו של יהושע אלא להחלישו בלבד כיון שבדין היה בא עליהם, עי"ש, [לא מצאתי הדברים בבעה"ט שם].

נודע מש"כ המפ"ר דמה שיצאו בני"י ממצרים קודם שנשלם הזמן, כי משעה שנוולד יצחק התקיים בהם כי גר יהיה זרעך, (כפרש"י עה"פ (שמות יב, מ) ומושב בני"י וגו'), והוא ממדרש שוח"ט (תהילים י"ה) א"ר שמואל לפי שהיה הקב"ה מפתה את משה כל שבעת ימי הסנה שילך בשליחותו וכו' ואמר להקב"ה רבון העולם כבר חשבת מה שאמרת לאברהם אבינו בין הבתרים ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה. ועדיין לא נשלמו, ולא

כי תלקח אשה לאיש, מפני שדרכו של איש לחזר על אשה ואין דרכה של אשה לחזר על איש, משל לאדם שאבדה לו אבידה מי חוזר על מי בעל אבידה מחזר על אבידתו, פרש"י, אבידה אחת מצלעותיו, וכתבו המפ"ר (סמיכת חכמים ריש קידושין; שמנה לחמו דרוש לנישואין פ"ב; צנצנת מנחם דף ל' ע"ב ודף פ"ח ע"א מדפה"ס; דורש לציון סוף דרוש י"א), דר"ש ס"ל כמ"ד פרצוף אחד נבראו, דתחילה נברא אדה"ר לברו, ונטל הקב"ה צלע ממנו וברא את חוה לכן הו"ל האשה כאבידה. אבל למ"ד שמעיקרא נבראו בשני פרצופים, שניהם שוים ולא שייך לומר דהאשה אבידתו של האיש, ועפי"ז א"ש דר"ש אזיל לשיטתיה בזה"ק שם דדכר בלא נוקבא פלג גופא איקרי, והיינו משום דהאשה נבראה מצלעתו כמ"ש בתפא"י, לכך דרש להא דדרכו של איש לחזר וכו' שבעל אבידה מחזר על אבידתו, ודו"ק.

וכ"ק אאמו"ר זצללה"ה (שפ"ח נישואין סי' נ"ט אות ג') ביאר דיש מקום לפרש דמש"ה דרכו של איש לחזר על אשה ואין דרכה של אשה לחזר על איש, משום שהאיש מצווה על פו"ר ולא האשה, לכן החיוב עליו לחזר על אשתו כדי לקיים מצותו, אבל היא שאינה מצווה על פו"ר אינה מחזרת אחר איש עי"ש, ולפי"ד י"ל דר"ש דאמר טעם אחר במה שהאיש מחזר אחר אשה משום דבעל אבידה מחזר וכו', ולא ניח"ל בהאי טעמא, משום דס"ל דגם אשה מצווה על פו"ר, והיינו לשיטתו דס"ל (פסחים דף כ"ו ע"ב, סנהדרין דף ד' ע"א) דיש אם למקרא, וכיון דוכבשוה קרינן א"כ על שניהם הוא אומר פרו ורבו, לכך נתן טעם אחר משום דבעל אבידה מחזר על אבידתו, ודו"ק.

העולה מזה דאי' פרצוף אחד נברא ולכן נאמר כי יקח איש משום דבעל אבידה מחזר על אבידתו לפי"ז נשים מצוות בפו"ר, אבל אם דו פרצופים נבראו הא דכתיב כי יקח היינו משום דרק האיש מצווה על פו"ר. והדברים נכונים ביותר עפימ"ש בדורש לציון בשם נחלת בנימין (מצוה א' סי' ז) שכתב דטעם מ"ד דנשים מצוות בפו"ר כי בציווי לאדה"ר נכללה גם היא שהרי נבראה מצלעתו, אבל אם דו פרצופין נבראו פטורה עי"ש, והן הן הדברים.

ביבמות (דף ס"ה ע"ב) האיש מצווה על פו"ר ולא האשה, ר' יוחנן בן ברוקה אומר על שניהם הוא

'ועבדום ועינו אותם' ולא על 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' שהוא לפני פניו, עי"ש.

ובס' תולדות יצחק (פר' לך) וכן בדברים אחדים להחיד"א (דרוש ד' לשבנה"ג) כתבו דדב"ז תליא בפלוגתא דתנאי (שבת דף ל"ב ע"ב, ב"מ דף צ"ה ע"א, חולין דף קי"ח ע"ב ובכמ"ק), אי מקרא נדרש לפני ולא לפני פניו או מקרא נדרש לפני ולפני פניו, דלמ"ד מקרא נדרש לפני ולא לפני פניו, אין לומר דמ"ש ארבע מאות שנה קאי על כי גר וגו' הנאמר לפני ועבדום, ורק למ"ד דמקרא נדרש לפני ולפני פניו, י"ל דהאי ארבע מאות שנה קאי על תרוייהו דהיינו שבצירוף שנות הגרות והשעבוד יהיו יחדיו ארבע מאות שנה, ואינו מוכרח להיות שעבוד כל הזמן, ודו"ק.

והנה בערבי נחל (פר' בהעלותך דרוש תקנ"ט) כתב בתו"ד וז"ל, והנה איכא פלוגתא אי דרשינן סמוכין או לא, ונ"ל דהדבר תלוי בזה דפליגי תנאי בעלמא אי מקרא נדרש לפני ולא לפני פניו או גם לפני פניו, ואי נימא דמקרא נדרש לפני פניו ויש מקראות שלא נכתבו במקומם כלל והם שייכים לפרשה אחרת וכדו', אז צריך ליתן טעם על אותו הפסוק למה נכתב דווקא שם מאחר דגם שם אין מקומו לכן דרשינן סמוכין ונכתב שם לאיזה טעם, משא"כ למ"ד דאין מקרא נדרש לפני פניו א"כ כל פסוק נכתב במקומו אין מקום כלל לדרוש סמוכין כי הפסוק נכתב במקומו, עכ"ד.

נקדים עוד מ"ש אאדמו"ר זצלה"ה בדרוש לפרשתן על דברי המדרש הללו בהא דדרשינן בסנהדרין (דף נ"ח ע"א) דב"נ הוזהרו על הבהמה דכתיב ודבק באשתו והיו לבשר אחד יצאו בהמה וחיה שאין נעשין לבשר אחד, פי' דרק אם יוצא וולד שהוא מאביו ואמו. דהך דרשה אתי' אי ב"נ מצווה על פו"ר לכך הקפיד הכתוב דלא יתחבר רק לאשתו שהולד נוצר ממנה. ובמק"א (בדרוש לפרשתן, נדפס בישראל סבא גליון ע"ט) הוסיף כ"ק א"א דיסוד איסור בהמה לב"נ הוא משום איסור השחתה, והיינו דב"נ מוזהר על השחתה כיון שמצווה על פו"ר כמש"כ התוס' (סנהדרין דף נ"ט ע"ב), דמי שמצווה על פו"ר מצווה שלא להשחית זרע עי"ש, והאריך בזה המל"מ (פ"י ממלכים) עי"ש, ועכ"פ מבואר דהא דב"נ מוזהר על הבהמה היינו

עשו שם אלא מאתים ועשר, א"ל הקב"ה, לא כמו שאתה מחשב לעצמך, שמיום שנולד יצחק הקדמתי להם הקץ ודלגתי אותו וכו'.

ואולם ביושב אהלים (פר' בא) הביא מה שהקשה בס' אש דת, דהיאך שייך למנות שנות הגלות מלידת יצחק, הרי נאמר כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, הרי דנגזר שיהיו ד' מאות שנים בעבדות ועינו, והרי לא היו בעינו ועבדות תחת סבלות מצרים רק בזמן ששיעבדם פרעה ולא קודם לכן. וכתב די"ל דמה שנאמר 'ארבע מאות שנה' קאי על האמור בתחילת הכתוב 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם', ולא על סוף המקרא 'ועבדום וענו אותם', לכן אע"פ שמזמן לידת יצחק לא היו כשיעבוד ובענו, מ"מ כיון שהיו בארץ לא להם נכנס לחשבון השנים.

וכתב דדב"ז תליא בפלוגתא דרבוותא, דהנה הב"י (חו"מ סי' מ"ט) הביא מה שכתב הרשב"א בתשו' שנשאל על שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת ויצא שט"ח על יוסף בן שמעון, וכתוב בה אני יוסף בן שמעון נר"ו לויתי מפלוני מנה, והנה אביו של אחד מהם כבר מת בשעת הלואה, וטוען הלה שבהכרח שהוא אינו הלוחה שהרי כתוב על אביו נר"ו, וכתב הרשב"א דמכך לא הוי סימן דיש לחוש שמא הערים לכתוב כן, ורק אם עדים הם שכתבו בשטר אמר לנו יוסף בן שמעון נר"ו לויתי מפלוני מנה אז הוי סימן דהוא יוסף בן שמעון שהיה אביו חי בשעת ההלואה. והב"י עורר ע"ז דאפי' כשהעדים כתבו לא הוי סימן, דהא אפשר דנר"ו לא קאי על אביו אלא על הלוחה יוסף, והרמ"א (חו"מ סי' מ"ט ס"ז) פסק כהרשב"א דאם העדים כתבו כן הוא סימן דאינו אותו יוסף בן שמעון שאביו כבר מת.

מעתה לסברת הב"י די"ל דנר"ו קאי על יוסף הנכתב לפני פניו, ה"נ י"ל דמה שנא' ארבע מאות שנה קאי על 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' ולא על 'ועבדום ועינו אותם', וי"ל דד' מאות שנה הם משנולד יצחק, אבל להרשב"א דמוכח מנר"ו שהיה אביו קיים בשעת ההלואה, דנר"ו קאי על אביו הנכתב לפניו ולא על יוסף הנכתב לפני פניו, א"כ ארבע מאות שנה קאי על מה שנכתב לפניו

משום דמצווה על פו"ר.

ובהא אם ב"נ מצווים על פו"ר, הנה בגמ' יבמות (דף ס"ב ע"א) איתמר היו לו בנים בהיותו עכו"ם ונתגייר ר' יוחנן אמר קיים פו"ר ור"ל אמר לא קיים פו"ר, ר' יוחנן אמר קיים פו"ר דהא הוה ליה, ור"ל אמר לא קיים פו"ר גר שנתגייר כקטן שנולד דמי. ואזדו לטעמייהו דאיתמר היו לו בנים בהיותו עכו"ם ונתגייר, ר' יוחנן אמר אין לו בכור לנחלה דהא הוה ליה ראשית אונן, ור"ל אמר יש לו בכור לנחלה גר שנתגייר כקטן שנולד דמי. וצריכא דאי אשמועינן בההוא קמייתא בההיא קאמר ר' יוחנן משום דמעיקרא בני פו"ר נינהו, אבל לענין נחלה דלאו בני נחלה נינהו אימא מודי ליה לר"ל וכו'.

ובתוס' (ד"ה בני פו"ר) הקשו מהא דסנהדרין (דף נ"ט ע"ב) דאמרינן התם בגמ' דכל מצוה שנאמרה לב"נ ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה, ופריך והרי פו"ר שנאמרה לב"נ דכתיב ואתם פרו ורבו ונשנית בסיני דכתיב לך אמור להם שובו לכם לאהליכם ולישראל נאמרה ולא לב"נ, ומשני ההוא לכל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו הוא דאתא, משמע דפשט הוא דב"נ לא מיפקדו אפו"ר עי"ש. וכמו"כ קשה לכמה דיעות דס"ל דב"נ מצווים בפו"ר (עי' מל"מ שם) ולכאורה הוא נגד הש"ס בסנהדרין שם.

ובפרדס דוד (פר' נח) האריך בזה, ותו"ד דהנה יל"ע כמה דפשיטא ליה להגמ' בסנהדרין שם דב"נ אינו מצווה אפו"ר מדלא מני ליה בהדי ז' מצוות ב"נ (עי"ש בתוד"ה והא פו"ר), והרי שם לעיל הביא הגמ' הא דא"ר יוחנן עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה שנא' תורה צוה לנו משה מורשה לנו מורשה ולא להם, ופריך וליחשבה גבי שבע מצות, ומשני מאן דאמר מורשה מיגזל קא גזיל לה, מאן דאמר מאורסה דינו כנערה המאורסה דכסקילה, הרי דעכו"ם מוזהרים על ת"ת וחייבים מיתה ע"ז, ואעפ"כ לא מנו לה בהדי ז' מצוות ב"נ משום דהו"ל בכלל גזל או עריות.

והנה בגמ' יבמות (דף ס"ג ע"ב) א"ר אלעזר כל מי שאינו עוסק בפו"ר כאילו שופך דמים שנא' שופך דם האדם באדם דמו ישפך וסמך ליה ואתם פרו ורבו, וא"כ י"ל דכמו"כ לגבי פו"ר דשפיר מצווים גם בפו"ר והא דלא חשיב ליה בהדיא היינו משום דנכלל בכלל איסור שפיכת דמים דהרי מי

שאינו עוסק בפו"ר כאילו שופך דמים, דכה"ג ממש משני הגמ' לענין איסור ת"ת, ומעתה מאי מקשה הגמ' והרי פו"ר וכו' דלמא אה"נ דמצווים בפו"ר משום דנאמרה ונשנית.

ועפ"ז מבואר דבכך נחלקו הסוגיות ביבמות וסנהדרין, דביבמות שפיר קאמר אליבא דר' יוחנן דמעיקרא נמי בני פו"ר נינהו דלר' יוחנן שפיר גם ב"נ מצווים בפו"ר דקאי לשיטתו דעכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה, ובהכרח דהא דלא חשיב לה בהדי ז' מצוות משום דנכלל בגזל או בעריות, וממילא דה"נ י"ל לגבי פו"ר דלכך לא חשיב לה כיון דהוי בכלל שפי"ד כדררשינן סמוכין דמי שאינו עוסק בפו"ר כשופך דמים, (וראה בברכות דף י' ע"א דר' יוחנן דריש סמוכין). אבל סוגיית הגמ' בסנהדרין ס"ל דלא דרשינן סמוכין ולא אמרינן דמי שאינו עוסק בפו"ר כשופך דמים וממילא דלא שייך לומר דפו"ר נכלל בהדי שפיכות דמים, לכך פשיטא ליה דעכו"ם אינו בכלל פו"ר מדלא חשיב לה בהדי ז' מצות, ועד"ז מבואר גם להשיטות דב"נ מצווה על פו"ר דס"ל דהלכתא כר' יוחנן ביבמות שם דפליג על הך דסנהדרין, ודו"ק ודפח"ח.

עוד נקדים מש"כ בכסף נבחר (פר' תבא), בשם כתבי מוה"ר יוסף דרשן בשם אביו שמצא כתוב דמצוות ביכורים ניתן לישראל לתקן חטא אדה"ר, והחיד"א בחומת אנך (פר' תבא) ביאר מאה"כ מראשית כל פרי האדמה, אף דביכורים הם משבעת המינים וא"כ היה לו לומר מפרי העץ, אלא דרמז הכתוב דהביכורים המה לכפר על חטא אדה"ר שבקלקולו כתיב ארורה האדמה וזה הרמז מפרי האדמה, עי"ש, (וכ"ה בספה"ק מאור ושמש ר"פ תבוא דמצות ביכורים הוא לתיקון חטא אדה"ר).

והנה בענין חטא אדה"ר כבר נלאו חכמי לב להבין דהיתכן שיציר כפיו של הקב"ה יכשל ויעבור על מצוה אחת שנצטווה עליה, וכתבו ספרי דרוש (עי' לקט יוסף) דאדה"ר אכל מעץ הדעת לאחר שבטלו ברוב, וס"ל דבכה"ג שנתבטל שריא ליה, ועפ"ז פירשו מ"ד במדרש (ב"ר יט, יב) עה"פ ויאמר האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל, א"ר אבא בר כהנא ואכלתי אין כתיב כאן אלא ואוכל, אכלתי ואוכל עוד, והוא פלאי וכי ח"ו הוסיף חטא על פשע, אלא דאדה"ר בא בהתנצלות

לדעת שניה (דספד"א מה"ת לחומרא) ממה שאמרו בראשון של חולין מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא, ומאי קושיא אפי' תימא דלא אזלינן בתר רובא הני שרו דכל ספק איסור מותר מה"ת, אלא מסתברא ספק תורה להחמיר מה"ת הוא ומש"ה אצטרכינן לרובא, ומ"מ יש לפרש זיל בתר רובא לעשותו היתר ודאי שהספק מ"מ אין הדבר ברור בו עכ"ל הוזהב, והן הן דברי האחרונים הנ"ל. היוצלמ"ז דאם ספד"א מה"ת לקולא בהכרח דרב הוי בגדר וודאי, משא"כ א"נ דספד"א מה"ת לחומרא ואיצטריך קרא לגופה דאזלינן בתר רוב, א"כ הו"ל רק הנהגה דהתורה אמרה דבספק שיש שם רוב ניזיל בת"ר.

ובגמ' סנהדרין (דף ס"ז ע"ב) יליף בן עזאי דמכשפה בסקילה, נאמר מכשפה לא תחיה ונאמר כל שוכב עם בהמה מות יומת, סמכו ענין לו מה שוכב עם בהמה בסקילה אף מכשף בסקילה, א"ל ר' יהודה וכי מפי שסמכו ענין לו נוציא לזה בסקילה (פרש"י ר' יהודה לא דריש סמוכין), אלא אוב וידעוני בכלל מכשפים היו ולמה יצאו להקיש עליהן ולומר לך מה אוב וידעוני בסקילה וכו', ופרכינן לר' יהודה ליהו אוב וידעוני שני כתובים הבאים כאחד וכל שני כתובים הבאים כא' אין מלמדין, א"ר זכריה עדיא אמרה קסבר ר' יהודה שנ"כ הבכ"א מלמדין. וכתבו בספרי דרוש דלפי"ז יוצא דאי לא דרשינן סמוכין בהכרח דשנ"כ הבכ"א מלמדין, אבל אי דרשינן סמוכין שנ"כ הבכ"א אין מלמדין.

נודע מש"כ הפר"ח (יור"ד סי' ק"י) דדין ספיד"א תליא בפלוגתא אם שנ"כ הבכ"א מלמדין, דהרשב"א ס"ל דאין ללמוד מספק ממזר דכל הספיקות שריין רחמנא, דהרי בממזר איכא תרי קהלי חד למישרי ממזר בשתוקי וחד למישרי שתוקי בישראל, א"כ הו"ל שנ"כ הבכ"א דאין מלמדין, אבל הרמב"ם ס"ל דשפיר ילפינן מספק ממזר דגם שנ"כ הבכ"א מלמדין.

ובכן יבואר מאמר המדרש, בשעה שאמר הקב"ה אם בגפו יבא בגפו יצא והבינו מלאכי השרת בפיה"כ כדביאר תרגום אונקלוס ופרש"י דבא לומר דאם בגופו נכנס בגופו יצא דיש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית כר' אליעזר בן יעקב, דהלכה כוותיה דמשנתו קב ונקי, והיינו

אשר לא אכל את פרי העץ בפני עצמה אלא אכלה לאחר שעירבה עם פירות אחרים ונתבטל ברוב. ובלקט יוסף שם ובפרדס יוסף (בפר' בראשית אות ע"ז בנדמ"ח עמוד ק"ז) כתבו דאמנם תינח אי מה"ת שרי לבטל איסור לכתחילה (עיין בב"י יור"ד סי' צ"ט פלוגתת הראשונים בזה) שפיר היה לו אמתלא שביטלו ברוב, אבל לשיטת הראב"ד (תמים דעים סי' רל"ט) דמה"ת אסור לבטל איסור לכתחילה הו"ל חטא בעצם הדבר שביטל את עצה"ד.

ובשו"ת בית יצחק (או"ח סי' ס' אות ה', וביור"ד ח"א סי' קל"א אות ג') כתב דפלוגתת הראשונים בהא דאין מבטלין איסור לכתחילה אם הוי דין תורה, תליא במה שהאריכו בגדר רוב אי הוי בגדר וודאי או בתורת ספק, דנודע מש"כ התוס' בב"מ (דף ו' ע"ב) בהא דתנן קפיץ אחד מן המנויין לתוכן כולן פטורין, והקשו התוס' (ד"ה קפיץ) תימא דליבטל ברובא וליחייבו כולהו במעשר, ובשיטמ"ק הביא מהרא"ש מפלוזי שתירץ דאפי' כשבטל ברוב לא נפיק מכלל ספק, ועשירי וודאי אמר רחמנא ולא ספק עי"ש, וכתבו האחרונים דהתוס' מייאנו בזה דס"ל דרוב הוי וודאי גמור וא"כ כשנתבטל ברוב הו"ל בכלל עשירי וודאי. לכך למאן דסבירא דרוב הוי וודאי וא"כ כאשר נתבטל האיסור ברוב הותר לגמרי, לדידיה מה"ת שרי לכתחילה לבטלה כיון דנעשה ודאי היתר, ורק מדרבנן החמירו לא לבטל איסור לכתחילה, אבל למאן דסבירא דרוב עדיין הוי ספק א"כ לא נעשה היתר גמור בוודאות לדידיה מה"ת אסור לכתחילה לבטלו דסוף סוף לא יהא היתר גמור רק ספק, עי"ש.

והנה נודע מה שהקשו המפו' על שיטת הרמב"ם דספד"א מה"ת לקולא א"כ למ"ל כל הני ילפותות (חולין דף י"א) לאשמעינן דאזלינן בתר רובא, תיפק"ל דבלא"ה כל ספק שריא מה"ת, ובשו"ת נחלת יוסף (סי' נ"ה אות י') תירץ די"ל דמאן דס"ל דספד"א מה"ת לקולא לדידיה הני לימודים אתיין להורות דסמכינן על הרוב אפי' לכתחילה וקמ"ל דרוב הוי וודאי גמור דאפי' היכא דאיכא לברורי סמכינן עלה עי"ש, (וכע"ז כתב במלה"ר מערכת ספיד"א אות כ"ה), וכבר מפורש הכי במאירי (חגיגה דף ד' ע"א) שהביא שם פלוגתת הראשונים בדין ספד"א מה"ת, ובתו"ד וז"ל, אלא שיש ראייה

מה שנא' אם בגפו יבא היינו בגופו נכנס בגופו יצא שאין יוצא בראשי אברים כרבנן, דאין לפרש כר' אליעזר בן יעקב בגפו מלשון פלג גופא, כיון דמעיקרא שני פרצופין נבראו, ולפי"ז צ"ל דמ"ש כי יקה איש אשה אינו משום דדרכו של איש לחזר אחר אבידתו, אלא מטעם שרק האיש מצווה על פו"ר ולא האשה, ודאיתנין עלה משום דדרשינן סמוכין ואתם פו"ר לוכבשוה.

מעתה דדרשינן סמוכין ה"נ דרשינן להא דכל מי שאינו עוסק בפו"ר כאילו שופך דמים שנא' שופך דם האדם וגו' וסמך ליה ואתם פו"ר, וא"כ לפי"ז ב"נ הוזהרו על הבהמה דודבק באשתו והיו לבשר אחד יצאו בהמה וחיה שאין נעשין לבשר אחד וכו', ומעתה תתעורר התמיהה א"כ למה בא אדה"ר על כל בהמה וחיה.

ושוב אמרו ואם תאמר בדין הוא דאין כל האמור נכון, ושפיר בא אדה"ר על הבהמה, כי אין ב"נ מוזהר על הבהמה, כי המונע עצמו מפו"ר אינו כשופך דמים דלא דרשינן סמוכין, א"כ לפי"ז דלא דרשינן סמוכין עכצ"ל דהא דמכשפה בסקילה ילפינן לה מאוב וידעוני דשני כתובים הבאים כא' מלמדוין, מעתה ילפינן מספק ממזר דספיד"א מה"ת לקולא, וצ"ל דהא דאיצטריך קרא דאזלינן בתר רוב להורות דסמכינן על הרוב אפי' לכתחילה משום דרוב הוא וודאי גמור, מעתה מותר מה"ת לבטל איסור ברוב, וא"כ לא חטא אדה"ר בכיטול אכילת עצה"ד, ועל כן המה ראו כן תמהו א"כ למה ציות להביא ביכורים שהרי כל טעמו משום תיקון חטא אדה"ר, ודו"ק.

דנקרא בגפו כי בלי אשה הוי פלג גופא, כי האשה נבראה מן הצלע דפרצוף אחד נברא, ולכן נאמר כי יקה איש אשה וגו' ולא כי תלקח אשה לאיש דדרכו של איש לחזר על אשה דבעל האבידה מחזר על אבידתו, וא"כ לא אמרינן דמ"ש כי יקה איש כי רק איש מצווה על פו"ר ולא האשה, כי גם אשה מצווה על פו"ר, דלא דרשינן למעט נשים מפו"ר משום דדרכו של איש לכבוש וכו', דלא דרשינן סמוכין והך דפו"ר אינו שייך לוכבשוה.

וכיון דלא דרשינן סמוכין א"כ מקרא אינו נדרש לפניו ולפני פניו, ולפי"ז מה שנא' ארבע מאות שנה לא קאי על מה שנא' 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' אלא על האמור לפניו 'ועבדום ועינו אותם', וא"כ הגזירה מעיקרא היתה עבדות ועינוי ד' מאות שנה, ומעתה כדין בא עמלק בטענה כיון דגם בני"י לא פרעו כל החוב, ממילא גם לאבי אביו עשיו מגיע חלק בירושת הארץ. מעתה נתעוררו מלאכי השרת לשאול דכיון דעמלק טען כדין א"כ למה ציות למחות את זכר עמלק, דהרי שפיר בא בטענה דהואיל ולא נשלם הזמן ראוי גם הוא לקבל את חלקו של עשיו אבי אביו בנחלת הארץ.

ועל זה הוסיפו לומר ואם תאמר בדין הוא רצ"ל דכדין הוא למחות זכר עמלק, כי לא צדק בטענתו, דשפיר השלימו בני ישראל הגלות שיהיו גרים בארץ לא להם ד' מאות שנה, וחלק בזמן הגירות היה גם ועבדום ועינו אותם, דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו, והיינו כיון דדרשינן סמוכין, דאין להוכיח מאם בגפו דאשה מצווה בפו"ר והיינו משום דלא דרשינן סמוכין כאמור, דזה אינו, אלא

תוכן התורה שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

ויבואר על פי מש"כ רביה"ק הישמח משה זי"ע בפרשתן בשם ספר חן טוב שהיה מחכמי צפת מצאצאי גולי ספרד, בטעם אמרו 'אשר תשים לפניהם', ודרשו חז"ל (גיטין דף פ"ח ע"ב) ולא לפני הדיוטות ועובדי כוכבים ומזלות, ואפילו דנין כדין תורה. לפי שעומק הדין אינו מושג אלא בהיות ה' עם השופט ומלמדו להועיל לכוון דין כהלכה, וכדכתיב (שופטים ב, יח) והיה ה' עם השופט, ואם אין הקב"ה

בתוה"ק בפרשתן (שמות כא, א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. ולעיל בסוף פר' יתרו (שם כ, כג) ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו, וצריך ביאור הסמיכות והשייכות אהרדי.

וברש"י למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח. וצ"ב מה העניין בכך שתהיה הסנהדרין במקום המקדש דמה שייכות זה לזה.

יורדים ממקום גבוה למקום נמוך אף דברי תורה כן, ואין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה (תענית דף ז' ע"א). ועבודת התפילה נקראת בלשון 'לב', וכמו שדרשו חז"ל (שם דף ב' ע"א) בפסוק (דברים יא, יג) ולעבדו בכל לבבכם, איזהו עבודה שבלב הוי אומר זו תפילה. וזהו שפכי כמים רצ"ל כפי ערך לימוד ועסק התורה, כן יוכל להיות לבך נוכח פני ה', כי כפי ערך ה'מים' היינו עסק התורה, כן יזכה האדם ויהיה 'לבך נוכח פני ה'', ויזכה לשפוך שיח נפשו מתוך כוונה טהורה לפני הקב"ה. וכמו"כ על מנת שיזכה האדם ל'מים' היינו תורה, צריך לכך את לבך הרבה תפילות ותחנונים בבכיות ודמעות שלישי, שיזכה לבוא למעלה נוכח פני ה' ולהשראת השכינה, ועל ידי כן יזכה לכוון לאמיתה של תורה.

וזהו גם הרמז של סמיכות המשפטים אצל המזבח, כי עבודה רומז על תפילה שצריך הרבה תפילות ותחנונים בכדי שיזכה ללמוד המשפטים, ולכוון בהם לאמיתה של תורה מתוך סייעתא דשמיא.

*

ועוד יל"פ הרמז בזה, דהנה איתא בספה"ק דמה שלפעמים אין האדם הלומד מצליח ועושה חיל בלימודו הוא כיון שאין סדר למשנה, דהיינו שהוא לומד את לימודיו שלא עפ"י סדר קבוע, אלא זעיר שם זעיר שם ומדלג מהכא להתם, וכן אמרו חז"ל (תענית דף ח' ע"א) אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כברול בשביל משנתו שאינו סדורה עליו, כיון שהדילוג וחוסר הסדר מונעים ממנו הבנה בהירה וברורה בתורה"ק.

וכדברים האלה לימדונו רבוה"ק ואבוה"ק בעניין סדר התפילה, שכן היה המנהג אצלנו, שכל הקהל מתחילים להתפלל יחד עם השליח ציבור כבר מ'אדון עולם' וברכות השחר (ראה בשפע חיים מכתבי תורה, מהדור"ב, ח"ב מכתב קצ"ו; שפע חיים דרשות חורש"י תשל"ט, פר' חוקת-בלק), כאשר בכל פיסקא מפסיקים הקהל וממתינים שהש"ץ יסיים בקול, ורק אחר כך ממשיכים יחדיו להתפלל. כך הוא סדר התפילה אצלנו, שהש"ץ אומר ברכות השחר בקול והקהל עונים אחריו אמון, אחר כך אומר כל אחד לעצמו ברכות השחר, ומה טוב אם יהודי משתדל לשמוע ברכות השחר מעוד יהודי ולענות אחריו אמון.

כי כשמעיינים בסידור הארז"ל רואים שכל סדר התפילה מיוסד לפי סדר העולמות, עשיה, יצירה,

בעת המשפט, יכשל בדין ולא ידע בין ימין לשמאל, לכן כתיב (תהלים קמו, יט-כ) מגיד דבריו ליעקב וגו', לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום, כי אין השכינה שורה על אומות העולם כידוע (ברכות דף ז' ע"ב), עיין שם בחן טוב.

וזהו הכתוב (שמואל-א יח, יד) וה' עמו, היינו שהלכה כמותו (סנהדרין דף צ"ג ע"ב) שמזה מוכח ששכינתו ית' עמו, וכבר אמרו ביבמות (דף מ"ב ע"א) להיות לך לאלקים לזרעך אחריו (בראשית יז, ז), אין השכינה שורה אלא על משפחה המיוחסת בישראל, ואם כן ממה שדוד נתכוון להלכה, ועל כרחך שהשכינה היתה שורה עמו, מוכח שהוא כשר לבא בקהל וממיוחסין שבישראל הוא, לא כמו שעלה על דעתו של דואג כדאיתא ביבמות (דף ע"ו ע"ב) עיין שם, אתוד"ק בישמח משה שם.

הרי לנו מדברים אלה שכדי לזכות לפסוק הדין שיהיה מכוון לאמיתה של תורה, צריך שיהיה עליו השראת השכינה. ועפ"י יבואר בפשטות עניין סנהדרין אצל המזבח, ששם מקום שכינה ירדה כד"א (שמות כ, כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך, ועל ידי השראת השכינה יזכה האדם לסייעתא דשמיא לפסוק כראוי לאמיתה של תורה, ולכן 'ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו' שזה גורם לסילוק שכינה, ואז כשהשכינה שרויה שם ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם יכול אתה לשפוט את ישראל שיהיה הדין אליבא דאמת, ולכן מקום הסנהדרין אצל המזבח.

והדברים אמורים הן בדיינים היושבים לפסוק על פי תורה והן בכל מי שיושב ועוסק בתורה הק', שבכדי לעמוד על אמיתה של תורה ולכוון אליבא דאמת צריך שיהיה ראוי להשראת השכינה, והוא מה שאמרו חז"ל לאוקמי גירסא סייעתא מן שמיא היא (מגילה דף ו' ע"ב).

ואכן כדי שיזכה האדם לחלק בתורה ולהשגה בתורה, הרבה צריך הוא לשפוך שיח תפילה ותחנונים לפני המקום ב"ה, שיזכה להשראת השכינה, כי רק על ידי כן יזכה לכוון לאמיתה של תורה, דלאוקמי גירסא סייעתא מן שמיא. וזה עתה אמרתי לפרש עפ"י הפסוק (איכה ב, יט) שפכי כמים לבך נוכח פני ה', דהנה אמרו חז"ל (ב"ק דף י"ז ע"א) אין מים אלא תורה, וכמו שנא' (ישע' נה, א) הוי כל צמא לכו למים, ונמשלה התורה למים, מה מים

*

עוד יבואר עפ"י הנודע מש"כ בספה"ק ישמח משה (פר' צו) בפסוק (ויקרא ז, יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פיגול יהיה וגו', ותו"ד שם דלכא' יש להפליא למה תצא זאת מלפני הכהנים עובדי ה' לשחוט את הזבח על מנת לאכלו ביום השלישי דייקא, דאטו ברשיעי עסקינן או מומר להכעיס ח"ו, הלא מסתמא הכהנים המה יראי ה', ואין בודקין מן המזבח ולמעלה.

וביותר קשה, היאך יתכן כלל שיהיה מציאות דבר של פיגול בבית ה', הרי הכהנים הקדושים משרתי ה' יראים ושלמים היו, ולא נכנסו לעבוד ולשרת בעבודת הק' בבית ה' רק מי שהיה תמים במעשיו ירא וחרד לדבר ה', וכל עבודתם היתה לגבוה באימה ביראה ובמורא גדול, והיאך יתכן במציאות שיעלה על לב הכהנים מחשבת פיגול לחשב לאכלו במזיד ולהכעיס חוץ לזמנו או למקומו, הלא בבית המקדש היתה השראת השכינה ומורא שכינה גדול עד מאוד, וכדאיתא בתוס' (כ"ב דף כ"א ע"א ד"ה כי מציון; קידושין דף כ"ג ע"א ד"ה אלא) שעל ידי עבודת הכהנים היו באים הכל לידי יראת שמים, וילפינן ליה מדכתיב (דברים יד, כג) למען תלמד ליראה, ולזה אמר הנביא (ישעי' ב, ג) כי מציון תצא תורה יעו"ש. וא"כ התמיהה בוקעת ועולה היאך יתכן שיבואו הכהנים לפגל בעבודתם.

וביאר בקדשו, עפ"י הנודע מקדמונים בטעם הבאת הקרבן לכפרת חטאו דכבר נשאלה שאלה (יומא דף כ"ב ע"ב) אם אדם חטא בהמה מה חטאה. אלא דעיקר הקרבת הקרבן הוא, שעל ידי זה יתעורר האדם לחשוב עם נפשו ולשוב בתשובה, ויתבונן וידע שכיון שחטא היה הוא באמת צריך להישחט, ובראייתו את שחיטת הבהמה יהיה נבהל לבו בקרבו כי כך היה צריך להיעשות לו ועל ידי זה יתחרט וישוב בתשובה שלימה.

ובושה וכלימה יאחזו פניו בבואו להתוודות בכל לב ונפש ולבקש מהשוי"ת כפרה גמורה, כי בוודאי אילו היה שלם בדרכיו ותמים במעשיו הרי לא יאונה לצדיק כל און, וכל מה שבא לידי חטא הוא בגין שהרועתי מעשי ולכן קפחתי השמירה דלעילא שהיה עליו עד שבא לכלל מרד וחטא כנגד רבונו, וכשיתוודה כן בכל נימי נפשו, או אז יהיה הקרבן

בריאה, אצילות, כדי לעלות מעולם אחד אל העולם שלמעלה ממנו. וגם מי שלא הגיע למדרגה זו לשוטט בעולמות העליונים בשעת התפילה ולעלות ממש מעולם אחד למשנהו, אבל על כל פנים צריך לדעת שהסדר מוכרח להישמר. באותה מידה שאין אדם יכול לעלות בבת אחת לגג בנין גבוה, אלא מוכרח תחילה לעלות קומה אחר קומה, כך לא יתכן להתחיל את התפילה מיד באמירת 'הודו' אלא מוכרחים להקדים תחילה לומר את כל הסדר שנתקן לפי סדר העולמות. וכפי שכתב לי מרן אאדמו"ר זי"ע מכתב בילדותי שאתפלל עם השליח ציבור כל התפילה מרישא לסיפא, ולא כאותם האנשים שנכנסים באמצע, כי יש סדר לתפילה להתפלל הכל בציבור מרישא לסיפא.

ועפ"ז יתבאר עניין הסמיכות של הפרשיות, וכנ"ל דהמזבח מרמוז על עבודה ובכלל זה עבודה שבלב זו תפילה (תענית דף ב' ע"א), וכמאמרם ז"ל (ברכות דף כ"ו ע"ב) תפילות כנגד תמידים תקנום, ובעניין זה כבר כתב רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בספרו הק' דרך פיקודיך על מצוות ל"ת של לא תעלה במעלות על מזבחי (מצוה מא אות ו), וזל"ק, ויש לרמוז במצוה הלזו שלא יתפלל תפילתו רק כסדר שתיקנו אנשי כנסת הגדולה, דהיינו מקודם קריאת הקרבנות וקטורת לתקן עולם העשיה הקרובה אל האדם, ואחר זה יעלה ליצירה באמירת פסוקי דזמרה, ואח"כ לבריאה בקריאת שמע וברכותיה, ומשם לאצילות הקודש בתפלת שמנה עשרה סחורה ואתננה קדש לה', משא"כ כשלא יהלך מעט מעט ויתנהל לאטו ויבא בפתאום אל הקדש פנימה, הנה בזה נתגלה ערותו וחרפתו איך הוא קשור בעולם המוגשם ויבא בפתאום לדפוק על פתחו של מלך בלבוש שק, משא"כ כשמתקן את עצמו בפרוודרין בכל פעם יותר עד שיכנס לטרקלין בלבוש מלכות.

ואלה מוסיף ונלמד מן הראשונים, וכמעשהו בתפילה שצריך שיהא בסדר הראוי, כך מעשהו בתורה המשפטים אשר תשים לפניהם, שיהיה בסדר קבוע ולא ידלג ממקום למקום, אלא יקבע סדר לעצמו כפי מה שהוא יכול ויתמיד בה עד שיהיה כשולחן הערוך ומוכן לפני האדם כדאיתא ברש"י כאן, ואז תזכה לגדול ולהיות מורה הוראה בישראל ולהיות מסנהדרין יושבי על מדין היושבים אצל המזבח שלמדו ממזבח וקבעו בעצמם סדר למשנתם.

לרעווא קמי קוב"ה ויקבלו לריח ניהוח ונרצה לו לכפר על כל עוונותיו.

אולם אם לא יעשה חשבון נפשו אזי הקרבן אינו כלום והירצה ה' באלפי אילים (מיכה ג, ז), והנה כי כן קרבן כזה אינו עולה לרצון, וממילא אין להכהנים לאכלו, כי הכהנים אוכלים בזמן שהבעלים מתכפרים ולא בזמן שאין הבעלים מתכפרים בו (פסחים דף נ"ט ע"ב). וכל אדם שבא להקריב קרבן עליו לעשות חשבון נפשו, והבאת הקרבן תחשב לו כדת רק כאשר יפשפש היטב במעשיו ויטיב דרכיו ויתקן אורחותיו, שאז אז יתקבל הקרבן לרצון לפני השי"ת לריח ניהוח.

אמנם זה דבר התלוי במחשבת הבעלים המקריבים, ואיך יודע להכהן המקריב אותו אם הבעלים חשבו לנפשם כנ"ל, ואם עשו תשובה להכשיר הקרבן אם לאו. וכתב שם הישמח משה זי"ע דליבו אומר לו וברור בעיניו, כי זה היה סיבה מאת ה' החוקר לב ובוחן כליות, שבאם הבעלים לא שמו אל לבם ככל הנ"ל ולא שבו בתשובה כראוי, אז בעל כרחו של הכהן נזרקה במחשבתו בעת הקרבה לחשב לאכול הקרבן ביום השלישי, לגלות דהקרבן פסול ואינו ראוי להקרבה והכהנים לא יאכלוהו.

זה שאמר ואם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי, כפירוש רש"י שמחשב לאכלו ביום השלישי לא ירצה, ושלא תקשה איך יצויר מחשבה פגולה כזו בכהני ה', על זה אמר המקריב אותו, רצ"ל הבעלים - וכדברי ראב"י דהבעלים מפגלין בעבודה כי המה המקריבים - לא יחשב לו, כלומר לא עשה חשבון נפשו כראוי, לכך פיגול יהיה כי מה' היתה נסיבה לשום זה במחשבת הכהנים, למען לא יאכלוהו ולמזבח לא יעלה כאמור, והבן, עכתוד"ק הישמח משה זי"ע.

כן הדבר גם בעבודת התפילה, כי מי שאין תפילתו רצויה ע"כ לא יוכל לכוין ליבו בתפילתו, וכדאיתא מהרה"ק רי"א מקאמרנא זי"ע (ראה ספר אוצר החיים, פר' נשא, מצוה שסג-שסד; ועיי'ן זוהר חי, פרשת לך, דף רמ"ח ע"ב ד"ה זוהר; פרשת ויקרא, דף י"ב ע"א ד"ה עלה; נתיב מצוותיך, נתיב התורה, שביל א, אות יד) שסימן למניעת בקבלת התפילה כאשר באים אליו מחשבות זרות, כי באם היה ראוי שיתקבלו תפילותיו לא היו טורדים אותו מחשבותיו, אך מכיון שאין נותנים לו להתפלל כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' (שמו"א כו, יט) אזי המזיקים וכוחות הטומאה מסיטים את

כוונתו במחשבות זרות לכל יתעלו תפילותיו לראש אלקי צבקות (ראה צוואת הריב"ש, דף י' ע"א; ליקוטי אמרים להמגיד ממעזריטש זי"ע, סי' צה; וראה עוד מאור ושמש, הפטרה לשבת שובה).

וחרפה ובושה כשרואים הרבה שכל ההבלים נכנסים לראשו דייקא בעת התפילה ואין יכולים לכוון כדבעי ולא רק כוונות אלא אפי' פירושי המילות.

והעצה היעוצה כדי להיות ראוי לגשת אל הקודש בעבודת התפילה שתהיה שגורה בפיו ובכוונתו הוא ע"י שעוסק בתורה קודם התפילה כידוע מספה"ק ותלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, שבוה מכרית את הקליפות העומדים עליו לבלבלו ולמנעו מתפילתו, ואז יהיה מוחו וליבו שמורים מלעבור בתוכם מחשבות זרות ותעלה תפילתו לרצון לפני אדון כל.

זהו שרמז הכתוב ולא תעלה במעלות על מזבחי רצ"ל שלא יגרום למעול בקרבנו ע"י שמתגאה ואינו משפיל עצמו בהבאת קרבנו לשוב בתשובה שלימה, ואז הוא גורם ש'פיגול הוא לא ירצה, והוא בא אל שולחן רבו ריקם, ואין לך חרפה גדולה מזו, וכמו כן בעבודת התפילה שלא יבוא פתאום להתפלל להתעלות במעלות העבודה, כי אם אינו ראוי לבוא לפני המלך יטרפו תפילתו בפניו, ולכן ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, היינו שתקדים המשפטים היינו עסק התורה לפני עבודת התפילה, וע"ד שכתב הטו"ז (סי' תקפה, סק"ז) ברמז הכתוב (תהלים צח, ו) הריעו לפני המלך ה', והוא מלשון קדימה עיי"ש.

ועל כן יסדו הני קדושי עליון אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע ותלמידיו הק' והדריכו את צאן מרעיתם להקדים וללמוד לפני התפילה גמ' ותוס', ולהגות בעסק התורה הק' כמה שעות לפני שיעמוד האדם לשפוך שיחו לפני הקב"ה, כי חיוב גדול יש בכך כדי שבזכותה תעלה התפילה לפני יושב מרום. ולזה כיון שאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' מורה על עסק התורה, הסמיך תחילה ענין לו מעמוד העבודה, לפרש ולומר כי בהכרח מרם יגש להתפלל ולעבוד עבודה, מוכרח הוא להכין עצמו תחילה על ידי משפטי ודיני התורה שיעסוק וילמד בהם.

יעזור השי"ת ויטהר לבבנו לעבדו באמת, ויקבל תפילותינו לרצון, ויתן חלקנו בתורתו על ידי שישרה שכינתו עלינו. וגם בעניין זה כתב שם רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בדרך פיקודיך (אות ח, לענין גאווה), וגם

במעלות על מזבחי וגו' שלא יתגאה האדם בעצמו, או אז ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם ויזכה להיות ניצב בעדת א"ל ולהשיג דברי תורה על אמיתתם, ולכן תשים סנהדרין אצל המזבח שיהיו ענווים ושפלים וכדילפינן מלא תעלה במעלות על מזבחי, ואז יזכו לתורת ה' ולהתעלות מעלה מעלה במעלות התורה ויראת שמים ועבודתו ית"ש ולעבדו בלבב שלם, אמן.

בוה יתבאר הסמיכות היטב, דהנה אמרו חז"ל (פסחים דף ס"ו ע"ב) כל המתגאה אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, ומה נוראים הדברים שבגמ' למדים זאת מהלל הזקן, ואף שאין לנו כל השגה בוה, אכן עכ"פ למדנו גנות הגאווה, ויען כי כל המתגאה כאילו דוחק רגלי שכינה (סוטה דף ד' ע"ב), וכשאיין השכינה שם שוב ימנע ממנו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא כנ"ל, ורק כאשר לא תעלה

יום שב"ק

מפעיה"ק], שביעי - החתן ישראל דוב נ"י בן הרה"ח ר' ברוך הרשקוביץ מפעיה"ק (ב"ר משה מלונדון), החתן שמעון נ"י בן הרה"ח ר' דוד קופמן מפעיה"ק, הרה"ח ר' פרץ רוטנברג מפעיה"ק, הרה"ח ר' משה הרשקוביץ מלונדון, הרה"ח ר' אהרן ישעי' שפיצר מיוניאן סיטי, הבחור הבר מצוה דוד יואל נ"י בן הרה"ח ר' רפאל בלוך מפעיה"ק, אחרון - הרה"ג רבי מאיר נתן נטע שליט"א נכד כ"ק מרן שליט"א, מפטיר - החתן מורנו אברהם ישראל נ"י בן הרב מענדל ארנברג מפעיה"ק, הגבה בס"ת א' - הרה"ח ר' אליקים אפרים רייך מב"ב, גלילה - הרה"ח ר' גרשון הרשקוביץ מפעיה"ק, הגבה בס"ת הב' - הרב מענדל ארנברג מפעיה"ק, גלילה - הרב יוסף נוסבוים מב"ב. ולא אמרו 'יקום פורקן' (מחמת ר"ח).

פסוקד"ז התפלל לפני העמוד - המחותן הרה"ג רבי אפרים אהרן למברגר שליט"א, שחרית - הרה"ג ר' אברהם חיים פרנקל שליט"א מנהל רוחני דשיבה"ק לצעירים שפע חיים באלעד. תפילת הלל התפלל כ"ק מרן שליט"א לפני העמוד.

בנשיאת הס"ת הב' התכבד - הרב בנש"ק אהרן פולק מירושלים (בן אב"ד קאלבסוב זצ"ל), בעליות התכבדו, כהן - הרה"ג רבי מרדכי לוינשטיין שליט"א דומו"צ קרית צאנז, לוי - הרב משה אהרן לנדא מב"ב, שלישי - המחותן הרה"ג רבי אפרים אהרן למברגר שליט"א, רביעי - הרה"ג ר' אשר אנשיל ויזניצר שליט"א מראשי ישיבת ויזניץ ברכפלד, חמישי - הרה"צ רבי אהרן מסרנו שליט"א ממאנסי, שישי - מרן שליט"א [אחר העליה נערך מי שברך וקריאת השם לרגל הולדת הבנות להר"ר יעקב משה ליפשיץ מפעיה"ק (בה"ר נפתלי מבית שמש, וח"ר אורי שרגא רוזנברג

תפילת מוסף התפלל כ"ק מרן שליט"א לפני העמוד לרגל יומא דהילולא דרביה"ק מגארליץ זי"ע.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

הוא להתפלל עליו ביום שב"ק והוא תכלית הרפואה. וזהו פירוש רק שבת"ו יתן כאשר יתפלל עליו ביום השבת, אז רפא ירפא.

א"י, רק שבתו יתן ורפא ירפא, עפ"י מ"ש בפי' המשנה במסכת שבת (פרק יד, משנה ג) כל האוכלין אוכל אדם לרפואה בשבת, פי' מכל המאכלים שהאדם אוכל בשבת יכול להשיג רפואה, כי שורש הרפואה נעשה בשב"ק ע"י יחודי העולמות העליונים בכוונת האכילה, כידוע ליודעי חן, ולכן 'שבת הוא מלועוק ורפואה קרובה לבוא' (שבת דף י"ב ע"ב). וזה גם כן הרמז רק שבת"ו יתן ע"י קדושת אכילת השבת ורפא ירפא, עכלה"ק.

ויתכן להוסיף עפ"י ד הטו"ז (ריש סי' רמ"ב) ע"ד הגמ' הנ"ל כל השומר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, דלכאו' איכא למידק, אי לא

בתוה"ק בפרשתן (שמות כא, יט) רב שבתו יתן ורפא ירפא. כבר דרשו חז"ל לבאר כפל הלשון 'ורפא ירפא'.

והתוה"ק ארוכה מארץ מדה וכפטיש יפוצץ סלע, ויתכן לפרש עפ"י ד התפארת שלמה בפסוק זה, וזל"ק, רק שבתו יתן ורפא ירפא, הנראה לרמז גודל מעלת יום השבת קודש אשר הוא צנור כל השפעות וטובות הכלולים בגוף ובנפש, והוא מרפא לכל הענינים כמו"ש (שבת דף קי"ח ע"ב) שומר שבת מחללו אפילו עובד עבודה זרה מחול לו, וז"ש (שמות כא, ב) ובשביעי"ת יצא לחפשי חנם, בשביעית רמז בו אותיות שב"ת. ולזה ג"כ הענין בחובל בחבירו צריך ליתן לו ה' דברים ואחד מהם שב"ת אותיות שבת, רמז בוה בחובל בחבירו הוא ג"כ בב' ענינים, הא' כפשוטו שחבל בגופו, גם רמז בעניני הנפש בחבל בחבירו בפגם הנפש, ועל כל ענינים האלה העיקר

אהב"ה בכ"ל נפ"ש, אהב"ה בכ"ל מא"ד, וכן שב"ת אותיות תש"ב (ראה בעש"ט עה"ת, פר' יתרו, אות י"א), ומרמו על תשובה מאהבה, יעו"ש, לכן על ידי שמירת ש"ק כראוי יכול האדם להתעלות לדביקות ולבא לתשובה מאהבה. ומעתה השב בתשובה בשבת קודש מתעלה לבא לידי תשובה מאהבה אשר זדונות נעשים לו כזכויות.

וכבר אמרתי לבאר בזה דברי הטו"ז הנ"ל, דיען כי התשובה הנעשית בשבת היא במעלה העליונה עד שמתעלה לבחי' תשובה מאהבה, אשר על ידה נהפך הזדונות להיותם זכויות, וכלשון קדשו של החתם סופר (דרשה לש"ש תקע"א, דף י"ט ע"א) על השב בתשובה מאהבה שכל זית נבילה שאכל הו"ל כאילו אכל קרבן פסח בירושלים וכדו', יעו"ש. כי החטא נהפך בעצמו למצוה, ועל כן ממילא שוב אין צריך למרק החטא ונפטר מן היסורים.

נקדים עוד מש"כ רביה"ק הישמח משה זי"ע (פר' האזינו, ד"ה והנה מורי) במאה"כ הנ"ל ארפא משובתם, דהכוונה דנתרפא החטא עצמו דהיינו שמתהפך העון לזכות והחטא נהפך למצוה, ובכך מתרפא עצם העון, עי"ש מש"כ בזה לדרכו,

וז"ש הכתוב לרמוז רק שבת"ו יתן קאי על שב"ק כנ"ל, כי כאשר ישוב האדם בצירוף שמירת שבת כראוי, אז ורפא ירפא רצ"ל שאז השי"ת ירפא עוונותיו להפכם לגמרי לעשות מהם זכויות, וכאמור, והבן.

עשה תשובה שבת מאי מהני, ואי עשה תשובה שבת למה לי. וכתב דבוודאי מיירי בכה"ג שעשה תשובה אלא דמכל מקום תשובה לא מהני שיהא מוחלין לו לגמרי כי עדיין זקוק למרק עונו ע"י יסורים או מיתה, ואמנם זכות שמירת שבת מהני דעל ידה נמחל לו לגמרי על כל עוונותיו, יעו"ש.

והנה מיסודות האמונה כי גם האדם המוכה אשר נפל למשכב, לא לחנם עלתה לו כך, אלא נגזר עליו יסורים לאשר חטא על נפשו, והעצה לרפאותו למלט נפשו מן היסורים על תשובה ושב ורפא לו, אלא דבתשובה גרידא עדיין לא סגי לפטור עצמו לגמרי מן היסורים, על זה אמר"כ רק שבתו יתן דעל ידי דישמור שבת כהלכתו או אז ורפא ירפא שיתרפא לגמרי ולא יצטרך כלל ליסורים, והבן.

וביותר י"ל ע"פ מה דאחו"ל דתשובה נקרא 'רפואה' (יומא דף פ"ו ע"א), וכדכתיב (הושע יד, ה) ארפא משובתם. ומעתה יבואר היטב רמז הפסוק רק שבת"ו יתן קאי על שב"ק כנ"ל מהתפארת שלמה, ובצירוף לכך ורפא היינו שיעשה תשובה על חטאיו דתשובה איקרי רפואה כנ"ל, ואז ירפא יזכה גם לרפואת הגוף שלא יצטרך ליסורים ממרקים.

ויתכן עוד ברמז הכתוב, דהנה קי"ל (יומא שם) דבתשובה מאהבה זדונות נעשין לזכויות, ונודע מ"ד בספה"ק דשבת קודש הוא בחי' אהבה, עיין בבני יששכר (מאמרי השבתות, מאמר א, אות ט) בשם הרה"ק מזידיטשוב זי"ע שב"ת בגימטריא אהב"ה בכ"ל ל"ב,

שב"ק בצל הקודש לקבל 'פלאמען' מידי הקודש. בזמירות בשוה"ט התכבדו, ברוך א"ל עליון - הרב נפתלי ליפשיץ מבית שמש, דרור יקרא - הרה"ח ר' נחמן וינברגר גבאי בית מדרשנו בשכונת האתרוג בביתר עילית, שבת היום - הרה"ח ר' ישעי' רוטנברג מפעיה"ק.

לפני אמירת התורה זימרו ניגון ההתעוררות 'רחמים רבים' מהרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זי"ע. אחר התורה זמרו 'שושנת יעקב' כנהוג.

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הרה"ג ר' יצחק בינדר שליט"א ר"מ בישיבה"ק לצעירים שפע חיים באלעד, לוי - הר"ר אברהם צבי בלומברג מב"ב, שלישי - הרה"ח ר' יצחק אייזנבך מירושלים, הגבה-הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, גלילה - הרב משה נתן נטע למברגר מירושלים (בן המחותן הגריא"א שליט"א).

בעידן רעוא דרעוין עברו עשרות תלמידי ישיבה"ק לצעירים שפע חיים באלעד ששהו יחדיו על

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

מה בעי רש"י לבאר בזה, והלא כל התורה כולה כללותיה ופרטותיה, ואף מה שתלמיד וותיק עתיד לחדש הכל ניתנה בסיני (ירושלמי פאה פ"ה, ה"ו), ומה משמיענו בזה דפרשה זו נאמרה בסיני, והרי הדבר

בתוה"ק בפרשתן (שמות כא, א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, וברש"י, כל מקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים ואלה מוסף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלה מסיני. לכאו' צריך להבין

פשוט ואין צריך לומר.

עוד ברש"י, למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל מזבח, וצ"ב הרמז בזה.

לעיל בסוף פר' יתרו (שמות כ, כג) ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערוותך עליו, וסמך ליה ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וגו', וראוי להבין המשך וסמיכות הפרשיות מה שסמך פרשת דינין ומזבח.

במדרש (שמו"ר ל, יב) הסמך לכאן הפסוק (תהלים קמו, יט) מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל וגו', וצ"ב מה מלמדנו, והלא זה נאמר בפירוש 'אשר תשים לפניהם' ודרשו חז"ל (גיטין דף פ"ח ע"ב) ולא לפני עכו"ם.

להלן בפרשתן (שמות כד, ז) ויאמרו כלא שר דבר ה' נעשה ונשמע, וראוי לבאר מפני מה ברישא (יתרו יט, ח) אמרו רק 'כל אשר דיבר ה' נעשה', וכאן הוסיפו לומר גם 'ונשמע'. עוד יש להבין אמאי הקדימו נעשה לנשמע, וכאשר כבר אמר האי מינא לרבא עמא פוזיא דקדמתו פומייכו לאודנייכו (שבת דף פ"ח ע"א).

במסורה הביא ג"פ ונשמע, חדא הכא בפרשתן, ואידך (שמות כח, לה) ונשמע קולו בבואו אל הקודש, ואידך (אסתר א, כ) ונשמע פתגם המלך, וצ"ב מה מלמדנו.

- הכון לקראת אלוקיך ישראל -

כל אלה באחת יבוארו, ובהקדם ממילי דאבות מה שדרש כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע (שפע חיים רעד"ר ח"ד, פר' תשא, מאמר ג, אות ד) ובתו"ד ביאר דברי חז"ל (ב"מ דף פ"ה ע"ב; נדרים דף פ"א ע"א) אמר ר' יהודה אמר רב מי האיש החכם ויבן את זאת וגו' על מה אבדה הארץ (ירמי' ט, יא), דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פרשהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו, דכתיב (שם פסוק יב) ויאמר ה' על עזבם את תורתני אשר נתתי לפניהם ולא הלכו בה, א"ר יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה. ונודע קו' העולם דלכאו' דברי הגמ' פלאיים הם עד מאוד, וכי לא ידעו החכמים והנביאים מעשיהם הרעים של בני ישראל עד ששאלו 'על מה אבדה הארץ', והלא הנביא מפרט בדבריו דברי התוכחה לישראל על מעשיהם שעשו וכגון 'הודע את ירושלים ואת תועבותיה'

(יחזקאל טו, א) ועוד שאר עבירות. ואף בתי' של ר' יהודה אמר רב מתגברת הקו', דוכי מפני שלא ברכו בתורה תחילה בא להם עונש גדול כ"כ, והלא אף אי נימא כדברי רוב הראשונים (ראה ברכות דף כ"א ע"א; וראה ספר המצוות להרמב"ן סוף חלק העשין, כמ"ע שהשמיט הרמב"ם, מצוה טו) דברכות התורה הוא מן התורה, מכל מקום וכי בשביל ביטול מצות עשה אשר שלא בעידן דריתחא לא ענשינן עליה (מנחות דף מ"א ע"א), היאך יתכן שבשבילה תאבד הארץ.

וביאר מרן אאדמו"ר זי"ע ותוד"ק, דהנה כלל גדול בתורה המקובל בידינו מפי ספרים ומפי סופרים שכל דבר שבקדושה בעי הכנה דרבה לקראתו, וכדמצינו בחז"ל (ביצה דף ב' ע"ב) שדרשו בפסוק (שמות טו, ה) והיה ביום השישי והכינו את אשר יבואו, אודות ענין ההכנה וברש"י שם (ד"ה והכינו) ואחשבה רחמנא לסעודת שבת שיזמיננה מבעוד יום.

והנה איתא בספה"ק שלפני חטא אדם הראשון ברא ה' אלוקים את העולם כולו 'וירא אלוקים את אשר עשה והנה טוב מאוד' (בראשית א, לא) ויאמר אלוקים יהי אור ונתמלא כל העולם אור עליון אור הקדושה ואור השכינה, ובאופן זה נברא האדם ישר שיהיה מוכן כל פעם לקיים ציווי השי"ת מחייה החיים, ושיהיה לו כל הכלים הראויים לקבל כל ההשפעות הקדושות היוורדות ונפעלות על ידי עשיית וקיום כל דבר שבקדושה, ובכח זה גופא יוכל לקבל על עצמו עול מלכות שמים ועול תורה ומצוות כדבעי, לעבוד את קונו בתכלית השלימות, כאשר זהו תכלית כל הבריאה כולה להמליך עלינו את הבורא ב"ה ולעבדו בכל לב ובכל נפש.

עד שבא הנחש הקדמוני 'והנחש היה ערום' (בראשית ג, א) והוא עמד ופיתה את אדם וחווה אשתו לאכול מעץ הדעת, ועל ידי אכילתם ירדה זוהמא לעולם, וכל זמן שלא יתוקן חטא אדם הראשון לא נוכל לעבוד את ה' כאשר עם לבבינו, כאשר הטומאה מתגברת עלינו להדיחנו תמיד, ועל כן התפקיד המוטל על האדם הוא לתקן החטא - ואף שאלו עניינים גבוהים למעלה מהשגותינו ואין לנו השגה בזה כלל וכלל, אכן כל דברינו הם עפ"י פשטותם של דברים המבוארים בספה"ק.

- בזעת אפך תאכל לחמה של תורה ומצוות -

והנה נודע מה שהגיד בקדשו הדברי חיים זי"ע

אלוקים לי טוב', וזוכה לדביקות עילאי בבורא ב"ה, והיה מקיים התורה והמצוות כמלאכי השרת אשר הם 'עושים באימה רצון קונם', בד כבוד עם אהבת ה' בכל לבבו ונפשו, ובדביקות אמת בכחי' הכתוב (דברים ה, ד) ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום'.

אולם בגינו ובעטיו של נחש נעלם מאתנו אור הגנוז אור המאיר ובא בהרגשת נועם זיו העליון של קים התורה והמצוות, עד כי יכולים לעסוק בתורה בלי שום הרגשת מעם בעת הלימוד, ולא ירגיש האדם נועם וצוף מתיקות התורה, וכפי שנכנסים אלי' בחורים ואברכים יראי ה' וכן משגרים אלי' מכתבים שהם מבקשים לעבוד את יוצרם ובוראם ומתאוננים כי על אף שלומדים הרבה מכל מקום אין מרגישים בשמחתה של תורה. הם מתעטפים בציצית ומניחים תפילין יום ביומו כי חפצים הם לעשות רצון ה', והמה יראים את ה' ואת ציוויו, אולם אין בהם שום שמחה וחיות בקים המצוות, ואין להם שום הנאה ותענוג בעת עסקם בעבודת יוצרם ובוראם. בעוד שכשאוכלים ועוסקים בשאר תענוגי עולם הזה המה מרגישים מעם באכילתם ותענוג גשמי, אולם ברוחניות אין הדבר כן, ועוסקים הם בתורה ובמצוות כביכול באין ברירה, כי הלא אין חפצים לפרוק עול מעל צווארם כאשר המה יראים ושלמים, ולא נעשה דבר זה מתוך חיות דקדושה רשפי אש שלהבת י"ה, כי אם חושך מחשוך בפנימויותו.

הלא אין האדם חפץ שיהיה עסקו בתורה רק על מנת שיוכל להבחין עליה וכדו', כי אם עז רצונו שיזכה לשמחת התורה שיהיה שש ושמח מעצם הדבר שזוכה לעסוק בתורה, ובאהבתה ישגה תמיד ללמוד מתוך חיות ואהבת תורה והרגשת נועם העליון של 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים יט, ט). והאמת יאמר כי לראובן וכאב לב הוא מה שאין בני אדם מרגישים שמחת ועריבות זיו התורה, ואין מקיימים המצוות אלא כמצות אנשים מלומדה בלי שום חיות והתלהבות ולהבת אש קודש, בלא התבוננות ולב לדעת כי הוא מקיים ציווי הבורא ית"ש.

- והכינו את אשר יבואו -

זה הוא עיקר הגזירה של 'בזיעת אפך תאכל לחם', שהרבה יגיעה צריך האדם עד שיזכה להכנס אל היכל המלך פנימה, וכל זמן שאין נמצא בהיכל המלא לא יוכל להרגיש נועם זיו התורה והמצוות, לזכות לבוא לדביקות אמת באור פני מלך חיים

אחר מעשה שהיה, כי בוודאי היה אדם הראשון חייב ומוכרח לאכול מעץ הדעת, אך היה לו זמן מיוחד והוא הקדים הזמן. וזהו באמת היה חטאו של אדם הראשון על שהקדים ומיהר הזמן, דכיון שאין באכילתו ומיהר לאכול קודם הזמן על כן בא ונעשה חורבן עולם אשר בגינו אנו סובלים ומתייסרים עד כה, וכל הצרות והקשיים שיש בעולם הן ברוחניות והן בגשמיות הן בגוף והן בנפש הכל הוא בעטיו של אותו חטא קדמון. ותיקון הדבר יהיה רק לעתיד כאשר יבוער רוח הטומאה מן הארץ (עפ"י זכריה יג, ב) והיה לך ה' לאור עולם (ישעי' ס, יט), אור עליון כאשר היה קודם החטא ויהיה התיקון השלם בהעברת כל רוח הזוהמא מן העולם.

יסוד זה כבר מוזכר בדברי חז"ל (תיקון' תיקון כד, דף ס"ט ע"א) 'אדם הראשון פנה אכל', היינו שאכל קודם הזמן, ומזה בא כל הזוהמא והקללה של 'בזיעת אפך תאכל לחם וקוץ ודרדר תצמיח לך' (בראשית ג, יז-יט).

ונודע מאמר רביה"ק הישמח משה זי"ע ועכ"י (פר' בשלח, ד"ה במדרש) בפ"ה הגזירה ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חיך, וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה, בזעת אפך תאכל לחם וגו', דהגזירה תתקיים באחד משני אופנים, או בגשמיות כפשוטה שיצטרך לעמול להביא טרף לביתו, ואף שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, מ"מ קאי בעיקרה גם בענייני רוחניות, ומי שתורתו אומנתו ומתייגע וממית עצמו על התורה, מתקיים אצלו גזירת בזיעת אפך תאכל לחם בלחמה של תורה, ולכן שוב אינו צריך לעמול ולהתייגע על המחיה ועל הכלכלה, ועל כן מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות ג, ה), יעו"ש בדבה"ק.

ועכ"פ למדנו כי מאותו זוהמא שירדה לעולם שוב אין בכח האיש הישראלי לקבל על עצמו עול מלכות שמי כדבעי, ולא יוכל להרגיש עונג וטעם בלימוד התורה ובקיום מצוות ה', והרבה יצטרך לעמול ולהתייגע על דבר זה בזיעה עמל ויגיעה הרבה.

לולי חטא אדם הראשון, הרי כשהיה האדם פותח הגמרא לעסוק בה מיד היה מרגיש וחש בזה תענוג עילאי, ושמחה גדולה היתה עוטפת את נפשו רוחו ונשמתו מעצם הלימוד, עד שהיה מרגיש בנפשו כי 'כל חפצך לא ישוו בה' (משלי ג, טו), וכן בכל מצוה ומצוה שיקיים היה מרגיש בעצמו 'ואני קרבת

ושמח ומתענג בלימודו אין זה לשמה כ"כ, כי אדרבה זהו עצם מהות התורה אשר הוא משמח הלב.

וזהו שאמר הכתוב בפרשת התוכחה (דברים כח, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֶיךָ בשמחה ובטוב לבב, היינו שעיקר הדבר הוא מה שלא עבד את קונו בשמחה, שלא התענג על ה' ועל תורתו בשמחה של תורה ומצוות בחדוותא דשמעתתא, ובשמחת הלב, וכדמצינו בחז"ל (ברכות דף ל' ע"ב) על רב ברונא זימנא חדא סמך גאולה לתפילה ולא פסק חוכיה מפומיה כולא יומא, וכמו כן צריך להיות בכל קיום מצוה שיהיה נהנה מהמצוה בחיות ובהתלהבות, ויבוא על ידה לידי תענוג רוחני. ואולם כאשר לא עבד את ה' בשמחה, הרי שעל זה באו כל אותם התוכחות.

האדם שאינו מקיים התורה מתוך שמחה, הריהו דומה לאדם שתקף אותו חולי הגוף, שאף אם יגישו בפניו כל מעדני מלכים מכל מקום לא חלי ולא ירגיש כל טעם בכל אלו, וברוחניות בקיום התורה והמצוות הוא עשרות מונים יותר מכך.

- והודעת להם הדרך - התבוננות קודם המצוה - ואשר על כן העצה היעוצה לאדם שיוכל לקיים התורה והמצוות מתוך תענוג ורגשי הלב הוא על ידי הכנה תחילה, וכנודע מש"כ בספה"ק תפארת שלמה (ליקוטים פר' תשא, ד"ה ויעל משה) במ"ש (שמות יח, כ) והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון, דיש להבין כפל הלשון, אלא דדרך רומז על ההכנה למצוה, וז"ש שידעו להקדים את הדרך הראויה בטרם המצוה ואח"כ יקיימו ויעסקו בהמעשה אשר יעשון, שהרי א"א לקיים מצוות הבורא ית"ש בלא שתקדים לה הכנה כראוי וכיאות בסור מרע ועשה טוב ובהתבוננות קודם קיום המצוה, עי"ש.

כי יש לו לאדם להכין עצמו בדרך אשר יוליכו לקיום מצוות ה', ולהכין עצמו טרם עשיית כל מצוה ומצוה או טרם יגש לעסוק בתורה, שיהיה הכל מתוך התבוננות הלב מהו עומד לעשות ולקיים, וירבה באמירת פרקי תהלים ובתפילה לא"ל חי אף בשפת אידיש, אנא ה' זכיני לקיים המצוה בלב טהור, ולקדש רמ"ח איברי ושם"ה גידי בתורה ובקיום המצוות, שאוכל לקיימם ולעשותם כולם ברעותא דליבא. ואכן היצר הרע והטומאה מנסים לקרר את

בפנימיות הלב, ועל מנת שיזכה להכנס להיכל כבודו זה אי אפשר בלתי הכנה הראויה, כי הלא אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק (אסתר ד, ב).

והרבה האריכו בספה"ק (עי' נועם אלימלך, פרשת בשלח, ד"ה והיה; קדושת לוי, פרשת בשלח, ד"ה ויאמר ה') שהכל תלוי בהכנה, היאך יגש האדם לעסק התורה וקיום המצוות, ולכה"פ על האדם להתבונן קודם עשיית כל ענין ודבר שבקדושה, כגון טרם ילך לעסוק בתורה יתבונן בדעתו ובנפשו, הלא עומד אני לעסוק בתורה ה', היא התורה הק' המסורה בידינו, אשר קוב"ה ואורייתא וישראל חד (זוה"ק פר' אמור, ח"ג דף ע"ג ע"א), ויש לי הזכיה להגות בדברי תורתו, ועל כן יהרהר בלבו בתשובה לשוב אל השי"ת ולקבל על עצמו עול מלכות שמים.

כן הדבר קודם עשיית כל מצוה ומצוה, וכאשר טבעו חכמים במטבע הברכות אשר קדשנו במצוותיו והיינו שהקב"ה מקדשנו ומטהרנו על ידי מצוותיו, והבורא ב"ה אבינו אב הרחמן אוהב עמו ישראל מקדשנו במצוותיו ומטהרנו בהם, ויתבונן האדם בדעתו בכל זאת טרם יגש לקיים המצוה, ויכין האדם עצמו בהכנה דרבה קודם כל מצוה הן ברב והן במעט, ועל ידי כן יזכה לקיים המצוות בהתרוממות הנפש, ואף שברור הדבר כי נפש שפילה כמוני גם כי יכין עצמו יומם ולילה אין די בכך, מכל מקום באופן כזה אם יהיה עסוק בהכנה כל ימיו הרי שלא יגיע לקיים שום מצוה בפועל, על כן על האדם להכין עצמו עכ"פ במקצת ברעותא דלבא, וכגון שכשיקום ממיטתו ילך לטבול במקוה טהרה לשם טהרה, להיות טהור מקודש ומזומן לעבוד את הבורא ב"ה, ושוב יאמר ויברך בהתעוררות ובהשתפכות הנפש את ברכות התורה, ודמעות שליש יוריד בבקשה לא"ל חי אנא ה' והערב נא את דברי תורתך בפי' שארגיש כזה טעם ערך לחיך, ולא אלמד רק בחיצוניות, אלא תטעים ותמתיק לי עצם מהות התורה, שארגיש בחוש כי המה מתוקים מדבש ונופת צופים.

- משמחי לב - שמחה בקיום התורה והמצוות -

נודע מש"כ האבני נזר בהקדמתו לספר אגלי טל (ד"ה ומדי דברי), וז"ל 'ואדרבה זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז ד"ת נבלעין בדמו, ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה, עיי"ש, ודלא כהטועים ומדמים שהלומד

ובפתע פתאום בלי הכנה בא להם מצוות השבת, מזה באו לידי חילול.

וזהו 'עד אנא מאנתם לשמור' מלשון ואביו שמר את הדבר (בראשית לו, יא), ומשה בכלל היה שהוא לא הגיד להם שיבוא שבת, ואילו אמר היו מצפים כל ששה ימים להנחילם השבת קודש ולא באו למה שבאו, עכ"ק, והדברים מבהילים לרעיון ואין לנו השגה בהם.

- שומרי ומצפים שבת קדשך -

הנה בעוונותינו כי רבו מה נאמר ומה נדבר, הרי על ידי מצות ההכנה לכל דבר שבקדושה היה ראוי להרגיש טעם ונועם ביום השב"ק עונג הרוחות, וכאשר עינינו תחזינה בספרי חסידות הצורה והאופן איך צריך ליראות יום השב"ק, ואף גם עינינו ראו ערליכע חסידישע יודן אשר חיים במלא החיות את יום שבת קדשך בתענוג עילאי ומאחרים לצאת עד בלתי יכלו לפרוש, ומוסיפים כמה שעות בתוספת שבת, ואף ממהרים לבוא ומתכוננים בקדושה ובטהרה לנועם הנשמות.

ותחת זאת הנה אנחנו עד הרגע האחרון אין אנו מרגישים שהולך לבוא להכא אורח, ואף שאנו שומרי שבת בכל פרטיה כי אין אנו חפצים לפרוק חלילה עול מעל צווארינו, כי יהודים אנו החפצים לעשות רצונו ית', ומכל מקום אין אנו מרגישים כי אם טעם במאכלים הגשמיים כמאכל ה'משולנט', ובמה שמרבה במעדנים ובתענוג אכול ושתה שבכך מרגישים אנו כי שבת היום לה', ולא זכינו להרגיש ולחוש כי שב"ק 'נפשי חולת אהבתך' בתענוג רוחני.

ואמנם בכדי להרגיש אהבה בתענוג רוחני להרגיש התעוררות להתעדין באהבתך וביראתך, זה אי אפשר זולת על ידי הכנה לשב"ק, כבר ביום רביעי בשבת כשאומרים בשיר של יום 'לכו נרננה לה', וכנודע מצדיקים שכבר מאז התחילו ההכנות לשב"ק. ואף דהרבה מדריגות נאמרו בזה, מכל מקום לאנשים כמוני לכה"פ ביום השישי יתחיל מיד עם ההכנה לשב"ק, וכלשון קדשו של רביה"ק הר"א זי"ע (נועם אלימלך, פר' בשלח, ד"ה והיה) 'כשבא יום השישי מרגיש קדושת שבת בטרם בואו', והכינו שיהיה לכם ביום השישי הכנה דרבה אצלכם בפנימיות, עכל"ק, ויתלהב לבו בקרבו שמגיע כבר יום השב"ק, ואם אין אנו זוכים להכין עצמנו מקודם לכן בימות החול,

האדם מעבודתו, וזהו נמי קליפת עמלק שעליה נצטוונו למחות זכרו וכמו שנא' (דברים כה, יז-יח) זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, אשר קרך בדרך, כי עמלק אינו חפץ שיקיימו התורה והמצוות, ועל כן מתגבר הוא ביותר בדרך היינו בעת ההכנה למצוה, ועומד לקרר לב האדם שלא יעשה ההכנה הראויה טרם קיום המצוה, ויעסוק בתורה בלי התכוננות תחילה, ובאופן כזה כשיקפוץ ויכנס לקיום המצוה בלא שום הכנה לא יחוש ולא ירגיש שום התעוררות בעת קיומה ולא יזכה שיהיה לו בהם רשפי אש שלהבת י"ה ותענוג רוחני. וזהו אשר קרך היינו שהכנים קרירות בקיום התורה והמצוות על ידי בדרך שאינו מניח לאדם להכין עצמו לקיום התורה והמצוות כדבעי, ומתוך כך נחסר מן האדם תענוג וחיות המצוות.

הרה"ק הקדושת לוי זי"ע כתב דברים נוראים אשר רק הוא היה יכול לאמרם עה"פ (שמות טז, כח) ויאמר ה' אל משה עד אנא מאנתם לשמור מצוותי ותורת, ומביא דברי רש"י (ב"ק דף צ"ב ע"א) בהדי הוצא לקי כרבא שמשה רבינו בכלל, והקשה שם היאך שייך שיכתוב בתורה דבר שאינו לכתוב על משה רבינו מאנתם לשמור שהוא שמר בוודאי.

וביאור הענין, עפימש"כ רש"י בפסוק (שמות טז, כח) ויבואו כל העדה ויגידו למשה, שלא הגיד להם משה פרשת שבת שנצטווה לומר להם עד ששאלו אותו, אמר להם הוא אשר דבר ה' שנצטויתי לאמר לכם, ולכך ענשו הכתוב שאמר לו עד אנה מאנתם, ולא הוציאו מן הכלל, ע"כ. אם כן מבואר דעונשו היה מחמת שלא אמר להם ציווי שבת מקודם. ולהבין למה נענש על זה מה הפעולה היה אם אמר להם מקודם. והענין הוא על פי דמבואר בספרי יראים, דכל מצוה קודם עשותה צריכה הכנה להכין עצמו לעשותה בקדושה ובטהרה. והיוצא מזה מחמת שמכין עצמו מגלה דעתו שחביבה מצוה בעיניו ומצפה ומשמח לעשותה, ואחר כך בעשותה יעשנה בלב שלם שלא יחללנה ויפגמנה בעשותה שהרי נשרש בלבו אהבה של המצוה ההוא.

ולכן אם היה משה אומר להם צווי שבת מקודם היו בני ישראל מצפים כל ימי השבוע, והיה נשרש בלבם אהבת השי"ת ושבת קדשו ולא היו מחללין אותה, ובוה שלא אמר להם עד יום ו' כששאלו אותו, ונמצא שלא היו מצפים כל ימי השבוע על שבת

ועומד מהר סיני, ומנהג אבותיו בידו, דכשמקיים באופן כזה שוב אין בו חיות והתלהבות, ואין התורה והמצוות משפיעים עליו שיוכל לעמוד בנסיונות האורכים לו בדרכו.

דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים, הן יודעים אנו כי בוודאי לא חשיד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא (ברכות דף ה' ע"ב), וברוב עווננו אבדה הארץ ושמם בית מקדשנו, אולם אחת שאלתנו על מה היאך באנו לידי כך שיתרבו חטאינו ופשעינו כל כך, ודבר זה לא פירשוהו.

עד שפירשה הקב"ה בעצמו 'על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם', רצ"ל כי הן אמת שקיימו התורה והמצוות כראוי, אולם נחם מהם ענין ה'לפניהם', ע"ד שכתב הטו"ז (ס' תקפה, סק"ז) ברמז הכתוב (תהלים צח, ו) הריעו לפני המלך ה', דהוא מלשון קדימה עיי"ש, והיינו שנחסר מהם ענין ההכנה לכל דבר שבקדושה, ההתבוננות קודם כל מצוה מה עומד אני לעשות ולקיים כעת, ולפני מי אני הולך לעמוד ולקיים כל זאת, והם שלא היה להם בחי' 'לפניהם' טרם יגשו לעסוק בתורה ולקיים המצוות, על כן לא השאירו בהם התורה והמצוות כל רשימו דקדושה, ולא חדרה התורה והמצוות אל תוך לבותיהם פנימה.

ועל זה בא רב יהודה אמר רב להוסיף הסבר לדבר, ואמר 'שלא ברכו בתורה תחילה', היינו שאף שהכל תלוי בתורה אולם הדבר תלוי גם היאך נגשים אל התורה, וההכנה שעושים קודם שיגיש האדם לעסוק בתורה, הן בקומו בבוקר ממיטתו, היאך שאומר ומברך ברכת התורה, ומתחנן בדמעות שלישי אנא עזרני בוראנו על דבר כבוד שמך שאוכל לעסוק בתורה בעריבות ובנעימות, אבינו מלכנו אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני, הרי שבכה"ג תשפיע עליו התורה שיוכל ללמוד כדבעי ושתהיה התורה נבלעת בדמו, ועל ידי לימודו באופן כזה יזכה כי התורה אגוני מגני ואצולי מצלי עליה מן החטא (עי' סוטה דף כ"א ע"א וברש"י).

וע"ז אמר 'שלא ברכו בתורה תחילה' היינו שכל זה הגיע להם ככה כיון שלא הכינו עצמם כראוי מלכתחילה לתורה שיעסקו בה, וממילא לא השפיעה עליהם התורה מאומה, עד שירדו והגיעו לשפל המצב, אתוד"ק מרן אאדמו"ר זי"ע בתוספת ביאור.

לכה"פ 'והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו' וביום זה יכינו עצמם כדבעי ליום השב"ק.

ועבודת ההכנה בעצם הוא בכל העניינים, וכגון כשמנקה ביתו יתבונן בדעתו כי אינו עושה זאת בעבור שיהיה ביתו נקי ומסודר, אלא שחפץ הוא לכבד את הבית על מנת לכבד את השבת קודש, וכן בכל פעולה ופעולה שעושה בביתו יכוון שעושה כן לכבוד השבת קודש.

וכשלומד ביום השישי כהכנה לשבת קודש, ומקבל עליו עול מלכות שמים ועוסק בעבודת השי"ת מתוך הרהורי תשובה לצחצח נשמתו לכבוד שבת, ואף גם טובל במקוה טהרה להוסיף ולהמשיך קדושה על נשמתו, על מנת להכין נשמתו ליום השביעי עונג הרוחות, והוא מעתיר ומבקש מלפני הבורא ית"ש שיתן לו התעוררות ורשפי אש שלהבת י"ה שיוזכה ויוכל להרגיש נועם קדושת השבת, או אז יזכה להתענג בשב"ק בתענוגים הרוחניים שבה, וטועמיה חיים זכו.

הוא אשר ציוונו יוצרנו (ויקרא יח, ה) אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם כשיכין האדם עצמו מתחיל ויעשה וירבה בפעולות הכנה או אז וחי בהם יזכה לחוש ולהרגיש חיות והתעוררות, וירגיש בעצמו כי 'נפשי חולת אהבתך', ואף כי יתן לו אדם מלא ביתו כסף וזהב במקום הנאה רוחנית זו בוז יבוז לו.

- אשר נתתי לפניהם - ההכנה לתורה ומצוות - ביסוד זה ביאר מרן אאדמו"ר, זי"ע הקו' מה שלא ידעו החכמים והנביאים לפרש, דהנה קרתא דשופריא היה מלא בבתי כנסיות ובתי מדרשות מתיבתות מלאים בחכימא דירושלים העוסקים בעסק התורה עד אין שיעור, כפי שמבואר בדברי חז"ל, ומעתה קשה היאך ירדו ונפלו מטה מטה כל כך עד שבאו ל"ע לעשות כל העבירות החמורות.

אכן התשובה לזה, כי הן אמת שהיו עושים את כל דברי התורה הזאת, אולם עשו זאת בלא חיות ושמחה של מצוה, וכיון שכן לא נעשה התורה דבוק בעצמותם, כי דרך ה' הוא שכשלומד האדם תורה יהיה אחד עם התורה להרגיש חיות והתלהבות, וכשמקיים אחת ממצות ה' אשר תיעשנה יעשנו בדביקות עילאי, כי מטרת המצוה היא לדבק לב האדם אל קונו וצורו, ולא שיעשה הכל כמצות אנשים מלומדה בלית ברירה מאחר והוא מושבע

חכמה יראת ה' (תהלים קיא, י), ובטרם יגש האדם לעסוק בתורה, צריך הוא להרהר במעשיו ולהרהר בתשובה מתוך קבלה על לעתיד, ובהתעוררות זו יפתח בלימודו, ורק אז בכה"ג יזכה ותכנס התורה לקרבו וירגיש ויחוש חיות בעת עסקו בו.

ועפ"ז יש בנותן טעם גם מה שפתחה התורה דייקא באות ב', להורות שבכל מעשה התורה והמצוות לא יפתח ברגע אחד ללמוד לשמור ולעשות כשעדיין מכף רגל ועד ראש אין בו מתום, כי מאחר ושקוע כל כך בעניני העולם הזה אם יפול בבת אחת לעסוק בתורת ה' בהיכל ה' ולהתפלל לפניו לא תעלה בידו, ולא זהו הדרך בה ישכון האור, כי אם אדרבה 'והכינו את אשר יבואו', שתחילה יתבונן האדם בעצמו ויהיה לו לכה"פ מחשבה טובה והרהור תשובה איה מקום עמדי בעולם, ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון, ויקבל על עצמו קבלה טובה ומחשבת התקרבות ומצווה, וכשיגש להתפלל ירהר בדעתו לפני מי אני עומד ומתייצב, והלא שכינה הק' כנגדו וכו'. ולזה לא רצה הקב"ה לפתוח באות אל"ף, להורות ולהודיע שטרם יבוא האדם לעסוק בתורה בהכרח הוא לעסוק תחילה בהכנה וההזמנה למצוה.

- ביאור נס פורים ע"ד הנ"ל -

עפ"ז יש לבאר נס ימי הפורים, דהנה אמרו חז"ל (מגילה דף י"ג ע"ב) לית דידע לישנא בישא כהמן, והמן הוא המקטרג שעולה ומסטיין כלפי מעלה וקטרג ואמר (אסתר ג, ה) ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים ודתיים שונות מכל עם ואת דתי המלך אין עושים וגו', והמשיך בדרך אבותיו שהיה מזרע עמלק הרשע אשר קירר את בני ישראל מההכנה למצות, כי ענין ההכנה שייך רק אצל עם בני ישראל אחד, וכאשר הביא רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בבני יששכר (מאמרי תשרי, מאמר י, אות ז) הנודע (עץ חיים שער ב, ענף א) שבכל המידות העליונות בכולם יש אור פנימי ואור מקיף, ואור פנימי הוא מה שאפשר להכלי להגדיל בתוכו, ושאר האור הגדול שאי אפשר להכלי לסבול תוקף האור נעשה אור מקיף סביב להכלי. עצם עשיית המצוה הוא בחי' אור פנימי, וההכנה לקראת המצוה היא בחי' אור מקיף, וע"י אור מקיף זה אין החיצונים יכולים לשלוט, וכמ"ש (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא 'עליך' דייקא, מהאור המקיף את האיש הישראלי,

ומה נאמר ומה נדבר, הלא היצר הרע הסוכן בנו הוא אינו חפץ שיקיים האיש הישראלי כל מצוה ממצוות התורה, אולם גם מה שרואה כי עומד האיש הישראלי לקיים, שוב מתגרה הוא בו שיעשהו ויקיימהו בקרירות בלא שום התעוררות שלא תהא השלהבת עולה ממעשיו, וכמו שנא' 'אשר קרך בדרך', והגם כי מצינו אשר 'ויחלוש יהושע את עמלק' (שמות יז, יג), מכל מקום לא עקרו לגמרי ועדיין נשאר מהקרירות שהכניס בנו, ומקרר אותנו מאוד לבל יכין האדם עצמו לכה"פ מבעוד מועד טרם יפתח בעסק התורה, וכן קודם בא יום השבת בהכנה ראויה, ולכן אין אנו רואים שיעשו בנו התורה והמצוות רושם שישאר חקוק בעצמותינו.

- מחשבה טובה קודם מעשה המצוות -

והנה איתא במדרש (ב"ר א, י) עשרים וששה דורות היתה האל"ף קורא תגר לפני כסאו של הקב"ה, אמרה לפניו רבש"ע אני ראשון של אותיות ולא בראת עולמך בי (פי' מדוע פתח התורה בכ' ולא בא'), אמר לה הקב"ה וכו' למחר אני בא ליתן תורה בסיני ואיני פותח תחילה אלא כך שנאמר 'אנכי ה' אלוקיך'. ואמנם לכאן עדיין הקו' במקומה עומדת מפני מה לא פתח הקב"ה את התורה באות א' שהוא ראשון שבאותיות.

ויבאר עפ"י מה שביאר מרן אאדמו"ר זי"ע (שם, אות ג) בטעמא דמילתא שכל מסכתות הש"ס מתחילות בדף ב', ואין מקרה בעולם (ועי' ברית אברהם, פר' בראשית, אות א), אכן ברמזו הדבר יש לומר, דהנה לפני דף ב' ישנו את דף השער, וזה רומז למאמר הכתוב (תהלים קיח, כ) זה השער לה' צדיקים יבואו בו, להורות כי טרם יבוא האדם לפתוח בלימודו צריך הוא להכין עצמו ולהפיל תחינתו לפני שוכן מרום, שיעמוד השי"ת לימינו לסייעו ולעזרו שיוזכה ללמוד כדבעי. ולכן מתחיל בדף ב' כי הא' מורה על ענין ההכנה הנצרכת קודם הלימוד, יעו"ש בדבה"ק. וכבר נודע מאמר רביה"ק מלובלין זי"ע (ראה בספה"ק מאור ושמש, פר' משפטים, ד"ה ואלה המשפטים; היכל הברכה, פר' תשא, ועוד) שהלומד תורה ואינו עוזב דרכיו ומעלליו הרעים, ואינו מהרהר עליהם בתשובה שלימה קודם לימוד התורה עליו הכתוב אומר (תהלים ג, טז) ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי, וכשנכשל רח"ל בדבר עבירה ישוב מיד בתשובה על כך, ורק כך יוכל לעסוק בתורה, עכד"ק. כי ראשית

ואפ"ל הרמוז בזה, דהנה במצוות העומר מצינו שאף שעיקר המצוה הוא קמיצת המנחה והקרבתה לאישים, מ"מ בדברי חז"ל (ראה מנחות דף ס"ה ע"א) מצינו שעסק גדול עסקו בו בעת קצירתה הגם כי זה היה רק הכנה למצות העומר, שהיו קוצרים העומר בהמון עם, וכל הקרוב לשם היה יוצא לסייע לקוצרים כדי שיתקיים ברוב עם הדרת מלך, ועוד כמה וכמה עניינים, נמצינו למדים מדין זה גדול מעלת ההכנה למצוה. ואפשר דעל כן הזמינו מן השמים שיעסוק מרדכי הצדיק באותה השעה דייקא בדינים והלכות אלו, להורות וללמד לבני ישראל שעל ידי ההכנה למצוה יסתתמו פי המקטרג שביקש לומר שאין בני ישראל מכינים עצמם כדבעי בשעה שניגשים לעסוק בתורה ובמצוות, ועל ידי לימוד מצות העומר וההכנה למצות העומר, הרי שזכות המצוה תגן ותציל מן החטא ולא יהיה עוד מקום למקטרג לקטרג ולחלוק. והיינו דאמר המן 'אתי מלא קומצי דידכו', רצ"ל מה שנתעסקתם בדיני העומר אשר ממנו למדים מעלת ההכנה, 'ודחי עשרת אלפים ככרי דידי', ונתבטלו כל הגזירות הקשות ופור המן נהפך לפורנו.

- משנכנס לתורה ומצוות בהכנה תחילה מרבין בשמחה -

זהו שאמרו חז"ל (תענית דף כ"ט ע"א) משנכנס אדר מרבין בשמחה, ובספ"ק (ראה יערות דבש ח"ב, דרוש ט') רמזו אד"ר נוטריקון ר'אש ד'ברך א'מת (תהלים קי"ט, קס), והרמוז בזה שעל מנת שיהיה כל דבר בבחי' אמת אשר קושטא קאי, צריך להתבונן בראש רצ"ל היאך היה בטרם נגש לעסוק בתורה ולקיים המצות, כי הכל תלוי בהכנה תחילה.

וזהו משנכנס אדר היינו באופן אשר ראש דברך אמת בהכנה תחילה לפני שיגש לקיים מצוות השי"ת או אז מרבין בשמחה, כי ממילא זוכה האדם להרגש הלב בעת עסק בתורה ובקיום המצות, ועל ידי שיתבונן בכל מעשה המצוות כגון כשנכנס להתפלל ויניח תפילין, יתבונן הנה הבורא ב"ה צוה עלי 'וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך' (דברים ו, ח), וממילא נכנס בו רוח שמחה וחיות בעסק המצוה. או במצות יציאת אשר בבגדו ובמזוזה אשר בפתחו, והוא מעמיק ויודע כי בכל אלו הוא מקיים רצונו ית"ש, הרי שמתוך כך מתרבה אצלו השמחה עד אין קץ. ומשנכנס אדר ומתעורר האדם לראות ולהשכיל

והטעם שמתיראים החיצונים מן אור המקיף, כי הם חיצונים ואין להם מקיף בסוד הכתוב (בראשית ג, א) והנחש היה ערום, יעו"ש.

ובהגה"ה שם כתב וז"ל, ועפי"ז תבין מה שאמר הרב הקדוש מהר"פ זצוק"ל (אמרי פנחס החדש מכת"י מערכת תורת האדם אות קסו) אשר יכול האדם להתבונן המבחן מה בין ישראל לגוי ממנהגיהם, דמנהג ישראל שהבגד העליון (הנקרא טוול"ק או איי"ן הו"ל בלשון אשכנז) הוא להם בגד כבוד ולבוש יקר, וכשהולך איש נכבד לבית הכנסת או אפילו אל בית אדם חשוב הולך דוקא מלוּבש בבגד העליון כי זה כבודו, ואצל הגוים הוא בהיפך אפילו כשהוא מלוּבש באיזה בגד עליון שקורין אייב"ר רוי"ק מחמת הקור וכיוצא, בהליכתו לבית שרים נכבדים מפשיט מעליו את הבגד העליון כי הוא להם לחרפה, ואמר הרה"ק הנ"ל כי זהו הטעם דישאל יש להם אור מקיף וזהו כבודם ותפארתם משא"כ הגוים אין להם מקיף (כמש"ל בסוד והנחש היה ערום) הבן, עכלה"ק.

וכשעושה האדם הכנה הרי שבכך ממשיך עליו האור המקיף, ואכן הגויים אשר הם מסטרא דמסאבותא הם אין להם אור המקיף, ואף כשיקיימו מצוות השי"ת מ"מ לא יהיה להם האור המאיר ובא לקיים המצוה שיייע בעדם להאיר בקרבם ולהכניס בהם התעוררות ואור עליון, יעו"ש.

ועל זה, טען המקטרג המן הרשע כלפי מעלה על בני ישראל, כי האמת הוא אשר 'דתיהם שונות מכל עם', והמה מקיימים מצוות ומעשים טובים מה שאין שייך כלל אצל שאר אומות העולם, אולם 'ואת דתי המלך אין עושים', רצ"ל שאין עושים ומקיימים המצות כרצון השי"ת בהכנה ורעותא דליבא, ואין הם מתכוננים לקראתה כדבעי שיראו ויכירו כי עומדים הם לקיים המצוות שנצטוו מפי א"ל עליון. וכיון שחסרה מעם בני ישראל ההכנה כי נתקררו מעבודתם, על כן נגזרה עליהם הגזירה הרעה בימים ההם.

ויורמו כמה שאמרו חז"ל (מגילה דף ט"ז ע"א) שבשעה שנכנס המן לבית המדרש וראה את מרדכי יושב ועוסק בפרשת קמיצת העומר, אמר אתי מלא קומצי דידכו ודחי עשרת אלפים ככר כסף דידי. שאותו היום היה יום ט"ז בניסן שבו נצטוונו על העומר, ובזכות לימוד פרשתא דא נהפך מחשבת המן הרשע.

(פר' ויגש, ד"ה ויגידו לו) ברמז הכתוב (בראשית מה, כו-כו) ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וגו' ויפג לבו וגו' וידברו אליו וגו', ותחי רוח יעקב אביהם ויאמר ישראל רב עוד יוסף חי. ומקשין למה בתחילה פג לבו מלהאמין להם, ואח"כ האמין להם.

ואחר שהאריך שם בגודל קדושת ההכנה לכל דבר שבקדושה, אם תורה ואם למצוות ושב"ק יעו"ש בדבריו הנחמדים, ביאר הענין בזה, דהנה נודע דיעקב אבינו ע"ה כאשר שמע כי אך טרוף טרוף יוסף וימאן להתנחם כי נסתלקה ממנו שכניה כמבואר במדרשי חז"ל, והמעם כיון שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה (עי' פסחים דף קי"ז ע"א), ובבעת התגלות יוסף באו הבנים וסיפרו לאביהם כי עוד יוסף חי, ויגידו לו לאמר וביקשו שברוח הקודש יראה כי כנים דבריהם, אולם יעקב פג לבו מהאמין להם, כיון שברוח הקודש לא ראהו, יען וביען לא הכין עצמו תחילה לקבל שוב את רוח הקודש. ברם לאחמ"כ כאשר החלו לדבר עם יעקב מעט מעט מעניינים טובים והכין עצמו כיאות לקבל הבשורה או אז 'ותחי רוח יעקב אביהם' וחזרה אליו רוח הקודש, ויאמר ישראל בעצמו עוד יוסף חי, אתוד"ק יעו"ש. והחי יתן אל לבו אם יעקב שלימא בחיר שבאבות רגל רביעי שבמרכבה בלי הכנה לקבל שוב את רוח הקודש לא יכל לו, א"כ מה נענה אנן אבתריה.

- ביאור מקראי הקודש בפרשתן ע"ד הנ"ל -

אחר הודיענו כל זאת ניתנה ראש ונשובה באר"ה ביאור מקראי קודש דפרשתן, דזהו שמלמדנו התורה הק', ולא תעלה במעלות על מזבחי, ומבואר בספה"ק דקאי על האדם שכשיעלה במדריגות התורה והמצוות, הרי צריך הוא לעלות ממדריגה למדריגה ולא יקפוץ בעליות גבוהות לא לו, ובכל העניינים בעבודת השי"ת אשר חפץ הוא לעלות ולהתעלות במדריגות אלו צריך הוא תחילה להכין לבבו ונפשו לכך, וכשם שבקרב על מזבח ה' טרם עשו בו עבודה כבר תפסה בו קדושה, ומצינו בזה הרבה מדריגות בטהרה, ישנו טהור לתרומה וטמא לקדוש, וישנו שיטהר ויתקדש בכיור וכו' ורק אז יוכל לעבוד את השי"ת, ועוד. וזהו ולא תעלה במעלות בלא הכנה בתחילה על מזבחי, כי פעמים כשיבוא בלא הכנה עלול הוא לקלקל במעשיו עד אשר תגלה ערותך עליו, ולכן יש להזהר בכך עד מאוד.

והסמיכה לכך הכתוב ואלה המשפטים כבעבודת ה' לפני ולפנים כן הוא גם כשילמד

בניסים שעשה הבורא ב"ה לאבותינו בימים ההם, אחר שנתעורר עליהם טענת המקמרג שאין הם עושים את דתי המלך בהכנה למצוה, אולם לבסוף 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים' והיינו בזכות מה שלימדו אז לדורות ענין ההכנה למצוה ממצות העומר, ומתוך כך מבין האדם שאין יכול לגשת לקיום התורה והמצוות זולת אם יהרהר תחילה ויעשה חשבון נפשו להכין עצמו במחשבות זכות, וטרם יגש לעסוק בתורה יעמוד בצדי היכל ה' ויתפלל אל השי"ת עזרני נא שאוכל ללמוד תורה ולקיים המצוה הזאת שעומד אני וחפץ אני לקיימה, ובאופן כזה יזכה ויהיו אצלו התורה והמצוות בבחי' הכתוב פקודי ה' ישרים משמחי לב, וממילא 'מרכין בשמחה'.

- 'נעשה' הכנה קודם ש'נשמע' התורה והמצוות -
 בדברים אלו יובן מה שהוסיפו בני ישראל באמרם 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, ובתחילה אמרו רק 'כל אשר דבר ה' נעשה', והיינו שקיבלו על עצמם לקיים מה שצווה עליהם הבורא ב"ה ולא יותר, אולם אח"כ השכילו להבין כי לא כן נחלת עבדי ה', כי לא יתכן שיתעורר האדם משנתו וברגע אחד כמין ימא לטיגנא יתיישב ללמוד תורת ה', אלא מתחילה צריך התבוננות והכנת הלב בברכת התורה, לטהר הנפש ולזכך הגוף. וזו שהשיבו בני ישראל כשנוכל לשמוע דברי אלוקים חיים ומלך עולם הרי שזה בלתי באפשרי זולת אם נעשה מתחילה ההכנה הראויה, ואף השגה פשוטה וקטנה ולא בהשגות גבוהות כל אחד מה שיש לאל ידו, ועל זה אמרו 'נעשה' הכנה שעל ידי כן 'ונשמע' ונקיים התורה והמצוות.

זאת תהיה תורת המסורה, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע והקדימו נעשה לנשמע ושינו עוד מתחילת דבריהם שאמרו בתחילה רק 'נעשה', והיינו טעמא כי ונשמע קולו בבואו אל הקודש, והיינו שנתנו דעת להבין שכאשר חפצים הם לבוא אל הקודש ומתפללים אל השי"ת שיזכו לבוא ולהכנס לפניו מהיכל ה', כי יודע הוא שאינו ראוי כלל לעשות רצונו ולעבדו ית"ש, וכאשר יתעורר כן ויכין עצמו מתחילה אז יזכה ובצאתו ולא ימות, שלא יעשה את המצוה בבחי' מת בלא חיות, אלא אדרבה בבחי' 'וחי בהם' מתוך התלהבות דקדושה, ובכה"ג ונשמע פתגם המלך דייקא על ידי מה שיכין עצמו תחילה בהכנה דרבה.

דברים מופלאים כתב בספה"ק תפארת שלמה

ג-ד) אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמורו ושמרתם ועשיתם אותם, ונתתי גשמיכם בעתם וגו', ותורף דב"ק, דאף דקי"ל (קידושין דף ל"ט ע"ב) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אך זהו רק על גוף המצוה אולם כשיכין עצמו ויצפה למצוה, הרי שעל השתוקקות וציפייה זו יקבל שכרו גם בהאי עלמא. ובוזה מפרש שם שכל הברכות הללו ישגוך רק בכהאי גוונא אשר בחקותי תלכו ויכין עצמו למצוה, ושמרתם מלשון 'ואביו שמר את הדבר', מתי יבוא לידי ואקיימנה, או אז ונתתי גשמיכם בעתם והיום לעשותם ולקבל שכרם, אתוד"ק יעו"ש.

וביתר שאת י"ל, עפ"י דברי הגמ' בקידושין שם דלמ"ד שכר מצוה בהאי עלמא איכא, הרי שהשכר הוא שהיה צריך להיות משומר לכל יבוא לידי חטא, וממוצא הדברים למדנו שכשישמור האדם ויצפה ויכין עצמו למצוה הרי שהשכר הנרצה לו על זה הוא שאכן יוכל לקיים המצוה, וההכנה תגרור ותגרום שבוודאי יזכה לקיים המצוה, דלולי זאת יכול היצר הרע הסוכן בנו לבלבל מחשבתו ודעתו של האדם עד שימנע אותו כליל מעשיית המצוה, משא"כ כשמכין עצמו תחילה או אז בשכר מצוה שמקבל מהאי עלמא יהיה משומר מהיצר הרע, וזהו בפשטות ענין ההכנה למצוה. וע"ז רמז רש"י בפירושו 'ואלה המשפטים' כאשר 'תשים לפניהם' ויכין עצמו מרם המצוה או אז יהיה 'כשולחן הערוך ומוכן לאכול', ויזכה לפירות ושכר גם בהאי עלמא, וגם ברכות רבות מזומנות לו ברוחניות לחיי העולם הבא.

- הדר קבלוהו מתוך הכנה דרבה -

על זה יתרבה השמחה בהתקרב חודש אדר וימי הפורים בהם אנו מוחים ביותר זרעו של עמלק מקרבנו, אותו עמלק אשר קרך בדבר ההכנה למצוה, ואדרבה אנו נכין עצמנו להפוך מחשבת המן הרשע המקטרג, והדור נקבלה באהבה כבימי אחשוורוש אשר קיימו מה שקיבלו כבר, דהנה מצינו במתן תורה שאף שנצטוו מפי הגבורה להכין עצמם לקבל התורה מכל מקום מבואר במדרשי חז"ל (ראה פרקי דר"א, פרק מא) שבהיות הבוקר ישנו בני ישראל והוצרך משה רבינו להוציאם מן המחנה, ולתקן ענין זה אנו נעורים בליל שבועות, ועל כן בימי נס הפורים כשלמדו בני ישראל גודל מעלת ההכנה שוב קבלו מאהבה את התורה בהכנה כראוי ואז קיימו מה שקיבלו כבר, כי אינו דומה כלל עסק התורה שבאה עם הכנה תחילה

משפטים, שיראה אז את אשר תשים 'לפניהם' קודם עשיית המצוה בעת הכנתה איזה דבר יפתח ויתחיל מרם יבוא לעת אשר יקיים המשפטים, וכגון בשכבו על מיטתו יעמוד ויבקש מקרב לבו אל הבורא ב"ה, אנא ה' הן אני הולך לישון כי כך יצרתני שמבלעדי זה לא נוכל לקחת לעבוד את ה', אכן עזרינו שאוכל לישון כיהודי ובבוקר להתגבר כארי לעבודת הבורא בשמחה, בטהרה ובקדושה.

וע"ז פירש רש"י מה הראשונים מסיני, כשם שבמתן תורה צוה לנו ה' אלוקינו 'היו נכונים ליום השלישי' (שמות יט, יא), ולהכין עצמם מבעוד מועד להיות ראויים לקבל התורה מעוטה אורה, ובסילודין הכינו עצמם כלל ישראל כפי שנצטוו מפי הגבורה, כך בכל עת כשיעשו המשפטים יראו מה שיעשו לפני היינו להכין נפשם מתחילה. וזה ילמד גם ממה 'שתשים סנהדרין' היינו לימוד התורה 'אצל המזבח', מעבודת הקרבנות שהיו הכהנים משרתי ה' מכינים עצמם תחילה קודם עבודתם.

ועל מנת שידע האדם וישכיל להבין בגודל מעלת ההכנה, על כן הסמיכו חז"ל במדרש לכאן הפסוק 'מגיד דבריו ליעקב' שאף יעקב שלימא בלא שהכין עצמו מתחילה לקבל רוח הקודש לא היה יכול לקבלו וכנ"ל מהתפארת שלמה, כי לא היה לו כלי מחזיק ברכה שנעשה על ידי ההכנה, מזה ילמד האדם שגם בחוקיו ומשפטיו לישראל הרי ש'והכינו את אשר יבאו', וצריך כל אחד ואחד כפי דרגא דיליה להכין עצמו, וכמוכן שאין דומה ההכנה של האדם הפשוט להכנה של יעקב אבינו, ומ"מ סוכ"ס כל דבר שאחשביה רחמנא חשיבא ובעי הכנה. וכשנפסק בהלכה (ראה או"ח סי' רל"ג סעי' ב') שקודם התפילה צריך האדם ליטול ידיו, וילפינן לה (ראה סוטה דף ל"ט ע"א) מדכתיב (תהלים קלד, ב) 'שאו ידיכם קודש וברכו את ה', הרי שזהו גם העת בו יוכל האדם להתבונן ולהכין את לבו ולבקש מלפני מלך א"ל חי וקיים שיעזרהו שיוכל לעמוד ולהתפלל לפניו כדבעי. וכמו כן יתבונן לפני כל עשיית מצוה אחרת מכל המצוות האמורות בתורה שידע לפני מי הוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה אשר הוא הוא שצוהו ומקיים רצונו ית'.

ויתבאר גם מה שפי' רש"י 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' - כשולחן ערוך ומוכן לאכול', ובהקדם מש"כ בספה"ק תפארת שלמה (פר' בחקותי) ויסוד זה מובא בכמה וכמה ספה"ק, עה"פ (ויקרא כו,

והבורא ב"ה שאף הוא מקיים מצות זקנים (תנחומא נשא, פרק כט) יקיים דברי חז"ל משנכנס אדר מרבין בשמחה, ויכנים בלבותיהם של ישראל שמחה וצהלה. מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די ויאמר למלאך המשחית הרף.

ירומם השי"ת קרן ישראל, שומר ישראל שמור שארית ישראל ואל יאבד ישראל האומרים שמע ישראל, וישמרם בכל מקום שהם בכל מקומות מושבותיהם כל מקום שבן ישראל נמצא שם ישמרנו הבורא ב"ה שלא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, וישפיע על עם קרובו כל המצטרף להם כדי שישכון בבתי ישראל האורה והשמחה, בני חיי ומזוני רויחי, רפואות וישועות, והעיקר שנוכל להחיות ולעשות ולעבוד עבודת השי"ת מתוך שמחה, ונוכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

למה שלמדו בלא הכנה, כי על ידי ההכנה יזכו לחוש תענוג רוחני ושמחה עילאי בעסק התורה הק', ומתוך כך יזכו לשמחה וצהלה וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, לעסוק בתורה ובמצוות מתוך נועם עליון אורה ושמחה באהבה וברצון.

ירא ה' בעני עמו היאך עם בני ישראל גם בחשכות הגלות חפצים לקיים התורה והמצוות, ובחשכות הגלות נפשם של בני אדם טרופה אליהם ואין בהם הכח ליתן רווח ולהתבונן רק בחטף ובמרוצה יעשו את הכל, היפך דרך התורה דבעינן הכנה מתוך התבוננות וישוב הדעת לפני כל עשיית דבר שבקדושה.

יעזור השי"ת שנוכל לקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה, ויהי החודש הזה הבא עלינו לטובה סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו, כי כבר די והתר סבלנו בצרות המתרגשות ובאות,

יום ראשון פר' תרומה ב' אד"ר

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה צבי נ"י בן הר"ר יעקב שטמר מאלעד (בהג"ר אלימלך משה מב"ב, וח"ר יהודה כץ גבאי בית מדרשו ע"ש רביה"ק מקאלשיץ זי"ע בב"ב).
אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הר"ר יקותיאל יהודה וינברגר מפעיה"ק (ב"ר נחמן מביתר עילית, וח"ר מרדכי ברוך בלומנטל מפעיה"ק).

בלומנטל ז"ל), ע"ב הרה"ח ר' ישראל צבי וינברגר מפעיה"ק (ח"ר יצחק שלמה הרשקוביץ מפעיה"ק).

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה הר"ר יוסף קקון מעיה"ק צפת לקבל את ברכת הקודש להצלחה במועמדתו מטעם כל חלקי היהדות החרדית בעיה"ק צפת, יחד עמו נכנס הרה"ח ר' ברוך דוב קליין הי"ו גבאי בית מדרשו העתיק בעיה"ק צפת.

באמצע קבלת הקהל העניק מרן שליט"א תעודת מורנו להבה"ח החתן שמואל דוד נ"י בן הרה"ח ר' יוסף שווארץ מירושלים (בהג"ר נפתלי צבי זצ"ל, וח"ר חיים יעקב ארנפלד ז"ל).

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן צבי נ"י בן הרה"ח ר' ישראל אברהם שנק מחיפה (ב"ר יוסף יהונתן מנכ"ל מוסדוה"ק בחיפה, וחתן להבחל"ח ר' ברוך

חצר הקודש צאנו

קרית צאנו נתניה

כפא דברכתא

ברכת מזל טבא שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, העסקן המופלא, נודע בשערים לשם ולתהלה, מאיר פנים לכל אדם, איש האשכולות, ה"ה

הרה"ח ר' יחיאל חנא לאנגסאם הי"ו

מנהל מוסדותינו הק' באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב ובשעטומ"צ שמחת נישואי הבן הבה"ח המו"מ בתו"ש מורינו פסח נ"י עב"ג הכלה תחי'

נת הרה"ג רבי נפתלי צבי בלך שליט"א - מו"צ וראש הכולל בחיפה

והברכה אחת היא לסבים

הרה"ח ר' חיים מאיר לאנגסאם הי"ו יו"ר מוסדותינו הק' בב"ב ובי-ם
הרה"ח ר' אברהם נתן בלך הי"ו - אב"י בירושלים
הרה"ח ר' יצחק אייזיק מאיר שליט"א משב"ק
והרה"ח ר' יוסף יהונתן שנק הי"ו מנהל מוסדותינו הק' בחיפה
ויה"ח מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיוכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ה, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, סיעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.

יום שני פר' תרומה ג' אד"ר

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן מורנו רפאל נ"י בן הרה"ח ר' צבי שמחה שטיינמץ מקרית הבעש"ט פ"ת (ב"ר משה מב"ב), ע"ב הרה"ח ר' שמואל צבי ארנפלד מזכ"ל משרדי היכלי התורה והחסידות צאנז (ב"ר חיים יעקב ז"ל, וחתן להבחל"ח הרה"ח ר' אברהם שלמה רוט מפעיה"ק).

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל בין הנכנסים היה הרה"ג רבי יעקב שלמה כהנא שליט"א רב ביהמ"ד זידיטשובי בירושלים. וכן נכנס שלוחא דרבנן הרב ישראל פרוש לקבל את ברכת הקודש לקראת הבחירות למועמדתו כראש העיר אלעד.

יום שלישי פר' תרומה ד' אד"ר

אחר תפילת שחרית נכנס לקו"פ הרה"ג פנחס

שלום רוטנברג שליט"א מנהל רוחני בת"ת דרכי אבות בבארא פארק.

לפני תפילת מנחה נכנס לקו"פ הרה"ג רבי ישעי' שווארץ שליט"א רב ביהמ"ד קהל חסידים בביתר ונכד כ"ק מרן זי"ע, לרגל שמחת נישואי בנו נ"י.

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן ישראל דוב נ"י בן הרה"ח ר' ברוך הרשקוביץ מפעיה"ק (ב"ר משה מלונדון), ע"ב הרה"ח ר' ישעי' רוטנברג מפעיה"ק (ב"ר פרץ מפעיה"ק, וח"ר גרשון הרשקוביץ מפעיה"ק).

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היו הגאון רבי ישראל ביטון שליט"א רב העיר חדרה, לרגל פתיחת שערי ישיבתו החדשה בעיר חדרה, ויחד עמו נכנס הרב יקותיאל כהן מראשי הישיבה.

קטעים מתוכן השיחות אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עם המסובין בסעודות שבת קודש פרשת במדבר תשפ"ג במעון הקודש בקיסריה

בתואנה שיש לו הרהורי כפירה, ומרן אמר לו שיוסיף את השם אברהם שזה סגולה ליראת שמים כידוע... עוד היה עובדא שהגיעו לפני אדמו"ר זי"ע זוג שלא נפקדו בזש"ק, והאשה נקראת יונה וצווה מרן זי"ע לשנות לטאבע, באמרו ש'יונה' הוא שם של איש ולא של אשה, ובתוך שנה נפקדו בזש"ק.

בספר זכרון למשה (סימן טז אות ו) מובא, שהחתם סופר זי"ע המתין בשינוי השם לחולה עד שהסכנה היתה גדולה, כי חש לשיטת רבינו ירוחם (נתיב כח) שלא לשנות עד שכבר הסכנה גדולה. ושם הובא, שכן נהג החתם סופר אצלו, ביום כ"ה תשרי כעלות השחר, יום הגיע עלותו השמימה, צוה לשנות את שמו. והמתין עד אז כי חש לשיטת רבינו ירוחם הנ"ל, שאין לשנות עד שכבר הסכנה גדולה רחמנא ליצלן, ועלה על פי גורל החומש לשנות בשם 'יצחק', ואם היינו זוכים שיבריא היה נקרא בשם 'יצחק משה', עכ"ל. בדרכי חיים ושלום (אות תתקעו) כתב: בענין תוספת קריאת שם לחולה לא היה רוחו (של הגה"ק ממונקאטש זי"ע) נוחה אם עושין זאת בלתי ידיעה בצירופי שמות. והוא היה נוהג כשבאו לשאול לפניו על שינוי שם, השיב שאין צריכין שם אחר, ורק לפעמים מיעוטא דמיעוטא אירע שצוה לשנות שם החולה לפי הבנתו לצרוף ולייחד השמות ע"כ. ועיין בזה באריכות בספר תולדות רבינו (להגה"ק הנ"ל) אות קלט ובהג"ה שם. במאיר נתיב על נתיב מצותין (שבראש סידור תפלה ישרה, פרק י' ב) הביא: בשנת תרע"ח כתבתי לכ"ק אדמו"ר מבעלזא (מהרי"ד) זצ"ל בהיותו מכון שבתו בק"ק ראצפערד אודות שינוי השם לחולה אחד. והשיב בזה"ל: מאבי (מוהר"י) ז"ל לא שמעתי מעולם אודות זה, רק העולם נהגו לשנות השם, והטעם כתוב גמרא ובר"ן (עי' ר"ה טז, ב, ושם בר"ן), אך יהיה איזה שם שיהיה רק שיהיה לרפואה, עכ"ל שם.

² כן סיפר מרן שליט"א: זכורני כשנולד בני הגר"א שליט"א אמר לי כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לגבי קריאת השם אברהם שהוא סגולה ליראת שמים.

וסמך לדבר בספה"ק נועם אלימלך (פרשת וישלח): השם שהוא נקרא כשם אדם כשר וישר זה גורם לאדם שיהיה צדיק למשל מי ששמו אברהם ורוצה לעבוד השי"ת ב"ה אזי השם הזה גורם ומסייע לו שיהיה צדיק.

³ בבטאון 'צאנז' הובא מה שסיפר הרה"ג ר' שלום זילבר ז"ל: זכורני, פעם אחת באחד מימי חמישי אהה"צ בשעה שמרן זי"ע היה רושם לפניו ראשי פרקים משיעור חורש"י, הגיע למשכן

ענייני קריאת השם

הגרבי"צ רייך: אצל מרן זי"ע היו כמה עניינים וישועות ע"י שינוי או הוספת השם, אך היה זה פעמים מועטות, כי בדרך כלל היה משתמט מלהביע דעת קדשו בענין...
מרן שליט"א: פעם הגיע למרן אדמו"ר זי"ע גר צדק

⁴ ראה מדברי מרן זי"ע (חורש"י במדבר תשל"ז), איתא בספה"ק שבשם האדם תלויה כל החיות דקדושה שלו, ויש מקומות שנהגו לעשות לחולה סדר שינוי השם כמו שנדפס בספרי התהלים, אמנם אצלינו לא נהגו כן, מבואר בספה"ק באר מים חיים (פרשת בראשית, עה"פ ויצר ה' אלקים) בשם רבו הרה"ק מהרי"מ מזלאטשוב זי"ע שחלילה לשנות שם החולה אם לא אדם שכל מעשיו כמעט ברוה"ק, כי שם הנקרא לאדם בשעת הוולדו ודאי רובו ככולו מזדמן מאת הקב"ה באשר הוא שמו למעלה והיא חיותו של אדם כל ימיו וכו', ולפעמים אין לו חיזוק אחר כי אם זה החיזוק של השם, ואם עוקרין אותו וכו' והשם השני אפשר כי לא מחיותו הוא ונשאר בלא מחזיק החיות שלו עיי"ש.

וממשיך שם: ולכן לא נהגו רבוה"ק מצאנז ושינאווא זי"ע לשנות את השם, אף שהיו בעלי רוח הקודש, כי חששו מענין זה, והגם שאם ח"ו אין יותר כח חיות בשם הזה אזי ע"י שינוי השם יכולים להמשיך לו חיות חדשה שיוכל להשאר עוד בחיים, אולם מ"מ מי שאינו בקי איזה שם ליתן עלול לגרום ח"ו פעולה הפוכה, שיתכן שחיותו נמשכה משמו הקודם ובשינוי השם ח"ו פסקא לחיותא, והוא ענין נורא. עכד"ק.

ובשו"ת דברי יציב ליקוטים סימן קב, הביא את דברי מעבר יבק (שפתי רננות מאמר ג פכ"ג) שכתב, דבשינוי השם משנים צבא השמים ומערכת הכוכבים, והביא מבעל נוח השלום, כי השם מורה על המהות, וא"כ חלוף השם מורה על חלוף המהות עיי"ש. ולזה החמירו למאוד בשינוי השם.

ובספר דברי יחזקאל הובא שרבה"ק משינאווא זי"ע אמר, שהמוסיף שם לחולה ואינו יודע שורש נשמתו מסכן נפשו ונפש בני ביתו (אז מען גיס צו א נאמען און מען ווייסט נישט זיין שורש נשמה, שטעלט מען איין זיך די ווייב און די קינדער)...

ובספר עבודת הקודש להחיד"א (סנסן ליאר בנוסחי תפלות אות יא ס"ק ז) כתב: שינוי השם צריך להיות ע"י חכם וירא"ש בכוונה גדולה להמשיך לו נפש חדשה מקדושה ויתאמץ מאוד בכונות עיי"ש, וכן כתב בספרו דבש לפי (מערכת ש אות י).

חיים מיהר לדרכו, אמר מה שראה למעלה את אותו הזוג בלי לעיין יותר מדי...

א' הנוכחים: ידוע שמרן הדברי חיים על פי רוב היה נותן השם מעצמו בשעת הברית, בלי לשאול אבי הבן על כך.

דבריו חיים וקיימים

הגרב"צ רייך: רואים כיום שאת הד"ת שאמר מרן זי"ע בשעתו לאנשים מועטים, היום לומדים זאת אלפים בכל קצויהי תבל...

מרן שליט"א: בשנים כתיקונם היו נוכחים באמירת הד"ת בעידן רעוא דרעוין לערך כשלשה מניינים, ופעמים אף פחות מזה... אמנם דבריו חיים וקיימים, וכפי הנראה נאמרו הדברים לדורות...

שמעתי ממרן אאדמו"ר זי"ע, מעשה שהיה אצל מרן

מעט בשתיקה (בדיקות), וזה היה אחד מנפלאות שנראה עין בעין אצל מרן זי"ע. עכ"ל.

אמנם ידוע שהרה"ק משינאווא זי"ע לא נהג כן, וכפי שהביא כ"ק מרן זי"ע בשו"ת דברי יציב (ליקוטים, סימן ב): בדבר השם, קבלתי מדו"ז הגה"ק משינאווא שאמר בשם הרה"ק שר שלום מבעלזא זי"ע ששמן השמים מודיעים לאבי הבן את השם אשר יקרא אותו, שטוב לאריכות ימים ליתן שם מהמשפחה, ונדפס כעת גם בדברי יחזקאל החדש. וכשבקשו מאתו לומר מה שם יקרא, לא רצה לומר, בלתי אם היה חס וחלילה איזה סיבות מקדם, וידעתי דברים נפלאים בזה מרוח קדשו, עכ"ד.

וכן הובא בספה"ק דברי יחזקאל (מדור שו"ת, סימן ל"ג) במכתב קודש שכתב הרה"ק משינאווא זי"ע להרה"ק רבי משה מדעעש זצ"ל, וזה לשונו: תמול הגיעני הטלגרם עם הבשורה טובה כי בן נולד לו, והנני מברך את כ"ק בברכת מזל טוב, ומה שדרש ממני לחות דעי בהשם אשר יקרא לו, הנה שמעתי שאדמו"ר הרב הקדוש מוה"ר שלום מבעלזא זי"ע אמר, שמן השמים מודיעין לאבי הבן את שמו אשר יקרא אותו.

ועוד שם במכתב נוסף, כתב הרה"ק משינאווא זי"ע: מה ששאל לעצה לשם הילד, שמעתי בשם אדמו"ר הרה"ק מבעלזא זי"ע, שטוב לאריכות ימים לקרוא על שם המשפחה של אב ואם וכו', והשם יתברך יתן בפי מעלתו את שמו אשר יקרא לו לאורך ימים ושנים טובות, עכ"ד.

ומה שהביא שם מרן זי"ע, "בלתי אם היה חס וחלילה איזה סיבות מקדם", הרחיב מרן זי"ע בהזדמנות אחרת שהרה"ק משינאווא נמנע להשיב כשביקש מאתו לומר איזה שם ליתן, זולת למי שלא התקיימו ילדיו ל"ע, שאז היה מסכים לומר השם.

וסיפר מרן זי"ע: הכרתי יהודי בשם הרה"ח ר' אייזיק ז"ל, שאצל אביו שהיה השו"ב דק"ק טעטש לא נתקיימו בניו רח"ל, ותמיד הפציר בדו"ז הרה"ק משינאווא זי"ע שיתפלל בעדו לזרע של קיימא, עד שפעם אחת הבטיח לו, ותהר אשתו, ובחודש התשיעי נסע לשינאווא וביקש מאד מהרה"ק שיאמר לו יזה שם יקרא לילד או לילדה, והסכים הרה"ק ליתן לו שם.

כאשר נולד לו הבן שלח טלגרף לשינאווא וביקש מן הגבאי שישאל את פי הרה"ק שיאמר לו איזה שם ליתן, והשיב הרה"ק שיתן השם 'משה', ותיכף שלח הגבאי את הטלגרף, ועל פי דרך הטבע היה צריך להגיע המברק תוך כמה ימים, אבל המברק לא הגיע, ואבי הבן המתין בקוצר רוח, ומיהר בכל עת אל הבית דואר לראות אם כבר נשלח אליו מברק, וכן ביום השמיני חיכו והמתינו עד בוש.

כשראה אבי הבן שכבר נתאחרה השעה הוכרח לעשות הברית וליתן בעצמו שם לילד, ועלה בדעתו ליתן השם 'משה', והיסבו לסעודת הברית, ולאחר שנסתיימה הסעודה עוד טרם שהלכו הקרואים לבתיהם, הגיע המברק מהרה"ק משינאווא ובו נאמר שלדעתו יקראו להרץ הנימול בשם 'משה'.

וכן ידוע מכ"ק מרן זי"ע שבדרך כלל לא היה מורה לאבי הבן איזה שם ליתן, והיה חוזר בשם הרה"ק משינאווא שמן השמים מודיעים לאבי הבן אשר השם אשר יקרא אותו (ראה באריכות, שפע קודש, קריאת השם, פרק ב, אות א ובהערות).

¹ מתוך דברי הדרכה שנשא מרן שליט"א לאנ"ש בארה"ב שבת תש"פ: דבריו הק' עושים רושם לזמן רחוק, ודבריו חיים וקיימים, רובא דרובא מדברי התורה נאמרו בפני קומץ קטן של כמה עשרות אנשים בלבד, כשהרבה תקופות לא התיר מרן אאדמו"ר זי"ע

שמעתי ממרן אאדמו"ר זי"ע שאצל מרן הדברי חיים היו רגילים לשאול עוד לפני הלידה איזה שם ליתן, ולפי השם שאמר ידעו אם יהיה זכר או נקבה...

וסיפר מרן אאדמו"ר זי"ע, שפעם היה מרן הד"ח ממהר מאד לצאת לדרך וכבר היה על העגלה, ולפתע בא אדם אחד לשאול על שם, ואמר לו מרן הד"ת, אם יהיה בן תקרא לו כך ואם יהיה בת תקרא לה כך. והיה הדבר לפלא, כי בכל פעם היה אומר שם אחד. לבסוף נולד בן וקרא לו כפי שאמר לו מרן הד"ח, ולאחר שנים נישא הבן הזה עם אחת שנקראה באותה שם שאמר מרן הדברי חיים ליתן אם תיוולד בת... ומרן אאדמו"ר זי"ע הכיר את אותו אדם ושמע ממנו העובדא... וביאר הענין, כי הלא כל זיווג יש להם שורש אחד, ובאותו זמן שמרן הדברי

קדשו אברך אחד שחזותו ודיבורו היו אמריקאיים טהורים וביקש להכנס לרבינו אודות ענין נחוץ. השבתי לו כי לא העת עתה לפני השיעור בחוש", אולם האברך הפציר מאד שהוא יוצא מן הכלל כיון שהוא גם בנו של הרבי וגם תלמידו של הרבי... וסיפר, שבהיותו בעת הדרשה שדרש רבינו במעמד הרבבות של סיום הש"ס בדף היומי (שנערך ב'מדיסון סקוויר גארדן'), נתרשם מאד מדברי קדשו ומאז קיבל על עצמו לקיים כל מה שהרבי מצווה לעשות, ואכן מאז הוא מרבה לשמוע שיעורי חורש"י והוא משתדל להתנהג כפי שמורה הרבי זי"ע, וכבר התחיל ללמוד כסדר הלימוד שהרבי הנהיג, לכן אני תלמידו...

ומדוע אני גם "בנו" של הרבי - המשיך וסיפר: הורי מתגוררים בקנדה אבל לצערם היו חשוכי בניו במשך שנים רבות. פעם כשביקר שם הרבי נכנסו אליו לבקשת ברכה, הרבי עיין בקוויטעל וענה: "בוודאי אין לכם בניו, שהלא האמא יש לה שם של זכר ולזכר אי אפשר שיהיה לה בניו"... שאלו הורי האם לשנות את השם, והרבי הניח ראשו ושקע בהרהוריו לכמה דקות, ולאחמ"כ נקב בשני שמות שיתנו לה בעת שיעלה לספר תורה, ובירכם שיפקדו בלשון קיימא... ואכן לתקופת השנה נולדתי, ואם כן אני גם בן וגם תלמיד... ומסיים ר' שלום: הרהבתי עוז ונכנסתי לכ"ק מרן זי"ע וסיפרתי לו הכל דברים כהווייתם, ורבינו זי"ע נתלהבו פני קדשו כאש להבה והכה בידו הק' על השולחן בכל כחו במשך כמה דקות, ואז ציוני להרשות לו להכנס, וזכורני שהאברך שהה שם שעה ארוכה.

עוד סיפר הנ"ל: פעם אחת באו אל הרבי זי"ע צעירים ישראלים ששהו באיטליה, כשכתבתיה להם את הקוויטעל שאלתיים לשם אמם אבל הם לא ידעו רק את השם הנכרי שלה בצרפתית, ונזכרתי שפעם אחת אמר לי הרבי שכשאין יודעים את שם האם כותבים בקוויטעל פלוני 'בן רחל', וכך כתבתיה גם להם, לאחר שיצאו מהחדר קרא לי הרבי ואמר לי, כשלא יודעים את שם האם כותבים אמנם 'בן רחל' אבל כותבים את זה בסוגריים...

¹ ראה בשיעור חורש"י פרשת ראה תשל"ה: אצל צדיקים ראו בחוש כי הם ידעו מראש אם זכר תלד או נקיבה, וכשהיו באים לשאול את זקה"ק מצאנו זי"ע איזה שם יתנו כשיולד התינוק, היה אומר שם זכר או שם של נקיבה ומזה היו יודעים בבירור אם זכר הוא או נקיבה, וכ"ק אאדמו"ר זי"ע היה נוכח פעם כשבא אחד לשאול את זקה"ק איזה שם יתן לתינוק שעומד להיוולד אצלו, והשיבו זקה"ק תקרא לו יעקב, והלה כנראה לא היה מחוכם ביותר ושאל שוב ומה יהיה אם תולד בת, השיבו זקה"ק גם אז תקרא לו יעקב... הייתי יכול להאריך כל הלילה בענינים נפלאים ממה שאני יודע וממה שמעתי מגדולת כח הצדיקים אשר עליהם נאמר (דמ"ג, ז) כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, אך אכ"מ.

יצויין עוד למה שסיפר כ"ק האדמו"ר מגארליץ שליט"א, שפעם הביאו לפני מרן הדברי חיים ילד שלא היה יכול לדבר, ומרן הד"ח שאלו לשמו, והשיב. ואמר מרן הד"ח: מי נתן לך שם זה, אם האב והאם נותנים השם הרי יש להם רוח הקודש לזה, אבל אחרים צריכים לידע את השורש נשמה של הילד... ומרן הדברי חיים נתן לו שם אחר, ומאז התחיל לדבר כאחד האדם...

² ראה להגאון משאמלווא זצ"ל (אבני המקום, אבן הראשה, אות לא): שמעתי מרבינו הגאה"ק בעל דברי חיים זי"ע, שבברית מילה היה הוא אומר הברכה וקריאת שם התינוק, ולא שאל את אביו איזה שם ינתן לו, רק הוא ז"ל קרא לו שם (אחר שהיה עומד

בקביעות, כידוע שאצל מרן הדברי חיים היו הרבה שינויי נוסחאות ומנהגים מזמן למזמן...
א' הנוכחים: מקובל בסדר ההקפות נוסח צאנו שיש היום, הוא מה שמרן הד"ח אמר בשנה אחת בלבד...
מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע היה מספר, שזקה"ק מרודניק זי"ע רצה פעם לברר לעצמו את נוסח התפילה של מרן הדברי חיים, והמתין להזדמנות שיעבור לפני התיבה כשהיה לו יארציטי, ואז כתב ורשם על גליון הסידור את נוסח התפילה במדויק כפי שהתפלל, כדי שיהיה לנגד עיניו תמיד. מאז התחיל להתפלל בנוסח התפילה הזה, אולם לא עברו ימים מועטים ושוב נזדמן שירד מרן הדברי חיים לפני התיבה, והבחין זקה"ק שמתפלל בנוסח שונה לגמרי מהפעם הקודם. ציין זקה"ק לעצמו בסידורו, שפעמים וזקני מתפלל בנוסח אחר. אמנם לאחר זמן שוב הבחין שמתפלל בנוסח אחר לגמרי השונה משתי הנוסחאות הקודמות, ואז הבין שאין לו נוסח קבוע ואין נוסח תפילה אחת דומה לשל חבריה.

מרן אאדמו"ר זי"ע סיפר, כי בילדותם בהיותם בקליינווארדיין התפללו שחרית בקלויז שם, והש"צ שניגש לתפילה אמר "כי לישועתך קוינו כל היום ומצפים לישועה", ושם היה נוכח אז הרה"ק רבי לייבוש מטארנא זי"ע בנו של הרה"ק משינאווא זי"ע, וכששמע את הש"צ מתפלל כך החל לצעוק שמרן הדברי חיים לא היה אומר "ומצפים לישועה", ונעשה שם מהומה גדולה. כששבו לביתם סיפר לאביו זקה"ק מרודניק את כל מה שאירע, וכששמע את הדברים עלה חיוך על פניו ואמר שאף הוא היה באותו מאורע כאשר מרן הדברי חיים הורה שלא לומר ומצפים לישועה, ואמר שבשפניא היה המנהג שכאשר הש"צ אמר "כי לישועתך קוינו כל היום", היו הילדים עונים אחריו "ומצפים לישועה", בדיוק כשם שאומרים אמן וב"ה וב"ש,

הפסח יש לחזור בתשובה. ואל ההורים אשא עיני חוסו נא על נפשות בניכם ואל תוציאו אותם מהישיבה. ובמפורש שנינו (פסחים ז) היה יושב בביהמ"ד ונזכר שיש חמץ בתוך ביתו מבטלו בלבד. וכל מי שמרגיש רק קצת חיות בתורה הקדושה ילמד גם בערב פסח אחר חצות ולא יעסוק באפיית המצות עיי"ש המשך הדברים.

וראה בהליכות חיים - פסח (אפיית מצות): שמעתי מפי הרה"ח ר' יחזקאל העסקל ז"ל שזכור לו עוד מימי שבת רבינו זי"ע בווייליאמסבורג שרבינו זי"ע אמר פעם בדרך צחות, דבגמ' (נדרים לב, א) איתא מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתיים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בתלמידי חכמים, שנאמר (בראשית יד) וירק את חניכיו לידי ביתו, ומלחמתו הרי היתה בליל פסח, ואפשר שעשה אנגרייא בזה שלקח את הבחורים לאפיית המצות באותו לילה...

עיי' שפע חיים (דרשות חורש"י תשמ"א פרשת בהעלותך) שהביא עובדא זו, ומסיים: אז הלך כ"ק אאמו"ר והקשיב לקול תפילתו של דו"ר הרה"ק משינאווא זי"ע ושמע שהוא מתפלל את כל תפילת שמונה עשרה בנוסח אשכנז ומאז בחר גם לעצמו להתפלל בנוסח אשכנז. וסיפר לי כ"ק אאמו"ר, שכאשר היה בגארליץ וכבדוהו להתפלל לפני התיבה והתפלל בנוסח אשכנז כפי שהיה רגיל, ניגש אליו אביו זקה"ק מגארליץ זי"ע לאחר התפילה ושאלו בפליאה, אברך, מנין לקחת את הנוסח הזה. וכשהשיב לו שכך שמע מהרה"ק משינאווא, נחה דעתו.

הדברי חיים זי"ע שנדחפו הצבור לשמוע תורה, ונענה ואמר, למה דוחפים אתם אם לשמוע הרי אפשר לשמוע גם מרחוק, ואם להבין הלואי שיעזור לי השי"ת שאני אבין בעצמי את הדברים שאני מדבר...
הגר"ב צ רייך: היו שנים שבשוה"ט בליל שבת היו הבחורים משתתפים בעת אמירת הפלפול, ולאחר הדגים היו יוצאים ושבים לתלמודם.

זכורני כי בשנה אחת אמר מרן זי"ע שיעור ביו"ט שני של שבועות בצהריים לזכות איזה חולה מסוכן ומאז היה זה קביעות כמה שנים...

מרן שליט"א: אצל מרן אאדמו"ר זי"ע בישיבה היו סדרי לימוד ביום שישי ובשבת קודש כמעט כרגיל... בכלל היו אצלנו בישיבה מושגים אחרים לגמרי ממה שהיה מקובל בעולם הישיבות, אף שבוודאי בזמננו אי אפשר לנהוג כן, אבל אז היו השגות אחרות... בערבי פסחים לא היה שייך לנסוע הביתה לפני בדיקת חמץ, אלא נסעו כשעתיים לפני בדיקת חמץ ולא היתה מציאות אחרת. פעם התקשר אחד ההורים לבקש שהוא צריך את בנו בדחיפות שיעזור בבית בניקיון לכבוד חג פסח, אבל מרן אאדמו"ר זי"ע אמר להשיבו שיוכל לסדר לו סכום כסף שישכור לו מישהו שינקה את ביתו, אבל הבחור צריך להישאר בישיבה... והיה מרגלא בפומיה כי בחז"ל אנו מוצאים לשון של 'תלמיד יושב לפני רבו ונזכר שיש לו חמץ בביתו', והיינו שהיה לומד אצל רבו גם בערב פסח.

נוסחאות התפילה

א' הנוכחים: י"א שמנהג מרן הדברי חיים היה בסעודת ברית לברך בפה"ג על הכוס של ברכת המזון לפני אמירת סדר 'הרחמן' של ברית מילה, כיון שחשש שמיקרי הפסק.

מרן שליט"א: יתכן שהיה כן, ויתכן שלא היה

לבחורי הישיבה לבוא ולהשתתף בשולחן הטהור בעידן רעוא דרעוין וכדו', וכיום כשהוא חרוט בעט ברזל הרי שמתפשטים דברי וורתו למאות ולאפים בכל קצוות תבל, והבערה ללהב יוצאת להלהיב לבם של ישראל לתורה ועבודה. ורבים וטובים אשר עוסקים בדברי קדשו, ומפעם לפעם מגיע אלי שאלות אשר נושאים ונותנים בדבריו הק'. וזהו בבחי' מה שאמרו חז"ל (אבות ו, א) כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה.

¹ יצויין למה שסיפר כ"ק אדמו"ר מקרעטשניף שליט"א (בצילא דמהימנותא, בהעלותך תש"ע), כ"ק אבי (האדמו"ר רבי דוד משה) זצ"ל היה מספר שפעם היה אצל הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע שנדחפו מאד בעת אמירת התורה, נענה הרה"ק המהרי"ד ואמר מנין לכם שאני אומר דברי תורה לכם אולי אני אומר תורה לאיזה יהודי הנמצא באפריקה...

² וכן נשא מרן זי"ע בדברי קדשו בפתחת הזמן ג' ניסן ה' לפרשת מצורע תשד"מ: הנני מבקש שכל הבחורים ימשיכו ללמוד כרגיל במשך הימים שנותרו עד פסח וכן בימי חוה"מ ואל יחסרו מביהמ"ד כלל כל הזמן, ואלו הנוסעים לבתיהם לחוג את החג יסעו בערב פסח ולא יבטלו תורה אפי' לא עבדו הכנת צרכי החג ומלבושים וכדו' רק יבקשו מבני משפחתם שיסייעו בהם וכן לאפיית המצות לא יבואו הבחורים כלל זולת אברכים שהם זקוקים לכך לצרכי הבית.

וכ"ה בדברי קדשו בעידן רעוא דרעוין פרשת תזריע תשל"ו זול"ק: וכאן מקום אתי לבקש מכל הבחורים שישארו בישיבה ויעסקו בתורה ביתר שאת מבכל השנה שלפחות קודם חג

נלב"ע בר"ח אדר, הרה"ק הקרייזער רב זי"ע נפטר בר"ח אב, והרה"ק מבאבוב זי"ע נפטר בר"ח תמוז. **הגרמ"מ:** מספרים על הרה"ק מלובלין זי"ע, ששמע שהמתנגדים אמרו שכשהוא ימות יעשו יו"ט, ואמר על כך, שביום פטירתו אפילו כוס מים לא יוכלו לשתות, ואכן נפטר בת"ב. ידוע שהרה"ק משינאווא זי"ע, היה מקפיד למאוד לומר תמיד תחנון, גם בימי הלולא דצדיקא². אולם בשלשה ימים לא אמר תחנון, בי"א אייר יום היא"צ של הרה"ק מרופשיץ זי"ע, י"א תמוז יום היא"צ של הרה"ק העטרת צבי מזידיטשוב זי"ע, ובכ"א אדר יום היא"צ של הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע. והסביר טעמו לזה, ביום היא"צ של הגה"ק מרופשיץ זי"ע כי נרפא בזכותו [ובל"ק, ער האט מיך אויסגעבעטן]. כי מעשה שהיה כאשר אביו מרן הדברי חיים זי"ע היה עוד רב ברודניק והוא היה ילד קטן כבן ג' או ד' נסעה פעם אמו לעיר אחרת ובקש ממנה שתקח גם אותו, לאחר שסירבה נתלה על העגלה ונפל תחתיה ואז עברה העגלה עליו והיה בסכנה גדולה, והדברי חיים זי"ע הזכירו אצל הגה"ק מרופשיץ ונתרפא, ונותר לו סימן על מצחו. בי"א של הרה"ק מזידיטשוב זי"ע לא אמר תחנון, כי הרה"ק בעל עטרת צבי אמר כמה פעמים כי הוא תלמיד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, וכך כתב בקויתל ששלח למירון, 'תלמידך צבי בן הינדא'. וטעם שלא אומר תחנון בי"א של הרה"ק הנועם אלימלך זי"ע אמר, שאין צורך להסביר ולא הסביר. **הגרב"צ רייך:** מרן הד"ח היה אומר הרבה תחנון, אפילו במנחה, ואפילו כשכבר היה חשוך³. **מרן שליט"א:** בזידיטשוב נהגו שלא לומר תחנון

וברבות השנים הדפיס אחד את הסידור והוא דימה שזה חלק מהתפילה ולכן הדפיס "ומצפים לישועה" כחלק מהברכה. והוסיף זקה"ק מרודניק, אני יכול לומר בתורת ואם לא יגיד, כי כשבועיים בלבד לאחר אותו מעשה שזקני צוה שלא לומר ומצפים לישועה, ניגש זקני לתפילת מנחה בערב שבת, ובאזני שמעתי שהוא כן אמר "ומצפים לישועה"...

ידוע שבכל תפילה מדי יום ביומו ישנם כוונות אחרות. כן אצל מרן אאדמו"ר זי"ע עצמו, ראינו הרבה שינויי נוסחאות בתפילה. ודכירנא שלעת זקנותו כאשר החליף סידור מתפילה ישרה לסידור עם אותיות גדולות, אחר שקשתה עליו הקריאה באותיות קטנות, שינה במקומות הרבה מהנוסח שהיה רגיל בה הנוסח של הסידור החדש שבו התפלל.

תחנון בהילולת הצדיקים

הגרב"צ רייך: מרן הדברי חיים זי"ע וכמה מבניו הק' נפטרו בימים שאין אומרים בהם תחנון⁴. **א' הנוכחים:** מסופר כי פעם אחת ישבו ביומא דהילולא קדישא כ"ה ניסן, כמה מבני הדברי חיים, וביניהם הרה"ק מגארליץ והרה"ק רבי אהרן מקרייז צאנז, וכן נכדו הרה"ק מהר"ש מבאבוב, ושוחחו ביניהם, והתחילו דנים מפני מה נסתלק מרן הדברי חיים דוקא בחודש ניסן, והחליטו ביניהם כי יש צדיקים הרוצים להסתלק ביום שאין אומרים בו תחנון, כי בעולם האמת יש קיטרוג על הצדיק באם אין אומרים תחנון ביום היארצייט שלו, וזה היה גם רצונו של מרן הדברי חיים. ודבר פלא הוא שכל שלושת הצדיקים הללו נפטרו בימים שאין אומרים בהם תחנון. הגה"ק מגארליץ זי"ע

שאלה... ונפטר אכן בימי ניסן שאין אומרים תחנון עפ"י השו"ע. ² ראה לדב"ק מרן זי"ע (בסעודת סיום משניות כ"א אדר תשי"ז): י"ל נתינת טעם למנהג ישראל שמתאספים ביומא דהילולא של צדיק ועושין סעודה ואין אומרים תחנון, ודוזה"ק משינאווא זי"ע התרעם ע"ז ואמר אינני שמח על שנפטר אותו צדיק... אמנם מנהג ישראל תורה היא. וי"ל מקור לזה עפ"י ד הגמ' (יומא לח, ב) וזרח השמש ובא השמש עד שלא כבתה שמשו של זה עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי, ומתאספים בשמחה להראות שח"ו אין אנו טועים לומר שבמיתת הצדיק נשתקע הכל רק אנו מאמינים שהכל נמשך הלאה וחסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמי שהותיר לנו צדיקים אחרים ותורה כדי שנוכל להמשיך ולהתקיים. ולכן בז' אדר יום פטירת משה רבינו ע"ה נהגו להתענות, כי על משה רבינו ע"ה העידה תורה ולא קם נביא עוד כמשה וגו', וכיון שא"א לאחר להיות כמותו ה"ז צער ותענית, משא"כ בשאר צדיקים שמזריח לנו השי"ת שמשו של צדיק אחר תמורתם אשר בצילם נחיה וזהו מחסדי ה' עלינו. ³ ראה שו"ת דברי יציב (אורח חיים, סימן צט): וזקה"ק מצאנו זי"ע נהג להתפלל מנחה כשכבר היה נדמה ללילה והיה אומר אז גם תחנון, ע"ש. ⁴ וכ"כ בדרכי חיים (אות כח): אצל רבינו הקדוש היו אומרים תחנון בכל יום בשחרית ובמנחה וכו'.

¹ ראה עוד שפע חיים (שם): איתא בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת ויקהל, עה"פ קחו מאתכם תרומה) בשם כתבי האר"י (שער הכוונות, סדר שבת, הקדמה) שאין תפילה של יום אחד דומה לתפילת יום אחר, עד ביאת המשיח. היינו שכל תפילת שמונה עשרה היא בבחינה ובמדרגה אחרת, עם כוונות מיוחדות לפי הצירוף של אותה השנה והחודש והיום, ואשר על כן יש לידיע שתפילת שמונה עשרה זו שעומדים עתה להתפלל, לא היו יכולים להתפלל כדוגמתה מעת בריאת העולם. כן אפשר לראות בסידור הארז"ל בכוונות של ברוך אתה ה', שיש כוונות מיוחדות לימות החול, ליום השבת, ליום טוב, וכן כוונות מיוחדות לראש השנה וליום הכיפורים, ובשנת השמיטה יש כוונות שונות לתיבות אלו. בזה פירש הבעש"ט הק' (שם) מה שאמרו חז"ל (ברכות כט, א) אודות כל שאינו יכול לחדש דבר בתפילתו, שבכל תפילת שמונה עשרה צריך לחדש דבר כלשהו בנוסח וכוונת התפילה, כי אין להתפלל שתי תפילות באותו אופן... כיון שהנוסחאות משתנים, אזי גם הכוונות משתנים לפי הנוסחא כפי שורשם בגבהי מרומים. על זה אמרו חז"ל (אבות ב, ג) אל תעש תפילתך קבע, שלא יהיה לך תפילת שמונה עשרה קבועה באותו נוסח ובאותה כוונה, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, שבכל עת תבקש דבר חדש מלפני השי"ת.

⁵ ראה מה שסיפר כ"ק האדמו"ר מזלאטשוב זצ"ל (בצילא דמהימנותא, אמור תשס"ה): שמעתי שכידוע היה הרה"ק משינאווא זי"ע מתרעם על אי אמירת תחנון ביומא דהילולא של צדיקים, והיה מתרעם על שמקילים באמירת תחנון, ופעם שאלו אביו מרן הד"ח זי"ע הא"ך תתנהג ביארצייט שלי, ולא היה יכול לענות מפני כבודו של אביו שיאמר תחנון, וענה שאינו יודע, ואמר לו מרן הד"ח ביארצייט שלי לא יהיה לך שום

בערב שבת¹, וכן נהגו בסיגוט².

א"כ נענה. וגם משום שנפילת אפיים הוא עניין מסירות נפש³.

בפשטות מה שצדיקים מיעטו בתחנון זה משום דברי הגמ' (תענית יד, ב) שאין אדם רשאי ליפול על פניו אלא

¹ בספר 'מקור חיים' (אות ש) מסופר: נודע כי הה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב לא היה אומר תחנון לא בערב שבת ולא ביום א', ושמעתי מפי הגאון מ' דוד צבי זהעמאן שליט"א, כי בעת שהיה הה"ק משינאוואו בסטריא והתפלל בהקלויז של חסידי זידיטשוב, רצה להנהיג שם שיאמרו תחנון בימים אלו, ואמר להם, הרבי מזידיטשוב לא אמר תחנון ביום א', יען כי הוא היה צריך הכנה דרבה יום א' קודם נפילת אפים, ובש"ק לא היה באפשרי להכין עצמו לזה, לכן לא אמר תחנון, והראי' שפ"א היה לו הכנה ואמר תחנון ביום א', וגם בעש"ק לא אמר שהיה ירא שמפני גודל מסירת נפש שהיה לו בעת נפילת אפים אולי תצא נפשו הטהורה ויטריח את אנשי שלומו בצרכי קבורתו בעש"ק, אבל אתם מדוע לא תאמרו תחנון.

בספר צבי לצדיק, על תולדותיו של הרה"ק בעל עטרת צבי זי"ע, כתב (פרק יב, אות ז): יש למצוא אסמכתא למנהגו שלא אמר תחנון בכל יום א' ועש"ק של כל השנה, במה שנאמר במשנה דתענית (פרק ב, משנה ג) שאנשי המעמד לא מתענין בערב שבת מפני כבוד השבת, ולא באחד בשבת שלא יצאו מענג ליגיעה ותענית וימותו. ובהיות שאנו יודעים שנפילת אפים החלה את רבינו תמיד בכל גופו, אין לך יציאה ממנוחה וענג ליגיעה וחולי מזה. מובן שזו רק השערה שלי ורבינו בודאי היה לו טעם יותר נכון, עכ"ל.

בספר צדיק כתמר יפוח (מג, ב) מובא שבקלויז דחסידי זידיטשוב בעיר לעמבערג גם לא אמרו תחנון בערב שבת וביום ראשון כמנהג הנוהג רבי יוסף שאול נאטנזאהן זצוק"ל בעל שואל ומשיב, יען שבת מדרש זה נקרא ארתא דמר ואין לשנות ממנהגו.

² כן מובא בספר 'ליקוטי מהרי"ח" (סדר ערב שבת, ד"ה ועי' בפרמ"ג): ואדמו"ר הגה"ק מו"ה יקותיאל יהודא ט"ב זצ"ל מסגיט הנהיג בבית מדרשו שלא לומר תחנה בערב שבת, אך ביום ראשון בשבת, אמר. וכן נוהג אחריו בנו הממלא מקומו אדמו"ר הגה"ק מו"ה חנני' יו"ט ליפא ט"ב שליט"א.

וכן בספר שמע ישראל (אורח חיים, סימן כ): וידוע דמנהג הרה"ק מהר"צ מזידיטשוב זצ"ל היה שלא לומר תחנה בעש"ק וכדאיתא בספרים בשמו, וגם הגאה"ק בעל ייטב לב זצ"ל הנהיג כן בבית מדרשו, וכן נהג אחריו בנו בעל קדושת יו"ט זצ"ל, וכן בנו בעל עצי חיים מורי זצ"ל וכו'. ועיי"ש באריכות.

ראה עוד מה שסיפר חדב"נ אב"ד קרית הבעש"ט שליט"א (בצילא דמהימנותא בלק תשע"ח): כידוע היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בעל אבן האזל מעריץ ביותר את החסידים, ובפרט את חבורת עובדי ה' המופלגים שהתפללו בבית הכנסת בשכונת בתי ראנד, ובשנותיו האחרונות אף קבע את מקום תפילתו בביהמ"ד זה, וכאשר היה חתנו הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל מגיע לבקר בארה"ק, והתאכסן בבית חותנו היה מתלווה אליו ומתפלל עמו בביהמ"ד דבתי ראנד. ומסופר שפעם ביום שישי כאשר התפללו שם ר' איסר זלמן מלצר יחד עם ר' אהרן קוטלר תפלת שחרית, ניגש לפני התיבה אברך חסיד זידיטשובי, ודילג על אמירת תחנון לפי מנהג זידיטשובי שאין אומרים תחנון בערב שבת, ובסיום התפילה שאל אותו ר' אהרן קוטלר למה לא אמרו תחנון, הרי בשו"ע לא נזכר יום שישי בין הימים שאין אומרים בהם תחנון...

קם אחד המתפללים, הגה"ח ר' יעקב פריינד זצ"ל, ואמר כי אמנם בשו"ע ונושאי כליו לא נזכר דין זה. אולם הפרי מגדים (סי' קל"א משב"ז סק"י) הקשה בתוך אריכות דבריו בדין שאין אומרים תחנון כשיש בביהכ"נ חתן ביום חופתו, אע"י שעכשיו עדיין אינו יו"ט שלו, מכיון שבסוף היום התקיים חופתו, אם כן למה אומרים תחנון בערב שבת, כיון שיש מצות עשה להוסיף מחול על הקודש, ובזמן שעדיין ודאי יום שישי תחול קדושת שב"ק, א"כ יגרור השמחה בסוף היום שלא לומר בשביל זה

תחנון מתחילת היום, ומה לי יום החופה או תוספת שבת ויו"ט, והפמ"ג נשאר ע"ז בקושיא. וסיים הגה"ח ר' יעקב פריינד שידוע בשם מרן הדברי חיים כי גם במקומות שהפרי מגדים אומר דבריו בדרך קושיא, היה דעתו כן באמת, לכן שפיר יש להמנע מלומר תחנון ביום שישי.

והגר"א קוטלר השיב לו, דיש לחלק בפשיטות, כי אצל חתן יחול המאורע באותו יום עצמו, ועל כן אין אומרים תחנון מתחילת היום, אבל לגבי תוספת שבת לא יחול המאורע ביום השישי, אלא אדרבה משעה שמקבל על עצמו שבת שוב אינו יום השישי רק יום השבת, ועל כן שפיר יש לומר תחנון בתחילת יום השישי. השיב לו ר' יעקב פריינד, דממה שהפמ"ג לא תירץ כן מוכח שהבין דהיסוד של תוספת שבת אינו דמתחלף הזמן מיום שישי ליום שבת, אלא שביום שישי עצמו חל תוספת וקדושת שבת. כששמע ר' אהרן קוטלר את דבריו, הגיב על זה בתנועה של ביטול, אולם חותנו הגר"א איסר זלמן מלצר הבחין בכך, והעיר לו על זה: וואס ווילסטו, ער זאגט דאך גוט...

ראה שם עוד מה שסיפר הגר"ב מוטצען שליט"א, שהגאון רבי פישליע הרשקוביץ זצ"ל אשר חטר מחסידי זידיטשובי, הדפיס הרבה מתורת רבותינו הראשונים, והיה מוצא בדבריהם מקורות להנהגות צדיקים, והוא הראה מקור למנהג שלא לומר תחנון בערב שבת, שכן איתא לאחד הראשונים בספר התדיר (לרבי משה ב"ר יקותיאל מן האדומים, סי' ח') שכתב דהמנהג שלא לומר תחנון בערב שבת שחרית, לפי שצריכים למהר ולקצר בתפלה כדי להתעסק בצרכי שבת. וז"ל שם: בער"ש שחרית נהגו שלא ליפול על פניהן לפי שהן צריכין למהר ולקצר כדי להתעסק בצרכי שבת, אבל אם היה תענית ציבור נופלים על פניהם בשחרית ואומרים הי"ג מדות סליחות, עכ"ל. וכן איתא במחזור ק"ק רומא (סדר ענין שבת) וז"ל: בערב שבת שחרית נהגו שלא ליפול על פניהם, לפי שהן צריכין למהר בתפלתן כדי להתעסק ולהשתדל בצרכי שבת וכו', ע"ש.

³ בשו"ת דברי יציב (או"ח סי' עה) הפליג מרן זי"ע בעניין זה: ולפי ספרי הכוונות הוא ענין נורא במיס"נ ממש, ועיין בסידור השל"ה ובסדר היום בכונת תחנונים. ולזה היה מנהגו של אא"י בעל ד"ח זי"ע שלא לומר תחנון בז' ימים של פסח שני שתרעין פתיחין (עי' זוה"ק פרשת בהעלותך דף קנ"ב ע"ב ברע"מ), והסכנה גדולה ביתר שאת שיתקבל תפלתו למסירת נפשו... ולזה כמה היה ענין גדול אצל אא"י בעל עט"צ זי"ע באמירת התחנון, ולהמקובל בידינו שביום גשמים לא אמר תחנון, ואמר שאינו רוצה שיהיה טירחא דציבורא בעת הלוייה ופחד היה על כל הסביבה הק' ביום שאמר תחנון, ואולי יש להוסיף בטעמו של האי סבא קדישא, לרש"י בתענית ז' ע"ב שביום גשמים ישועה פרה ורבה בו שמליצי זכות נכנסין לפניו ביום הגשמים מתוך שעת רצון עיין שם, והתיירא לומר אז לדוד אליך ה' נפשי אשא, וזה שרמז שאז שייך חשש גדול מטירחא דציבורא בהלוייה, וכמה עמקו מנהגיהם הקדושים. ולזה כ"ק בעל הד"ח שקראו רבו, התיירא ביומא דתרעין פתיחין לומר התחנון והיינו הנפ"א, ומקובלני בכרוור מבית אבא שהד"ח לא אמר תחנון בהנך ימים. ע"כ.

וראה מש"כ הגה"ק ממונקאטש זצ"ל בדברי תורה (מהדורא תליתאי, אות פג): ומה שהיו כמה צדיקים וקדושים שהקילו ביותר באמירת תחנון בכל דחיה ואמתלא שהיה להם כמו הגה"ק וכו' מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע בעל עטרת צבי, הוא כמו שכתבנו כבר (בחמשה מאמרות) במאמר נוסח התפילה (אות לו), משום שכיונו בכונת נפילת אפים במזמור לדוד אליך ה' נפשי אשא, ושהוא סכנה גדולה כמבואר בכתבי האריז"ל, וכן שמעתי מכ"ק אדמו"ר הה"ק משינאווע זי"ע, שזהו רק היה הטעם להצדיק הנ"ל שהחסיר כמה פעמים מלומר תחנון כנ"ל, מה שאין כן אנו בעניותן לא שייך זה.

בחצרות קדשינו

”אשרי עין ראתה קהל קדושים”

שבת התאחדות בקהילתנו הק' בחיפה

בראשות הגה"צ רב ואב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א
קהילתנו הק' בחיפה זכו לשבת נפלאה ומרוממת, בשבת קודש פר' משפטים, בראשות הגה"צ רב ואב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א בן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ששבת לראשונה בקרב בני קהילתנו בחיפה.

שעות נעלות של התרוממות והתעלות היו מנת חלקם של בני הקהילה שזכו ליום שכולו שבת מנוחה וקדושה. החמימות דקדושה שהורגשה בקרב בני הקהילה גברה על הרוח הקרירה שנשבה בחוצות.

בצהרי ערש"ק הגיע הגה"צ שליט"א לעיר חיפה לבית האכסניה בבית הר"ר אהרן בלוך הי"ו מיקירי בני הקהילה כשאת פניו מקבלים מנהלי מוסדותינו הק' הרה"ח ר' יוסף יהונתן שנק הר"ר צבי אלימלך לוינשטיין והר"ר חיים שלמה לוי וגבאי בתי מדרשינו.

בזכות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן - כחצי שעה לפני תפילת מנחה התקיים "מעמד הכנה לשב"ק" בהיכל בית מדרשינו ברח' מיכאל, לשם התכנסו ובאו מאות ילדי תשב"ר, ויחדיו ניגנו ניגוני שב"ק יחד עם המחנך הרה"ח ר' יהושע עוזר ויינריך יו"ר קרן הפרסים ומנהל ארגון כח התפילה והמנהל הרוחני הרב אלטר חיים פרידמן שליט"א, הגה"צ שליט"א נשא דברי חיזוק לילדי החמד בגודל מעלת כל תפילה וכל מצוה שעושים ובפרט בזמנים שאין סדרים בת"ת שאז השכר כפול ומכופל, לאחמ"כ עברו כל הילדים לקבל מיני מתיקה מהגה"צ רב ואב"ד שליט"א.

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו - לאחר הפסקה קצרה ניגש האורח הגה"צ שליט"א לתפילת מנחה שעברה בהתרוממות והתעלות ביהמ"ד היה מלא וגדוש בבני קהילתנו הק', לאחר תפילת מנחה נשא דברים הגאון רבי שלמה הכהן שטרן שליט"א דומ"ץ קהילתנו הק' בדבריו המורגשים קידם בברכה את הגה"צ שליט"א והרחיב על הזכות והשמחה שיש לבני הקהילה בשבת קודש זו בו זוכים לאורח הרם שבא בשליחות הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, והמשיך בדבר הלכה בעניני חודש אדר, לקבלת שבת ניגש הרה"ח ר' חיים בלומנטל מקרית צאנו נתניה, כשלאחמ"כ עברו כל בני הקהילה אצל הגה"צ שליט"א לקבלת שלום וא גוט שבת.

זה שיר שבח של יום השביעי - כשעתיים לאחר התפילה התקבצו ובאו כל בני הקהילה כאיש אחד, לבאטע מרוממת בשבת אחים גם יחד, במהלכה זימרו הרבה מזמירות שב"ק החל מ"כל מקדש" ועוד ניגוני שבת וניגוני התעוררות במשך למעלה מ-3 שעות ברציפות כשבין הניגונים נשא הגה"צ שליט"א הרבה דברי תורה ודברי חיזוק, שמוע"ס מיוחד נשא בענין תפילה בציבור מתחילת התפילה כפי שדורש תמידין כסדרן מרן רבינו הגה"ק

שליט"א, במהלך ה"באטע" נמסר השיעור הקבוע ב"אור החיים הק" ע"י המג"ש הקבוע הרה"ג ר' יהודה לנדאו שליט"א מג"ש בשיבתנו הק' דברי יציב בחיפה, כמו"כ נערך שמחת ה"שלום זכר" לבן הר"ר מיכאל יהושע פאלק בלומנטל מחיפה בן ר' חיים וחתן הרה"ח ר' יצחק פסח שמרלר שליט"א מראשי קהילתנו הק' בחיפה, לאחר שעות ארוכות של התעוררות, קמו כל הבני הקהילה לריקודים לכבוד שב"ק לאל אשר שבת מכל המעשים.

צפרא דשבתא - תפילות יום שב"ק התפלל האורח שליט"א בבית מדרשינו החדש בשכונת נווה אברהם שם ניגש לתפילת הלל ומוסף ועלה לעליית שישי, לאחר התפילה נערך קידושא רבא לכבודו, במהלכה זימרו ניגוני שבת והודיה וניגוני שבת, הרה"ג רבי נפתלי צבי בלך שליט"א דומ"צ בית המדרש נשא דברים בשבת הזכיה שזכתה הקהילה בחיפה לקבל את פני האורח הדגול שליט"א והמשיך בדברי תורה וברכה, לאחמ"כ סיפר הגה"צ שליט"א, סיפורי צדיקים מרבינו הק' מגארליץ ז"ע לרגל יומא דהילולא החל בשב"ק ובהמשך הפליג בשבח בית מדרשינו ובשבח דומ"צ בית מדרשינו שפקע שמיא מהיושבים ראשונה בדייני העיר חיפה, כמו"כ ציין לשבח את גבאי בית מדרשינו ר' יצחק איימר ר' יקותיאל יהודה שכטר יחד עם ועד קרן הבנין העושים והמעשים להצלחת בית מדרשינו בדברים מיוחדים עורר את הציבור בחובת הכרת הטוב שצריך כל אחד ואחד להכיר לעוסקים בצורכי הציבור וכל אחד צריך להטות שכם ולסייע להם בכל מה שאפשר, בסיום קמו כל הקהל יחדיו לריקוד לכבוד שב"ק.

אז תתענג על ה' - כשעה קודם תפילת מנחה ביום שב"ק התאספו בחורי קהילתנו הק' המאוגדים בחבורת "כאחד", לחבורה מרוממת סביב לשולחנות ערוכים בכיבוד דעונג שבת יחד עם ראש החבורה הרה"ג ר' יעקב יהודה מילר שליט"א מג"ש בשיבתנו הק' דברי יציב חיפה, תחילה זימרו ניגוני דביקות ונגוני שב"ק כשבמהלכה זכו לשמוע דברי חיזוק מפי הגה"צ שליט"א שהאריך במתק לשונו לייקר את שנות הבחורות בו יבנו הבחורים את עולמם הפנימי, שנות העבודה, "מטבע של אברהם אבינו בחור ובתולה מצד אחד" שזה הזמן שכל ענייני העבודה יהיו באש להבה וחיות מלהטת מיט א פרישקייט, כמו"כ עודד את ההתאספות בני החבורה מדי שבת בשבתו לבאטע בליל שב"ק וסדרי הלימוד להיות מתוך בית מדרשינו בעם בפני עצמם, הגה"צ שליט"א הביע את התרגשותו והתפעלותו מן בני החבורה והתנהגותם שהוא לסמל ל"צאנזע חסידישע בחור" בסיום דבריו הודו לראש החבורה שליט"א על מסירתו למען הבחורים בכל עת.

חזו השתא בהאי שעתא - בעת רעווא דרעווין התקבצו ובאו שוב כל בני הקהילה יחדיו לשעות של

טוב חלקינו ומה נעים גורלנו", בברכהמ"ז כיבד הגה"צ שליט"א את דומ"צ קהילתנו הק' שליט"א.
לאחר תפילת מעריב עברו בני הקהילה לברכת פרידה מהאורח הרם הגה"צ שליט"א והודו לו על השבת המרוממת לה זכו יחדיו.
גם נשות אנ"ש בחיפה התאספו בראשות הרבנית תליט"א א"ח הגה"צ שליט"א בעת סעודה שלישית שאורגן ע"י ארגון נצ"ח בחיפה.

בני הקהילה הודו ושיבחו בראש ובראשונה למנהלי המוסדות הרה"ח ר' יוסף יהונתן שנק הר"ר צבי אלימלך לוינשטיין והר"ר חיים שלמה לוי על שנטלו על עצמם את כל הוצאות השבת, שירות ותשבחות יחילו על ראש האי גברא רבא איש החסד הרב דוב בער ישראלי מנהל מפעל החסד עזר לקהל ומשגיח בישבתנו הק' בחיפה על ארגון השבת על הצד היותר טוב, וכן לגבאי בתי מדרשינו בנווה אברהם ר' יצחק איימר ר' יקותיאל יהודה שכטר ולשמש בית מדרשינו הר"ר יקותיאל יהודה בלומנטל וכן לכל האברכים החשובים כל אחד בשמו הטוב יבורך שהיטו שכם ועזרו להצלחת השבת, ישאו ברכה מאת ה' ותהי משכורתם שלימה מן השמים.

השבת המרוממת לא במהרה תשכח מאת בני הקהילה ותלווה אותם לאורך ימים ובודאי תירשם באותיות של זהב בקורות דברי הימים של קהילתנו הק' בחיפה.

התרוממות והתעלות כשלאחר תפילת מנחה בבית מדרשינו התיישבו כולם לסעודת רעוא דרעווין בצוותא חדא, כשיחדיו שרו זמירות וניגוני התעוררות, כשבמרכזה נשמעו דבריו המחזקים והמעודדים של הגה"צ רב אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א בגודל מעלת סעודה שלישית ובמיוחד בעת אשר מוסיפים מחול על הקודש ובתוך דבריו חיזק ועודד את בני הקהילה שלא יאמר אדם איני יכול להגיע למדרגות גבוהות, אלא כל אחד יאמר גיבור אני ויעלה מעלה מעלה בתורה ויראת שמים, וכן הרחיב שכל אחד מבני הקהילה צריך להרגיש שהקהילה והמוסדות הק' הם ביתו הפרטי ולהטות שכם וסיוע בכל מה שמצטרך ובוודאי שלא לזלזל ולא להחליש את כוחם של עסקני מוסדותינו הק', רק תמיד לומר א"גוט ווארט" שבכך נותנים כח להמשיך הלאה וביתר שאת ויתר עוז, בסיום הביע את התרגשותו הגדולה מהשבת המרוממת לה זכה בקרב בני קהילתנו הק' שהיא לשם ולתפארת בעיר חיפה בפרט ובשאר קהילותינו הק' ברחבי תבל בכלל, בדברים מיוחדים הרחיב בשבח דומ"צ קהילתנו הק' הגאון רבי שלמה הכהן שטרן שליט"א שפקע שמיא והוא מראשוני התלמידים של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, אשר מינה אותו לשמש כראש הכולל ודומ"צ קהילתנו הק' בחיפה בהיותו סמל ודוגמא לתורה ויראת שמים וחסידות, לאחר שירת זמר "שושנת יעקב" קמו כל הקהל יחדיו לריקוד "אשרינו מה

פעולות נמרצות לאור ההתעוררות הגדולה בהתחזקות בשמירה מפני פגעי הטכנולוגיה

רבני ה'ועדה הרוחנית לענייני תקשורת' בקודש פנימה

יום רביעי פרשת משפטים, כ"ח בשבט תשפ"ד, עוד לא עברו 48 שעות מאז נדמו צלילי הריקודים הסוערים בסיום הכינוס הכללי, כשעדיין מהדהדים בכל רחבי תבל דבריו הברורים של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במהלך משא

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, העסקן המופלא, נאמן ומסור למען מפעלות הקודש לבית צאנז, איש האשכולות, ה"ה

הרה"ח ר' מאיר בעלז הי"ו

חבר הנהלת מרכז רפואי צאנז ביה"ח לניאדו

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט ובשעטומ"צ

שמחת נישואי הבן החתן המו"מ בתו"ש מוריננו יהודה נ"י

עב"ג הכלה תחי'

והברכה אחת היא לסבים

הרה"ח ר' דוב בעריש בעלז הי"ו - אב"י פעיה"ק הרה"ח ר' מרדכי יוסף זילברברג הי"ו - אב"י פעיה"ק ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיזכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ה, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.

בס"ד

יום נבית ה'

הזדמנות מיוחדת!

בשותפות קודש כפרנס יום בכללי השי"ס הנך רוכש לעצמך זכות אדירה ונשגבה: יום אחד של לימוד התורה הנק' בריציפות במשך כל שעות היום והלילה בהשגות הנעלות שקבע ויסד כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע בכללי השי"ס, שותפות קודש במאות תלמידי חכמים מופלגים ברחבי ארה"ק

ג' אדר א'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **שמואל צבי ארנפלד** הי"ו
אב"י בקרית צאנז נתניה
לזכות נישואי הבת תחי' בשעטו"מ

ו' אדר א'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **ברוך הרשקוביץ** הי"ו
אב"י בקרית צאנז נתניה
לזכות נישואי הבן שיחי' בשעטו"מ

ו' אדר א'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **ישעיה רוטנברג** הי"ו
אב"י בקרית צאנז נתניה
לזכות נישואי הבת תחי' בשעטו"מ

ו' אדר א'

שותף בלימוד בבית ה'
הרה"ח ר' **אהרן הכהן לויןשטיין** הי"ו
אב"י בקרית צאנז נתניה
לזכות הכנס בנו לעול תורה ומצוות בשעטו"מ

"ותלמוד תורה כנגד כולם" ובוודאי שלזכות וחשיבות מרובה היא לרכוש זכות שותפות לפחות ליום אחד! של לימוד בכללי השי"ס. כדברי השי"ת הבחור בתורה לדוד המלך (שבת ל) כי טוב יום בחצריך מאלף, טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה, מאלף עולות שעתיד שלמה בן להקריב לפני על גבי המזבח.

לימוד יחידי מל חסידים בש"ס
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר מנצחני ז"ע
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לתרומות והנצחות: הר"ר שמואל בורד - 054-8441601

הגבול אותו אסור לעבור.

ובכן מתברר שהענין לא נסתיים במשפטים בודדים שנאמרו במשא הקודש במהלך הכינוס, בשעת ערב ביום רביעי כאמור, כבר נקראו אל הקודש פנימה רבני ה'ועדה הרוחנית לענייני תקשורת דחסידי צאנז', ה"ה הרה"ג רבי הלל דויטש שליט"א, הרה"ג רבי פרץ טוביה בינדר שליט"א, הרה"ג רבי דניאל אליאס שליט"א, הרה"ג רבי נפתלי ישראל גראס שליט"א, אשר נתמנו על ידי מרן שליט"א אשתקד לשמש כרבני ה'ועדה'.

במהלך האסיפה נידונו בכובד ראש נושאים רבים, בתחילה נסובה השיחה סביב ההתעוררות העולמית בעקבות הכינוס הכללי, כפי שנוכחו מתוך כתבי ההחלטה וקבלה טובה למעשה של כמה וכמה מאנ"ש ומפי השמועה על רבים שהתחזקו וקיבלו על עצמם גדרים וסייגים שונים, בהמשך עברו על פרטים רבים בכללי היסוד אשר נתקנו זה מכבר בשנים קדמוניות סביב נושא הטכנולוגיה מה מותר ומה אסור, כשהצורך לשנות ולהתאים עניינים שונים לפי המצב וההתפתחויות הקיימות כיום.

מה'ועדה הרוחנית' נמסר כי אי"ה בקרוב יפורסמו התקנות וההוראות הברורות של הרבנים הנוגעים לכלל הציבור כפי שנקבעו מחדש וכהוראת הקודש במהלך האסיפה, וכן הכללים והתקנות עבור כל מי שנדרש לקבלת אישורים חריגים מהועדה.

אסיפת כלל מנהלי מוסדות החינוך במעון הקודש

ושוב למחרת, יום חמישי פרשת משפטים, כ"ט בשבט תשפ"ד, כשבזה אחר זה הגיעו מנהלי מוסדות החינוך הן לבנים והן לבנות מכל רחבי ארה"ק, כשכולם נקראו והוזמנו אל האסיפה הנחוצה הזו אשר נתקיימה במעון הקודש, גם הפעם הנידון הוא קיום דבריו המפורשים של מרן שליט"א בכינוס הכללי כי האחריות בעניין זה אינה שייכת רק ל'ועדה' כזו או אחרת, או לאיש מסוים, אלא האחריות מוטלת על כל אחד ואחד בפרט וכל הכלל כולו בכלל. וכל מי שיכול להושיט יד ולסייע מבין שהאחריות עליו לרוץ ולסייע, ובנוגע להצלה רוחנית של כלל ישראל, האחריות והשליחות מוטלת על כל אחד לפי מיסת האפשרות שלו. מדובר כאן באחריות ובשליחות, לעמוד על המשמר ולפעול להצלה הרוחנית הנדרשת בדורינו אל מול פגעי הטכנולוגיה, ומי אם לא אלו שבידם מופקדים הדור הצעיר, חינוכם ועתידם של הדור הבא נתון ומוטל על צוארם, מושכים הם בגאון בעול כבד של החזקת 'קיום התורה' והמשכתה לדורות, הם הראשונים אשר עליהם להיחלץ חושים לדאוג למען הפעילות הנחוצה של ה'ועדה הרוחנית' אשר היא הפתח והשער לכל הדופק על דלתי בתי החינוך שבקרבתנו.

את האסיפה פתח העסקן מוה"ר בערל שטמור הי"ו, ולאחריו נשאו דברים ראש הישיבה והגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א והרה"ג רבי חיים אלחנן ביום שליט"א, כאשר את הוראת הקודש מסר המשב"ק רבי אברהם דוד שכטר שליט"א.

בסיום האסיפה נתקבלה הסכמה כוללת פה אחד, כי כלל המנהלים יתחייבו לדאוג ולשאת בעול בשותפות

יום וליל לא ישובת למען לא יחסר המזג ושוקד הרבה לטובת האברכים בהענקת המשכורות מדי חודש בחודשו, וכעת הגדיל לעשות בהענקת מילגה מיוחדת לחו"ר הכולל שליט"א כהוקרה והערכה על היבחנם בחזרה הגדולה וקבלת ההורמנא, זאת מלבד התוספות המיוחדות בכל זמן ועידן כמו מבצע שובבי"ם וכיוצ"ב. פיות האברכים מלאים שבח ותהילה ויהא שכרו משלם מן השמים בכפל כפליים ויזכה להמשיך בפעולותיו להגדיל תורה ולהאדירה מתוך הרחבת הדעת וכט"ס.

**מעמד חלוקת תעודות הוקרה והערכה למצטייני ישיבתנו
הק' לצעירים "שפע חיים" בעיה"ת בני ברק**

ברוב פאר והדר ובליוי כלי זמר, נערך בליל שישי פר' משפטים א' דר"ח אדר הראשון מעמד חלוקת תעודות ופרסים למצטייני ישיבה"ק לצעירים שפע חיים בב"ב, אחר שנבחנו ועמדו בכור המבחן על מסכתות פסחים ובבא בתרא שנלמדו בשנים הקודמות בישיבה"ק במסגרת 'מפעל ושנתם' שע"י ישיבה"ק, כשחלק מהתלמידים אף עמדו למבחן אצל הגאון רבי אברהם יעקב איצקוביץ שליט"א רב דקהל שבט הלוי ירושלים וחתן הגה"צ בעל שבט הלוי זצ"ל

את ראש המסיבה פיארו הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהילתנו הק' בארה"ב שליט"א, רבנים ומרביצי תורה, צוות הישיבה הרבנים הגאונים שליט"א, והורי חקני התלמידים המצטיינים.

כמדי שנה הובעה במעמד זה ההערכה לתלמידי הישיבה מצטייני שיעור ב' ושיעור ג' על העמל והיגיעה המושקעים בשינון סכום כה נכבד של דפי גפ"ת, ואשר מותיר בנפשם רושם עצום רשימין דקדושה לאין שיעור, ומהווה מהסיבות הבולטות להמשך עלייתם במעלות התורה בשנים הבאות.

פתח והנחה את המסיבה ברוב כשרון הרה"ג ר' יהודה ברנדסדורפר שליט"א משגיח רוחני דישיבתנו הק', שקידם בברכה את המשתתפים כל אחד בשמו הטוב, בדבריו תיאר לפני ההורים את תוכניות הלימודים במסגרת ושנתם, תוכנית מפורטת של חזרות חוזרות ונשנות על הדפים

בהוצאות פעילות ה'ועדה הרוחנית' למען עתיד דורותינו והמשך הצלחת ושמירת בתי החינוך.

**חו"ר כולל 'מבצר התורה' בבית שמש
עמדו בכור המבחן אצל גדולי ההוראה**

בתום שנה מבורכת של שקידה ויגיעה רבה בו עמלו אברכי הכולל מבצר התורה בבית שמש על חלק הארי שבהלכות יו"ד ח"ב הנלמד בסדר ב', כאשר למדו היטב משורשי הסוגיות עד להכרעות הפוסקים בבהירות נפלאה ופלפולא דאורייתא בשילוב חבורות ושיעורים שנמסרו ע"י האברכים שליט"א מדי שבוע, ונבחנו במבחניים חודשיים בס"ד, בעת האחרונה נערכה חזרה מקיפה בו חזרו ושיננו בחזרות וחוזר חזרות עד שיהא כמונח בקופסא כאשר בסיומו נערך מבחן מסכם ומקיף על כל הנלמד ובמשך כמה שעות ישבו האברכים שליט"א והעלו ע"ג הכתב בבהירות גדולה כל דברי הראשונים והאחרונים עד הנוגע למעשה כשהאברכים גילו בקיאות עצומה בכל נבכי ההלכות לפרטיהם.

בסיום החזרה זכו האברכים שליט"א לעמוד בכור המבחן אצל אחד מגדולי רבני העיר בית שמש, הגאון רבי קלמן ווייס שליט"א רב דחסידי ויז'ניץ בעיר ומו"צ העדה החרדית שבמשך שעה ארוכה ישב ובחן את האברכים הדק היטיב על כל הסימנים וטייל עמם בכל דברי הפוסקים והציע הרבה שאלות שעלו אצלו בבית ההוראה והאברכים שליט"א ניתחו ודנו בהם בשימוש חכמים. הרב שליט"א הביע התפעלות עצומה בגודל בקיאותם וידיעתם בנבכי ההלכות, והפטיר שאלו הם הראויים להוראה ודור הבא של מורי ההוראה בישראל בס"ד.

שפתי האברכים רוחשות דברי ברכה ותודה קדם ראש הכולל הרה"ג ר' אפרים פישל רובינשטיין שליט"א אשר מנווט ומכוון את סדר הלימוד ברוב כשרון ותבונה ובעריכת דפי מרא"מ החל מדברי הראשונים עד להכרעות למעשה ע"פ פסקי רבותינו וגדולי ההוראה ושקידתו התמידית למען הצלחת האברכים בס"ד.

קובע ברכה לעצמו מנהל המסור של רשת הכוללים 'מבצר התורה' ה"ה הרה"ח ר' אהרן הופמן שליט"א אשר

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ג ר' אשר אנשיל שווארץ שליט"א

פח"ס פעדני אשר

לרגל השפחה השרויה בפעונו

שפחת נישואי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן הפו"מ בתו"ש פנחם פענדל נ"י

בן הרה"ג ר' חיים מאיר הופטן שליט"א

ובברכת מזל טוב

לחותנו הגאון בי בן ציון רייך שליט"א

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תפיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

שפחת החתונה אי"ה ביום א'

באולטי הגפן בביתר עילית

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרב בועז בדיחי הי"ו

פנהל ת"ת בתי אבות פוינבז' בב"ב

לרגל השפחה השרויה בפעונו בפז"ט

שפחת נישואי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן הפו"מ בתו"ש אליהו זאב נ"י

בן הרה"ח ר' דוד מאיר יאקאב הי"ו

עיה"ק צפת

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תפיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

הזמנות פרטיות פחוץ לק"צ לא נשלחו כלל,

נא ראו הזמנה זו כאישית

שפחת החתונה אי"ה ביום ד' בהיכל רוזנברג

המליץ מענין הפרשה 'שואל כל הנאה שלו' שהבוחן כששואל שאלות ורואה הצלחתם אין לך הנאה גדולה מזו, וכל זה נזקף בצוות הרוחני שהשקיעו כוחות עצומים בזה, בהמשך הביא מדברות קודש של חותנו בעל שבט הלוי זצוק"ל בגודל המעלה של לימוד ביראת שמים בבחי' יראתם קודמת לחכמתם והן ביראת שמים הבא מלימוד התורה, וזה נרמז במה שכופלים בברכת החודש חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא ושוב אומרים אהבת תורה ויראת שמים.

וסיים בברכות לרוב לתלמידים שיזכו לעמוד בכור המבחן בעוד מסכתות אחרים מתוך הצלחה.

הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א עמד בראשית דבריו על עוצם ההשקעה של התלמידים ושהורי התלמידים אין להם השגה בגודל התאמצות התלמידים, ומאחורי כל תעודה טמון שעות של עמל והתמדה, ובדין הוא שיטלו שכרם, ומה גם שבתוך החושך המכסה ארץ מעמד זה הוא קרן וזרקור אור כשרואים הצורבים מגיעים להישגים נפלאים כאלו, ומה נשגב וחשוב מעמד זה להוקיר על העבר ולעודד על העתיד. בהמשך עמד על ב' הברכות של ברכת התורה אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה, ואשר בחר בנו מכל העמים, והביא מדברי ההפלאה בהקדמתו למס' כתובות לבאר כפל הלשון 'ישבעו ויתענגו מטובך' שבעניני אכילה שייך שביעה אבל אין בו עונג, כי אחר השביעה נמאס בעיניו המאכל שאינו יכול להמשיך לאכול עוד. ובכסף זהב יש בו עונג אבל אין בו שביעה כי אוהב כסף לא ישבע כסף. אולם בתורה ועבודת השי"ת יש בהם הן בחי' שביעה והן בחי' עונג. ולכן אומרים בשבת קודש כולם ישבעו ויתענגו מטובך.

ויסוד השלימות של יהודי המבקש להגיע ללימוד התורה הוא כשזוכה לבחי' שובע ועונג בתורה הק', הן עיון והבנת התורה ולהתענג מהלימוד אך יחד עם זאת לשבוע עוד ועוד להיות מוסיף והולך, וברוחניות השביעה מביא העונג והעונג מביא לידי שביעה, ואינו סותר אחד להשני אלא משלימים אחד את השני, צמאון וכיסופין להבין ולהשכיל יחד עם תענוג והנאה מן הלימוד הם הסוד להצלחה.

הנלמדים, עד שבמשך השנים יוצא שהתלמידים משננים שבע ושמונה פעמים את כל דפי המסכתות, ואת ההשקעה הנפלאה של התלמידים במשך כל השנה, והתמדתם העצומה של הבחורים יומם ולילה לא ישבותו עדי העפילו לשלב נכבד זה, ומחובתינו וזכות הוא לנו להוקירם ולהעריכם כיאות.

את דבריו סיים בהודאה על העבר ובקשה על העתיד שאותה קבלת התורה מרצון ומאהבה ימשך לעתיד, ע"ד פירושו של בעל הקדושת יו"ט בבקשת אסתר 'נתן גם מחר ליהודים לעשות כדת היום' שגם בהמשך השנים יעשה השי"ת אתנו אות לטובה בניסים ונפלאות להרבות אהבה בבני ישראל שיקבלו תמיד כל דברי התורה הק' מרצון ואהבה.

הגאון רבי אברהם יעקב איצקוביץ שליט"א שכאמור פינה מזמנו להעמיד התלמידים בכור המבחן, פתח בדבריו בגודל האיסור של כובש עדותו שנלמד מהפסוק בפרשת ויקרא מאם לא יגיד ונשא עונו, והנשבע שאין לו עדות להעיד גדול עונו וצריך כפרה, ובפוסקים מבואר שמלבד העבירה של מניעת הגדת עדות יש גם קיום מצוה בהגדת עדות והרמב"ם בספר המצוות מונה זאת כמצוה, והכריז בהתרגשות שהיות ורואה כאן את הרבנים הגאונים והורי התלמידים שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף במעמד נכבד זה, על כן 'הריני מוכן ומזומן לקיים מצות הגדת עדות' שהוא חיוב מן התורה, הנני להעיד שהעמדת בכור המבחן את התלמידים החשובים והי' לי שעה של קורת רוח ועונג רוחני. על כגון דא ניתן להמליץ לשון המשנה יש קונה עולמו בשעה אחת, אמר הגרא"י איצקוביץ שליט"א, והכוונה שהבוחן שזוכה לבחון ולהיות נוכח בתשובותיהם הנפלאות הקולחות מפיות הבחורים, זה הוא ממש קונה עולמו בשעה אחת של הבחינה, התלמידים קנו עולמם לא רק בשעה אחת אלא שעות על גבי שעות ושמו לילות כימים וזכו ליגעת ומצאת תאמין, עד שהגיעו שדברי תורה מחודדין בפיהם, ולי הי' רק זכיה ליטול חלק בתורתם החשובה של הבל פיהם של תשב"ר שעליהם מתקיים העולם.

גליון זה נדבת

ידידנו העסקן הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' יחיאל חנא לאנגסאם הי"ו

פנהל פוסדותה"ק באלעד

לרגל השפחה השרויה במעונן

שפחת נישואי הבן החתן המו"מ בתוי"ש

פורינו פסח נ"י

עב"ג הכלה תחי'

בת הרה"ג רבי נפתלי צבי בלעך שליט"א

ובברכת מזל טוב

לאביו הרה"ח ר' חיים מאיר לאנגסאם הי"ו

לחתנו הרב אייזיק מאיר שליט"א - משב"ק

ולסב הרה"ח ר' יוסף יהונתן שנק הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלפיא

שפחת החתונה אי"ה ביום א' ארסנות פרידן בב"ב

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' אברהם כהן הי"ו

אב"י ביוניאן סיטי

לרגל השפחה השרויה במעונן במז"ט

שפחת נישואי נכדו החתן המו"מ בתוי"ש

פורינו אלחנן שלמה זלצן נ"י

בן בנו הרב משה יהושע הי"ו - ק. הבעש"ט

עב"ג הכלה תחי' בת הרב אליפלך ישראלי הי"ו

ובברכת מזל טוב לסבים

הרה"ח ר' חיים שפעון הרבסט הי"ו

הרה"ח ר' אליעזר ישראלי הי"ו

והרה"ג ר' אליהו גופכו שליט"א

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלפיא

מחמת רוחב דעתם לעיין וללמוד בכל מקצועות התורה ולא להסתפק במיעוט, אלא תמיד שאפו להרחיב ידעותיהם בהלכה ובעיום ובבקיאות, והלהט לידע הכל ולהשיג הכל הביאם לגדול גדולי תורה.

בסיום המעמד הודו הורי התלמידים והבחורים החשובים להנהלה והגשמית המנהלים החשובים הרה"ח ר' מאיר צבי בלומנטל הי"ו והר"ר משה אליעזר שמעון הי"ו על מסיבת העידוד לכבודה של תורה שערכו ברוב פאר והדר ובטוב טעם, ויצאו בריקודים נלהבים לכבוד התורה ולומדיה ולכבוד ראש חודש אדר א', אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם.

שבת קבלת התורה כאיש אחד בלב אחד

בישיבתנו הק' 'שפע חיים' בירושלים

בעיצומם של ימי שלהבת הקודש ימי השובבי"ם ת"ת נערכה שבת מרוממת לכלל הבחורים בבניין ישיבתנו הק' ישיבה לצעירים 'שפע חיים' בעיה"ק ירושלים, בראשות צוות הישיבה שליט"א לאחר שנמסרה שמוע"ס מיוחד מפי המנה"ר הרה"ג רבי חיים מיכל הלברשטאם שליט"א שבה הודיע על עריכת שבת התעלות ועל התוכניות לעריכת השבת בתוך תקופת החיזוקים בתורה ובעבודה בשבועות האחרונים, ושבת קודש זו תהא תוספת תנופה להמשך העבודה, ואכן בהתראה קצרה נערכו מנהלי הישיבה הרב אשר מאיר בורד הי"ו והרב שמעון גוטמן הי"ו לארגן כל הנצרך לקראת השבת מתוך מסירות ומחשבה על כל פרט ופרט לתועלת ולרווחת הבחורים לבל יחסר המזג.

והיה ביום השישי והכינינו וגו', לאחר אמירת ספר התהילים לפנות בוקר כנהוג נשא דברים המשגיח הרה"ג ר' אהרן וייספיש שליט"א והאר"י בגודל הצורך להתכונן כראוי לקראת השבת הקרבה ובאה, ואכן התאספו הבחורים כשעתיים לפני זמן כניסת השבת ולאחר טעימת טועמיה שהוכן בשפע מכל טוב נכנסו לביהמ"ד לסדר לימוד רצוף וקול התורה בקע למרחקים בהתלהבות ועוז כראוי לימי השובבי"ם והכנה לשבת קבלת התורה.

ולזה מברכים ברכת אשר קדשנו לעסוק בדברי תורה, שהוא ברכת הנהנין על התורה, ובצירוף בקשת והערב נא על להבא, והברכה אשר בחר בנו בא לרמז על הנעשה ונשמע שמחמת זה בחר בנו כי הביעו בתשובתם הצמאון נפש לתורה, זהו שלימות התורה.

בסיום קשר ברכות תודה לצוות הרוחני בישיבה המשקיעים רוב כח ואון להצלחת התלמידים ובזכותם הם באים להשגים חשובים הללו, ואף גם זאת במודים דרבנן להנהלה הגשמית שעומדים הכן לכל הנדרש בישיבה, והכל נזקף לזכותם ושכרם לעד עומדת.

בהמשך הקריא המשגיח רוחני שליט"א את שמות הבחורים המצטיינים מקבלי התעודות, שיבואו לקבל תעודתם מידי הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א כשהוא מוסיף ברכות להצלחתם.

לסיום המעמד זכו המשתתפים לדרשה מאלפת מפה מפיק מרגליות הרה"ג רבי יחזקאל טויסיג שליט"א ר"מ בישיבת מכונבא בעלזא בבני ברק, אשר ריתק את השומעים בהרחבת דברי הלבוש על ברכת התורה שהוא ברכה לאחריה על הלימוד של אתמול, ובדברי תורה אין שיעור עיכול כי הוא נבלע בדמו, והבקשה והערב נא הוא שהמתיקות של לימוד התורה של היום החדש לא יקח המתיקות מהלימוד של אתמול, וישאר תמיד הטעם הטוב בפינו, והסביר שמה שברור אצל ה'לבוש' שאין אדם שוכח תלמודו של אתמול אחר השינה הוא מחמת גודל התענוג והחיות בלימוד התורה.

בהמשך עמד על חביבות לימוד התורה מהסוגיא במנחות אודות השוחט את הזבח ליהנות מדמו למחר, שחזר ושנה הדברים שוב ושוב עד שעליו קראו מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי, שאהבת התורה בא כתוצאה מכל היום היא שיחתי שמדבר כל היום מהלימוד, זה הנושא המרכזי אצלו אז הוא זוכה לאהבתה ולשגות בה תמיד.

בדבריו הסביר שלדבר בפני תלמידים חשובים שמתעמקים בלימוד התורה הוא עונג רוחני מיוחד, ועורר את התלמידים על השגות רחבות בכל מקצועות התורה, בעובדות קודש מגדולי תורה שכל רז לא אניס להו, והכל

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין
הרה"ח ר' יהודה אריה שטיגליץ הי"ו

אב"י בב"ב

לרגל השפחה השרויה בפעונו במז"ט

שפחת נישואי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן המו"מ בתו"ש ישעי' זאב נ"י

בן הרה"ח ר' שמואל ויטר הי"ו

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' פנחס הי"ו

ולסב הרה"ח ר' נתן יונה ויטר הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שפחת החתונה אי"ה ביום ג'

באולפי גני הדקל בב"ב

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ג ר' מאיר כהן שליט"א

אב"י באלעד

לרגל השפחה השרויה בפעונו במז"ט

שפחת נישואי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן המו"מ בתו"ש

פורינו חיים ישראל נ"י

בן הרה"ג ר' מאיר יוסף דויד שליט"א

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' פנחס הי"ו

ולסב הרה"ח ר' יחיאל פזל דויד הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שפחת החתונה אי"ה ביום א'

באולפי היכלי פלכות בב"ב

שליט"א שרומם את הבחורים בדברים מתובלים בפרפראות וניגוני קודש, ונתרוממו הלבבות טפח מע"ג הקרקע, וכן נשאו דברים המשגיח הרה"ג ר' יעקב הלברשטאם שליט"א בעניין חובתנו וזכותנו כתלמידי הישיבה הק', וכן הרה"מ הרה"ג ר' אברהם יצחק סג"ל שליט"א שביאר בנועם עניין שכל ההתחלות קשות וכן נאמרו עוד ד"ת כנ"ל מכו"כ בחורים שיחי'.

לאחר הפסקה קצרה וניצולה ללימוד רצוף נתקבצו הכל למנחה וסעודת רעווא דרעוין ואחרי זמירות הנהוגים בהתעוררות כנהוג נשא דברים הרה"מ הרה"ג ר' יעקב רכטשפר שליט"א שהעריך בעניין הצורך להשקיע בתפילה ובכל עת מצוא של התעוררות להעתיר ולבקש מהשי"ת שנזכה לאהבת תורה ויר"ש, והמשיכו זמן רב בזמירות בהתעוררות וממש הורגש מצב של קרבת אלוקים, ונסתיים השבת המיוחדת לאחר ברכת המזון והבדלה ותפילת ערבית, כשכל הבחורים מאחלים ברגשי לבם לצוות הישיבה על שהטריחו עצמם לנהל השבת קודש ולזכנו להתרוממות נפלאה. וכן נשמע מהצוות ומהבחורים דברי שבח ותודה כאחד למנהלים החשובים והמסורים הרב אשר מאיר בורד הי"ו והרב שמעון גוטמן הי"ו והעומד לימינם הרב סיני יצחק דויד הי"ו שכמו שמעמידים כל צורכי הישיבה כל השנה כך העמידו את כל צורכי השבת כראוי בהרחבה ובשפע לרווחת כולם כשהמטרה רק להגדיל תורה ולהאדירה.

**ספר מעדני אשר הלכות שבת
על מצוות עשה שצריך לקיים בשבת**

כל הבא בשערי בתי המדרש ובתי כנסיות בארץ וברחבי תבל במשך עשרים שנים האחרונות, יודע ומכיר את הגליון שגורם אורה ושמחה מיוחד בלימוד התורה, הגליון התורני הנודע לתהילה 'מעדני אשר' פרי עמלו של הרה"ג רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א ראה"כ בבית שמש, גליון שהתקבל בחיבה יתירה בכל תפוצות ישראל ברחבי תבל. בימים אלו הופיע 'ספר מעדני אשר על הלכות שבת', ובו מאות חקירות הלכתיות על כל המצוות עשה שצריך לקיים בשבת, מאות שאלות אקטואליות ומאתגרות על הלכות

בזמן מנחה התחיל המנה"ר במזמור הודו כנהוג בהתלהבות ועוז כראוי ונסחפו כולם לתפילה מנחה וקבלת שבת מרוממת מתוך רגשי התעוררות של הודיה להשם ושיר ושבחה לקראת השבת שפניה נקבלה באהבה, לפני תפילת ערבית נשא דברים הרה"מ הרה"ג ר' שמעון ליפשיץ שליט"א שהרחיב בעניין הזמן גרמא לרומם שאיפות אצל כולנו למדרגות נעלות באהבת התורה, ולאחר תפילת ערבית יצאו במחול לכבוד שבת המלכה.

לאחמ"כ התכנסו כולם כאיש אחד בלב אחד בהיכל הישיבה לסעודת חקל תפוחין קדישין שנערכה שעות ארוכות מתוך ניגוני זמירות שב"ק ושאר שירות ותשבחות לקל אשר שבת ברא מתוך כיסופי קודש לזכות לטעום מנועם אור קדושת השבת, במהלך הסעודה נשמע בקשב רב דבר השבת מפי המנה"ר שליט"א בחיזוק והתעוררות מתוך העבר לקראת המשך העתיד של ימי שובבי"ם ת"ת, וכן נשא דברים מלהיבים הרה"מ הרה"ג ר' מנחם מנדל קריינר שליט"א בגודל הזכות של הבחורים שמשתדלים להתעלות בדרכי החסידות כראוי, וכן נשמעו דברי תורה מפיהם של בחורי הישיבה שכ"א בסגנונו הטיב לבטא את הזכות לעסוק בתו"ש בין כותלי ישיבתנו הק' ורגשי הוקרה והערכה לצוות הישיבה שמשקיעים כוחם במסירות נפלאה למען נתעלה בשנים אלו, והמשיכו בזמירות לשבת שעות רבות ואח"כ נמכר הזכות לברכת המזון על מאות שעות רצופות עד פורים קטן.

לאחר הפסקה קצרה להתארגנות נתיישבו ל'שבת אחים' כנהוג בשירות ותשבחות בהתלהבות ותעצומות בראשות המשגיח הרה"ג ר' ישראל יונגרייז שליט"א שעורר בדבריו הנעימים, וכך נמשך עד לפנות בוקר. בצפרא דשבתא למרות הסיום המאוחר לפנות בוקר, נתמלא ההיכל מתלמידי הישיבה ללימוד רצוף כמה שעות לפני תפילת שחרית שהתנהלה בקול ורעש גדול והתלהבות, כשכל העליות נמכרו גם כן עבור מאות שעות רצופות עד פורים קטן - סיום ימי השובבי"ם ת"ת. לאחר התפילה התאספו הכל לסעודת עתיקא קדישא ונשאו דברים ראש החבורה השו"מ הרה"ג ר' יששכר יהודה שוורץ

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרב אליעזר סגל הי"ו

אבי ביתר עילית

לרגל השפחה השרויה במעונו במז"ט

שפחת נישואי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן המו"מ בתו"ש ישעי' נ"י

בן הרה"ח ר' שבח שווארץ הי"ו

ובברכת מזל טוב

לחותנו הגאון רבי שלום אייזנברג שליט"א.

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

שפחת החתונה אי"ה ביום ג'
באולפי היכל הברכה ביתר עילית

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ג ר' נפתלי צבי בלך שליט"א

דופ"צ וראה"כ בחיפה

לרגל השפחה השרויה במעונו במז"ט

שפחת נישואי הבת הכלה תחי

עב"ג החתן המו"מ בתו"ש פורינו פסח נ"י

בן הרה"ח ר' יחיאל חנא לאנגסאם הי"ו

פנהל פוסדוה"ק באלעד.

ובברכת מזל טוב

לאביו הרה"ח ר' אברהם נתן הי"ו

לחותנו הרה"ח ר' יוסף ימותן שנק הי"ו

להרה"ח ר' חיים פאיר לאנגסאם הי"ו

והרב יצחק אייזיק פאיר שליט"א משב"ק

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

בצפת - להרחיב את המקום המקודש - ה'צאנזער קלויז' העתיק בעיר הקודש צפת. אתרא קדישא אשר יסודתו בהררי קודש ע"י רבה"ק בעל הדברי חיים זיע"א ובנו הרה"ק משינאווא זיע"א. ואחריהם בקודש כ"ק מרן רבינו זיע"א אשר פעל לחדש אור תפארתו ולהחזיר עטרה ליושנה.

כעת, לקראת הרחבת גבולות הקדושה בתפארה, בהוראת וברכת קודשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, מבשרים הם על מעמד 'הנחת אבן הפינה' נשגב וייחודי שיתקיים בתקופה הקרובה.

ועידת יוקרה "יחידי סגולה" בשילוב מעמד "הנחת אבן הפינה" להרחבת הקלויז קדישא בעיה"ק צפת תובב"א תיערך במעון קודשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, ביום סגולה כ"א אדר ב', יומ"ד של רביה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע.

ביום בו ייסד כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע את קרית מלך קרית צאנז בנתניה, יוזמנו מספר מצומצם של נדיבי לב ושותפי קודש להסב בטרקלין ביתו של כ"ק מרן שליט"א לועידת יוקרה שתיערך בשילוב מעמד הנחת אבן הפינה להרחבה ההיסטורית של הקלויז המקודש שנוסד בהוראת קדשו של רביה"ק מרנא ה'דברי חיים' זי"ע ע"י בנו הרה"ק משינאווא זי"ע.

יחידי הסגולה, שותפי הבית, הם אלו שיזכו להשתתף במעמד המרומם, ואף יזכו לקחת מאבני המקום - המקודש, שער השמים מאז ומקדם ולעתיד לבוא עד היום הזה!

הרה"ח ר' מרדכי ישכיל והרה"ח ר' ברוך קליין מוסרים כי בתקופה הקרובה הם יפנו לקהל הנדיבים, יחידי הסגולה, שיזכו לקחת חלק בהזדמנות ההיסטורית להיות חוליה בשרשרת הדורות המקודשת.

עוד מוסרים כי הם עמלים יחד עם צוות ההפקה על תוכנית סוחפת ומיוחדת לועידת היוקרה, וכבר בימים הקרובים יישלחו ההזמנות לבתי הנדיבים יחידי הסגולה השותפים בבניית והרחבת המקום הקדוש אשר עיניהם וליבם של רבותינו הקדושים היה תדיר שם.

לשותפות ולפרטים נוספים, נא עקבו אחר המודעות והידיעות המתפרסמות. או פנו אל: הרה"ח ר' מרדכי ישכיל

שבת, ופרק מיוחד על כל מצות עשה שאסור לקיימן בשבת, חלקם הגדול נתבשלו בריתחא דאורייתא עם חבירים מקשיבים בשיעורים כהלכתן, וכעת נתלבנו ליבון אחר ליבון, עד שנעשו 'מעדנים' ראויים לעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, כשהם ערוכים בספר בשפה קלה וברורה שוה לכל נפש כשולחן הערוך המוכן, וקראת לשבת עונג.

חלק זה הוא מצטרף לט"ו הכרכים שכבר ראו זה מכבר, ומפארים ומאירים את מזרח כותלי בתי המדרשות. חכם לב יקח מצות הנגיד הרב יצחק משה צימרמן שליט"א מלונדון שלקח על עצמו את זכות המהדורא.

בין הדברים שנידונו בספר החדש, מי שיש לו כסף או לבגד מיוחד לשבת או לייך לקידוש מה עדיף שיקנה?; האם יש ענין שיהא לאדם נעליים מיוחדות לשבת?; מי שקיבל עליו תוספת שבת ונזכר שיש לו עוד כמה מלאכות לעשות האם יכול להתחרט?; אשה ששכחה להדליק נרות שבת והיה דלוק החשמל בבית האם קונסים אותה?; האם יש איסור לחתל ילדים קטנים ליד נרות שבת?; שכח לקדש בשבת בבוקר וברוך בתוך הסעודה בורא פרי הגפן האם מהני לקידוש אע"פ שלא התכוין לקדש?; האם אפשר לכסות את החלות עם מפה שקופה?; מדוע בלחם משנה לא חיישינן לזוגות?; מדוע רק בסעודה שלישית המנהג לאכול ברבים בבית הכנסת?; האם נשים או בחורים פחות מעשרים פטורים מתפילת מוסף?; האם יש איסור ללמוד עיון בשבת?; האם מותר להקליט אדם לפני שעשה הבדלה?; שכח להתפלל מעריב במוצאי שבת האם ביום ראשון צריך לומר אתה חוננתנו בשחרית?; ועוד מאות נושאים מאתגרים.

את הספר ניתן להשיג בכל חניות הספרים המובחרות, וכן במשרדי המכון 053/3166560.

ויקחו מאבני המקום הקדוש:

ועידת 'יחידי סגולה' ומעמד הנחת אבן הפינה תיערך במעון הקודש

ברטט ובזיע ניגשים בימים אלו - הרה"ח ר' מרדכי ישכיל הי"ו מנהל מוסדותינו הק' בצפת, והרה"ח רבי ברוך דוב קליין הי"ו הגבאי הוותיק של בית המדרש העתיק

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הה"ח ר' יוסף ארנברג הי"ו
אב"י בני ברק

לרגל השמחה השרויה בפעונו

שפחת הכנס בנו לנועם עול תורה ומצוות

במזל טוב ובשעטופ"צ

הבה"ח כמר מנחם מענדל ני"ו

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' לוי יצחק ראזנבערג הי"ו
אב"י במאנסי

לרגל השמחה השרויה בפעונו

שפחת הולדת הבן נ"י

במזל טוב ובשעטופ"צ

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' עזריאל בארא פארק הי"ו

לחותנו הרה"ח ר' פאיר אייזנברגר הי"ו

ולסבים, הרה"ח ר' אברהם יצחק אייזנברגר הי"ו
והרה"ח ר' יצחק צבי טויבער הי"ו.

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

אור חדש הפציע בעולם התורה:

לימוד מסכת שבת בישיבותינו הקדו' עם ספר 'חידושי דברי יציב על הש"ס - מהדורת ביקורת'

ברוך ה' שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה! בחודשים האחרונים, במסגרת לימוד מסכת שבת בישיבותינו הקדו', זכו הרמיי"ם והתלמידים לחידוש מרנין ומשמח לב, ביציאתו לאור עולם במהדורת ביקורת מצומצמת, של ספר 'חידושי דברי יציב על הש"ס', אשר רואה אור זה לראשונה, אחר שנות עמל ויגיעה של איסוף וקיבוץ החומר העצום מגנזי תלמידים, וכתבתם ועריכתם של מאות השיעורים שנאמרו בעלייה מפומ ממלל רברבן כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע לפני תלמידים מקשיבים בישיבתנו הקדו' בקרית צאנז וביוניאן סיטי.

אור חדש הפציע בבית המדרש עם הופעתם וגילויים של חידושים וביאורים יקרים אלו אשר לא יסולאו בפז, החודרים בעומק העיון לנבכי ושרשי הסוגיות החמורים, ושופכים אור יקרות על עשרות סוגיות עמומות, תוך כדי דרישת ודיוק כל קוץ ותג בלשון הגמרא, רש"י ותוספות, בדרכו הייחודית וגאונותו הפלאית של שר התורה רבינו הגה"ק זי"ע, השזורה מכל דרכי וסגנונות העיון ועומק הפשט, החריפות והפלפול, גם יחד.

החידושים נערכו ונכתבו מתוך מאות 'שיעורים יומיים' ו'שיעורים כלליים' שנרשמו בשעתו ע"י תלמידים מקשיבים, וכן על פי עשרות רבות של סרטי הקלטה, כתבי קודש והגהות כתי"ק של מרן הגה"ק זי"ע. כאשר בספר ב' שערים נפתחים: (א) 'חידושי גפ"ת' - הערות וביאורים וחידושים על סדר הדף. (ב) 'חידושי סוגיות' - מערכות ובירורי ענינים על סדר המסכת. ג' מחזורים של שיעורים מסר רבינו הגה"ק זי"ע על כל מסכת שבת, במסגרת לימודי הישיבה: בשנות תשי"ג-תשי"ד, תשכ"ח-תש"ל, תש"מ-תשמ"ב, בהם מסר לפני התלמידים 'שיעורים יומיים' בימים שני ורביעי בדרך כלל, ו'שיעורים כלליים' ביום חמישי בישיבה"ק בקרית צאנז. לשיעורים היומיים זכו להיכנס בחורים ואברכים ת"ח מופלגים, ואילו לשיעורים הכלליים טרחו להגיע מכל חלקי הארץ ת"ח מופלגים ויגיעי כפיים אשר השיעורים המופלאים האירו את עיניהם וכבשו את ליבותיהם. במשך למעלה מעשר שנים טורחים ועמלים חבר ת"ח מופלגים על מלאכת הקודש הכבדה והכבירה, בכתבת ועריכת מאות השיעורים, לימוד הסוגיות עם הראשונים והאחרונים בעומק העיון, האזנה לעשרות הקלטות של השיעורים ופיענוח כתבי הקודש ורשימות התלמידים בטוב טעם ודעת, כאשר ביקש צדיק בצוואתו הקדו': "וכה ה' בקשתי שטוחה ללקט העלים הפזורים ופרודים שנשארו כה וכה ממה שהעליתי בחידושי תורה... וכן הרבה מהשיעורין שהרציתי לפני תלמידים בגפ"ת... להביאם לבית הדפוס... ויתענגו בהם בני תורה, וימצאו נחת רוח מכמה דברים טובים שבהם".

"אולי היה כדאי ליקח חבל מביני דבר אמת לומדי תורה לשמה, וליתן להם פרנסה להחזיקם ולהחיותם בכבוד, והמה יבררו האוכל מן הפסולת... וזה חלקי מכל עמלי שעמלתי יותר מכל הבניינים של שיש וכסף וכדומה, אפילו שהמה לדברים טובים, אין טוב אלא תורה. אדע כי לא קל הוא, כי מאות ניירות ואולי אלפים פזורים ופרודים כה וכה, אך אין לך דבר העומד בפני הרצון".
 כעת, במסגרת לימודי הישיבה, בעידודו ובברכתו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, נדפסו ב' קובצים ראשונים של הספר במהדורת ביקורת: א. על פרק יציאות השבת (260 עמ'). ב. על פרקים כירה-במה אשה (320 עמ'); כאשר הרמיי"ם והבחורים זוכים להיחשף לראשונה לאור תורתו הגדולה של רבינו הגה"ק זי"ע, להגות ולפלפל בדברי קדשו, ולהתענג ולהשתעשע על החידושים המופלאים.

הדפסת הקובצים ברוב פאר והדר, התאפשרה הודות לתרומתו האדיבה של הנגיד החשוב והנעלה מוה"ר מנחם מנדל רייך שליט"א, אשר נדבה לבו לזכות את הרבים באור תורתו של רבינו הגה"ק זי"ע לעילוי נשמת אמו הדגולה והחשובה מרת פרידא גילה ע"ה בת הרבני החסיד המופלג ר' יצחק אייזיק הלפרין ז"ל, שנלב"ע במיטב שנותיה ביום י"ז אדר ב' תשע"ט.
 המו"ל מוסרים, כי עתידים בקרוב בס"ד להשלים את המלאכה בעריכת החידושים על כל המסכת, ופונים בזאת בקריאה של חיבה לכלל אנ"ש התלמידים והחסידיים, כל אשר תחת ידו רשימות תלמידים וכתבי השיעורים, הן על מסכת שבת, והן על שאר מסכתות, וכן פלפולים על הסדרות בלש"ק ובמועדים, וכיו"ב, נא ליצור קשר עם המו"ל, בפל': 0504- / 0548-410-219-150-488, כדי לזכות בהם את הרבים.

גליון זה נדב

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכי

הרב נחום יהודה שווארץ הי"ו

אב"י בפאנסי

לרגל השפחה השרויה בפעונו במזל טוב

שפחת הולדת הבת תחי

ובברכת מזל טוב

לאביו הגאון רבי ברוך שווארץ הי"ו ולחותנו הרב פרדכי טסלר הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד פתון סיד"ש ושפע רב לעלפי עלפיא